

Őriszentpéter Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Megalapozó vizsgálat

Belső egyeztetési változat

Készítette

BFH Európa Kft.

2016.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	5
1.1.	Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	5
1.2.	A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata 6	
1.3.	A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	10
1.3.1.	Területrendezési tervek hierarchiája - felülvizsgálatuk időrendisége	10
1.3.2.	Országos Területrendezési Terv	10
	Országos ökológiai hálózat övezete (3/1. melléklet)	11
	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3/4. melléklet)	12
1.3.3.	Vas Megyei Területrendezési Terv.....	14
1.3.4.	Vas Megyei Területrendezési Terv összevetése a hatályos OTrT-vel.	19
1.4.	A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	20
1.5.	Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	21
1.5.1.	A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	21
1.5.2.	Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	25
1.6.	A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	25
1.6.1.	A hatályban lévő településrendezési eszközök	25
1.6.2.	A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	25
1.7.	A település társadalma	27
1.7.1.	Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	27
1.7.2.	Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	34
1.7.3.	Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	34
1.8.	A település humán infrastruktúrája	38
1.8.1.	Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	38
1.8.2.	Esélyegyenlőség biztosítása	43
1.9.	A település gazdasága	45
1.9.1.	A település gazdasági súlya, szerepköre	45
1.9.2.	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	46
1.9.3.	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	48
1.9.4.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)	48
1.9.5.	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	49
1.10.	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	50
1.10.1.	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	50
1.10.2.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	51
1.10.3.	Gazdaságfejlesztési tevékenység	52
1.10.4.	Foglalkoztatáspolitikai	55
1.10.5.	Lakás- és helyiséggazdálkodás	56
1.10.6.	Intézményfenntartás	56

1.10.7.	Energiagazdálkodás.....	57
1.11.	Településüzemeltetési szolgáltatások	57
1.12.	A táji és természeti adottságok vizsgálata.....	58
1.12.1.	Természeti adottságok.....	58
1.12.2.	Tájhasználat, tájszerkezet.....	61
1.12.3.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	66
1.12.4.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	75
1.13.	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	75
1.13.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	76
1.13.2.	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	83
1.14.	Az épített környezet vizsgálata.....	87
1.14.1.	Területfelhasználás vizsgálata	87
1.14.2.	A telekstruktúra vizsgálata	88
1.14.3.	Önkormányzati tulajdon kataszter	91
1.14.4.	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	91
1.14.5.	Az építmények vizsgálata	91
1.14.6.	Az épített környezet értékei.....	92
1.14.7.	Az épített környezet konfliktusai, problémái	106
1.15.	Közlekedés	107
1.15.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	107
1.15.2.	Közúti közlekedés	114
1.15.3.	Közösségi közlekedés	121
1.15.4.	Kerékpáros és gyalogos közlekedés.....	122
1.15.5.	Parkolás	122
1.15.6.	Egyéb	123
1.16.	Közművesítés	123
1.16.1.	Víziközművek	123
1.16.2.	Energia	129
1.16.3.	Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	132
1.17.	Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	133
1.17.1.	Talaj.....	133
1.17.2.	Felszíni és a felszín alatti vizek	133
1.17.3.	Levegőtisztaság és védelme.....	136
1.17.4.	Zaj- és rezgésterhelés	136
1.17.5.	Sugárzás védelem.....	136
1.17.6.	Hulladékkezelés.....	136
1.17.7.	Vizuális környezetterhelés	137
1.17.8.	Árvízvédelem	137
1.17.9.	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	137
1.18.	Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)	137
1.18.1.	Építésföldtani korlátok	137
1.18.2.	Vízrajzi veszélyeztetettség	137
1.18.3.	Egyéb	138
1.19.	Ásványi nyersanyag lelőhely	138
1.20.	Városi klíma	138
2.	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	139
2.1.	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	139
3.	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	140
3.1.	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	140
3.1.1.	A folyamatok értékelése	140

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	141
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	141
3.2. Problématérkép/értéktérkép	143
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	143
3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	143
3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	144
3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	144
Ábrák és táblázatok jegyzéke.....	146

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Óriszentpéter város területe 33,5 km², népessége 1190 fő 2015-ös adatok szerint. Ez rendkívül alacsony, 36 fő/km² népsűrűséget jelent.

Óriszentpéter relatív földrajzi fekvését tekintve a Nyugat-Dunántúlon, Vas megyében, földrajzi tájak szerint a nyugat-magyarországi peremvidéken, azon belül a Vasi-Hegyháton, pontosabban az Órségben, mint kistájon fekszik.

Közel van az Osztrák államhatárhoz (28 km), de még közelebb a Szlovén államhatárhoz (7 km). A megye székhelyétől, Szombathelytől 60 km távolságban található. Relatív földrajzi fekvése a rendszerváltozás óta jelentősen felértékelődött.

A település közlekedés-földrajzi helyzete nem túl kedvező, annak ellenére sem, hogy a tervezett M8-as a település közelében fog elhaladni. A hatvanas években megszüntették az Órségi vasutat, így a település vasúti kapcsolat nélkül maradt. Az 1990-es évek közepén indult meg az ún. „szlovén vasútvonal” tervezése és építése, amelyet Európai Unió PHARE forrásokból létesítettek, s 2001-ben átadták a forgalomnak a Zalaölvő-Bajánsenye közötti, szép tájakon áthaladó vasúti szakaszt. Ezzel Óriszentpéter közlekedés-földrajzi helyzete sokat javult, hiszen vasúti fővonalat kapott, amelyen keresztül bekapcsolódott a hazai, s részben a külföldi vasúti forgalomba. A városban naponta 14 vonatpár halad át, közülük egy gyorsvonat. Közvetlen vasúti összeköttetés van Zalaegerszegre (8 vonatpár), Bajánsenyére (5 vonatpár), melyből kettő továbbmegy Szlovéniába és Egy vonatpár Szombathelyre. Átszállással azonban az ország minden részére el lehet jutni vasúton. Egyre nagyobb, s a tervek szerint az elkövetkező években jelentősen nő majd a vasúti áruszállítás forgalma.

Óriszentpétert közúti fővonal nem érinti. A városban viszont öt alsórendű közút található, amelyek Zalaölvő (Zalaegerszeg), Bajánsenye (Szlovénia), Kondorfa (Szentgotthárd), Szalafő (Szentgotthárd) és Csákánydoroszló (Körmend-Szombathely) irányába vezetnek. Minőségük megfelelő. A település elérhetősége vonzáskörzetéből jónak mondható.¹

Szomszédos települések: Kondorfa, Ivánc, Ispánk, Nagyrákos, Kerkáskápolna, Bajánsenye, Szalafő.

¹ Forrás: <http://www.oriszentpeter.hu/varosunkrol/foldrajz-kozlekedes>

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az **Országos Területfejlesztési Konceptió**ban Vas megyére - így az Őrségre is-vonatkozóan a következő fejlesztési irányok jelentek meg:

- Kiemelt térségi brand-ek kialakítása a turisztikai szektorban
- A természeti örökségre egyaránt építő turizmusfejlesztés
- A kistelepülések, belső perifériás térségek (pl. Vasi Hegyhát, Kemenesalja, Őrség felzárkóztatása) népességmegtartó-képességének javítása infrastrukturális fejlesztések és térségi alapon szervezett közszolgáltatások révén, valamint a belső erőforrásokra alapozott helyi gazdaságfejlesztése eredményeként (pl. helyi termékek értéknövelő fejlesztése és közösségi alapú foglalkoztatás).
- Az osztrák, szlovén határ menti kapcsolatok bővítése, különös tekintettel a közös munkaerő-piac kihívásaira, illetve a természeti értékek közös fenntartható hasznosítására, valamint aktív részvétel a transznacionális együttműködésekben

A magyar- szlovén határtérséghez tartozó Őrségre az „Átértékelődő határmenti térségek” című fejezetben is megjelennek a jövőben megvalósítandó fejlesztési tevékenységek:

A magyar- szlovén határtérség gazdasági szerkezetében hasonló, de jellegébennagyon eltérő régiókból és megyékből áll. Az inkább idegenforgalmi és kulturálistérségek (pl. gyógyfürdők), valamint a jellemzően mezőgazdasági területek azonban egyaránt küzdenek azokkal a hátrányokkal, amik a határok perifériális jellegéből adódnak: öregedő és csökkenő lakosság, a vállalkozói szellem, kezdeményezőkészség, innováció, a gazdasági csoportosulás, hálózatépítés alacsony szintje. A gazdaságokmérete túl kicsi a hatékony termeléshez és a támogatások felhasználásához, a legtöbbgazdálkodó 40 évnél idősebb.

Nemzetközileg és határon túlról is rossz a térség elérhetősége, alacsony a közszolgáltatásokat nyújtó intézmények határon átnyúló koordináltsága azegészségmegőrzés, kockázat-megelőzés, az energia-, információs- és kommunikációs technológiák, és a közlekedéstervezés területén. Korlátozott a felső és középiskolai oktatás kínálata, amely nem biztosítja az élethosszig tartó tanulás lehetőségét. A térség fő potenciálját a termál-és ásványvizek, természetvédelmi területek (Goricko Regionális Park, Mura folyó, Őrség Nemzeti Park, szőlőföldek, a Dráva folyó, Pohorjei-hegységek), a megújuló energia helyi forrásai, a kulturális értékek gazdagsága (építettörökség, hagyományos mesterségek, művészetek, vallások, etnikai csoportok)jelenthetik.

Az osztrák-magyar határrégió évekkal az EU keleti bővítése után is sok szempontból őrzi az Európa nyugati és keleti része között betöltött híd-szerepet, és az ehhez kapcsolódó prosperitást. Kiemelkedő gazdasági adottságait jellemzi a régióban alapítottvállalatok egyre növekvő száma, a dinamikus szolgáltató szektor, a jól képzett munkaerő, az ipari területek valamint az innovációs és technológiai központok nagy száma, a fellendülőben levő gazdasági klaszterek, a határon átívelő hálózati tevékenységek, valamint minőségi mezőgazdasági területek. A régió déli része azonban prosperitásban messze elmarad az északi területekétől.

A határtérség emellett gazdag természeti erőforrásokban és számos védettökoszisztémának ad otthont. Itt is jellemző a meleg vízű termál- és gyógyforrások, valamint a közös kulturális emlékhelyek nagy száma.

A Vas Megyei Területfejlesztési Koncepcióban a természeti és kulturális erőforrások fenntarthatóságra hasznosítására való törekedés jelent meg, hogy csökkenjen az ökológiai lábnyom, bővüljön helyi adottságok fenntartható hasznosításának széles tára, a helyben előállító mezőgazdasági és egyéb termékek köre, illetve az értékek vonzó lakókörnyezetet teremtsenek a városi környezetben és vidékies térségekben egyaránt.

A +Vas megyei Területfejlesztési Programban (Stratégiai Program) az egyes prioritásokon belül a következő intézkedések, fejlesztési programok fognak megvalósulni az Őrség területére is vonatkozóan:

2.1.6. intézkedés: Szociális vállalkozás-fejlesztő program (2. Vállalkozás fókuszú gazdaságfejlesztési prioritás)

A XXI. század első évtizedére jelentős tömegek szorultak a társadalmi lét peremére. Az ő visszavezetésük az aktív munkaerőpiacra fontos és kihívásokkal teli feladat. A programnak az a küldetése, hogy segítse a vállalkozásokat olyan módon működni ebben a szférában, mellyel eredményességük a saját teljesítmény szintjén elérje a klasszikus for-profit szektort jellemző értékeket. Fontos, hogy olyan szociális vállalkozások működjenek, amelyek

- egyrésztől értékteremtő munkán, képzések és egyéni kompetencia-fejlesztő programokon keresztül tartós munkanélküliek visszavezetését szolgálják az aktív munkaerőpiacra
- másrésztől azokon a területeken és ágazatokban, ahol a piaci szféra nem látja a nyerség orientált működést, lehetőséget biztosítanak a munkanélküliek foglalkoztatásán keresztül az értékteremtő munkavégzésre.

Ilyen vállalkozások nemcsak a megye legelmaradottabb járásban (pl. Vasvári, Őriszentpéteri), hanem a megye egész területét lefedően legfeljebb járási szinten szerveződve működhetnek önkormányzati és a munkaügyi központokkal való együttműködésben. A program megyei kiterjedésű, de területileg preferálni szükséges a leszakadó kistérségeket a projekt megvalósítása során: Vasi Hegyhát, Őrség. Ezekben a térségekben a szociális gazdaság fejlesztése

nagyrészt kihasználatlan lehetőség a helyi vállalkozási aktivitás növelésére, az emberek helyben való foglalkoztatására.

2.2. Élelmiszer prioritás

Az állattenyésztés területén rendkívül fontos a magyartarka/üsző program. Időhorizontját tekintve az élelmiszer-ellátásban csak középtávon fog tudni 63 jelentősebb részt kihalítani – szemben a szárnyasokkal –, de stratégiaileg rendkívül fontos. Egy ötéves, komplex program keretében, tenyészállat-kihelyezési program fog megvalósulni az Őrség területén.

2.3.2. intézkedés: Szelíd turizmus (2.3. – Turizmus prioritás)

A „slow”, azaz szelíd turizmus a meglévő természeti és tájjellegű értékekre építő, a természettel harmóniára törekvő turisztikai koncepció. A Vas Megye Turizmus Szövetségének tematikus csoportja által megfogalmazott jövőkép a következő:

Annak érdekében, hogy a program-csomag minőségi módon váljon megvalósíthatóvá, a munkacsoport megkülönböztetett program-elemeket, melyek egymást szervesen egészítik ki:

- vízitúra bázisok és programok a Rába-Gyöngyös révén
- kulturális, vallási, természeti (tájegységi) tematikus utak
- kerékpáros hálózat és programok
- élményporták helyi termékekkel
- horgász-turizmus

A fenti elemek kapcsolódnak egymáshoz, kiegészülve a korábban említett gasztronómiai szolgáltatásokkal. Az élményporták pedig olyan helyi élményforrások, ahol kézművességgel, épített örökséggel tudnak az érdeklődők megismerkedni, akár szállást is igénybe véve, egységes minőség-biztosítási rendszerrel ellenőrizve. Az Őrség, az Alpokalja, a Vasi Hegyhát és a Ság-hegy táj- és természeti értékei alkotják elsősorban a tájegységi tematikus rész elemeit. „Ezekben a desztinációkban a turizmus és vidékfejlesztés szerves kapcsolata érzékelhető, fejlesztési irányai szinte azonosak, harmonizálhatóak, így alkotják az összefüggő megyei zöld övet. Ezekből a régiókból származik a helyi termék, kézműves termék, falusi vendégasztal szolgáltatók többsége. Az érintetlen természet, a biodiverzitás, a testi, lelki feltöltődés, természetben való mozgás, kikapcsolódás régiója.”

2.6.4. intézkedés: Települési környezet fejlesztése (2.6. – Egészséges környezetprioritás)

A lakófunkciók minimális infrastrukturális feltételeinek megteremtése, melynek alapfeltétele a kistelepülések egyéni és közösségi közlekedést kiszolgáló normális közúti megközelíthetősége, szélessávú telekommunikációs hálózatokon való elérhetősége (pl. kiemelten az Őrségben), illetve a megfelelő minőségű ivóvíz nyújtása mellett szennyvízkezelés megoldása. A településeken sürgető az alapvető működési feltételek megoldása: belterületi utak, járdák folyamatos karbantartása – hiányzó szakaszok megépítése, bel- és külterületi csapadékvíz-elvezető rendszerek karbantartása, önkormányzati épületek korszerűsítése,

temető bővítések. A mezőgazdasági, illetve a turisztikai funkciókhoz illeszkedve szükséges a települések külterületi úthálózatának a korszerűsítése

A 2.7. Közlekedés fejlesztés prioritáson belül a kisléptékű közlekedési fejlesztések és kerékpáros közlekedés fejlesztése érinti az Őrség térségét is.

2.7.3. intézkedés: Kisléptékű közlekedési fejlesztések

Az egyéni és a közösségi (autóbusz) közlekedés fejlesztése érdekében elengedhetetlen a megye minden kategóriába eső közútjának a korábbinál intenzívebb karbantartása, illetve magasabb minőségű biztonságos kiépítése, hogy a megyén belül a települések elérhetősége gyorsabb és biztonságosabb legyen.

A kistelepülések népességmegtartó erejének megőrzése szempontjából a közlekedési infrastruktúra fejlesztése az egyik legfontosabb tényező: a leromlott településközi alsóbbrendű utak, települési járdák (akár kerékpárutakkal egyben) karbantartása, fejlesztése, építése az alapja minden további, kistelepülést érintő fejlesztésnek. A kisléptékű közlekedési fejlesztéseknél előnyben kell részesíteni azokat a megoldásokat, melyek elősegítik a vállalkozások működését, iparterületek elérhetőségét, illetve a biztonságos munkába járást.

Osztrák, szlovén határ menti kapcsolatok bővítése, különös tekintettel a közös munkaerőpiac kihívásaira, illetve a természeti értékek közös fenntartható hasznosítására (pl. Őrség- Vendvidék, Irottkő Natúrpark, Vashegy térségében), valamint élénk részvétel transznacionális együttműködésekben. A határ-menti együttműködések fokozása érdekében bővíteni kell határátlépő-helyek számát az alsóbb rendű utak párhuzamos fejlesztésével egyidejűleg: Alsószölnök, Kemestaródfa, Csákánydoroszló, Nemesmedves és Olmód térségében.

2.7.4. intézkedés: Kerékpáros közlekedés

A kerékpáros közlekedés rendszer fejlesztése nemcsak a városi közlekedésen belül, hanem a településközi közlekedésben is fontos szereppel bír, ami igényli kerékpárutak építését mind turisztikai, mind hivatásforgalmi céllal.

A turizmusban egyre fontosabb szerepet betöltő kerékpárutak hálózatának fejlesztésekor tekintettel kell lenni a megye határon átnyúló kapcsolatok biztosítására: pl. az Őrségben Zala megye, illetve Szlovénia, Ausztria irányába, Kőszeg-Bük térségében Zsira és az Ausztria irányába, illetve Acsád és Sajtoskál irányába, illetve a Vasfüggöny kerékpáros hálózat útvonala mentén.

Az alábbi táblázat mutatja, hogy a megye és a nemzeti szintű átfogó fejlesztési célok összhangban vannak:

<i>Vas megye átfogó céljai</i>	<i>OFTK átfogó céljai</i>
1. Foglalkoztatás bővítése	1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés
2. A gazdaság teljesítőképességének javítása	2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Munkaerő képzettségi szintjének növekedése	3. Természeti erőforrásaink
4. Természeti és kulturális	fenntartható használata, értékeink

erőforrások fenntartható hasznosítása
5. Belső periferián lévő kistelepülések teljes leszakadásának megakadályozása

megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1. *Területrendezési tervek hierarchiája - felülvizsgálatuk időrendisége*

A tervhierarchia legmagasabb szintjén az Országos Területrendezési Terv áll. Az OTrT határozza meg az ország egyes térségei térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére.

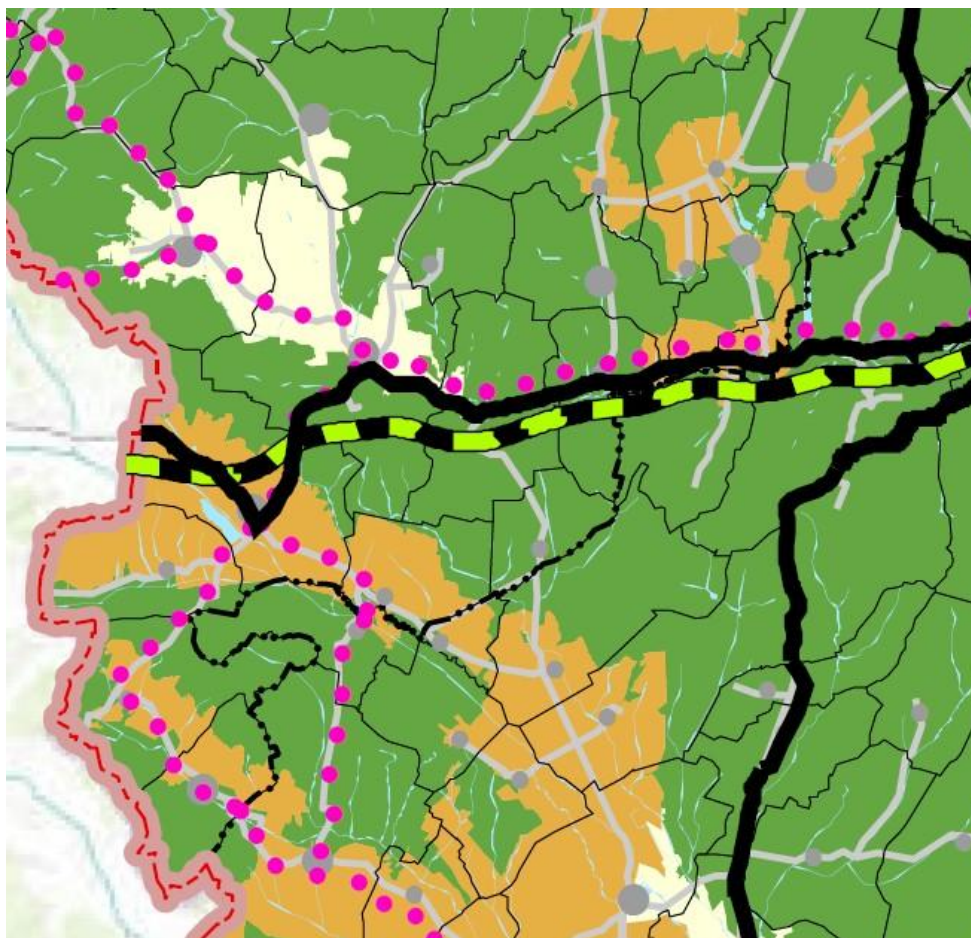
A térségi, illetve megyei területrendezési tervek hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával. Óriszentpéter területére Vas Megye Területrendezési Terve vonatkozik.

1.3.2. *Országos Területrendezési Terv*

Az Országos Területrendezési Tervet (OTrT) az országgyűlés a 2003. évi XXVI. törvénnyel hagyta jóvá, átfogó módosítására 2008-ban és 2013-ban került sor. A törvény szerint az OTrT-t 5 évente felül kell vizsgálni.

Az OTrT az ország szerkezeti tervét, benne a főbb hálózati elemekkel és területfelhasználási módokkal, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magába.

Országos szerkezeti terv Óriszentpéter területét érintő része:

Jelmagyarázat

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes területfelhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség

Települési térség

- 1000 ha felett
- 750 - 1000 ha között
- 500 - 750 ha között
- 100 - 500 ha között
- 100 ha alatt

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Nagy sebességű vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér
- Egyéb kereskedelmi repülőtér és kereskedelmi repülőtérre fejlesztendő repülőtér
- Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejlesztendő repülőtér
- Országos kerékpárút-törzshálózat eleme

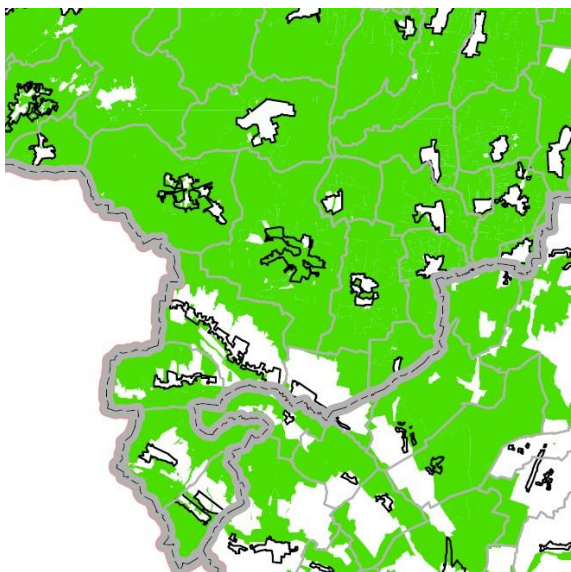
Óriszentpéter országos övezeti érintettségei:

országos övezet

érintett -ség

Országos ökológiai hálózat övezete (3/1. melléklet)	van
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3/2. melléklet)	nincs
Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3/3. melléklet)	nincs
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3/4. melléklet)	van
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (3/5. melléklet)	van
Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete (3/6. melléklet)	nincs
Országos vízminőség-védelmi terület övezete (3/7. melléklet)	van
Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése..... (3/8. melléklet)	nincs
Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete (3/9. melléklet)	nincs

Országos ökológiai hálózat övezete (3/1. melléklet)

13.§ (1) Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával lehet.

(3) Az országos ökológiai hálózat övezetét a kiemelt térségi és a megyei területrendezési tervekben magterület, ökológiai folyosó, valamint pufferterület övezetbe kell sorolni.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3/4. melléklet)

14. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

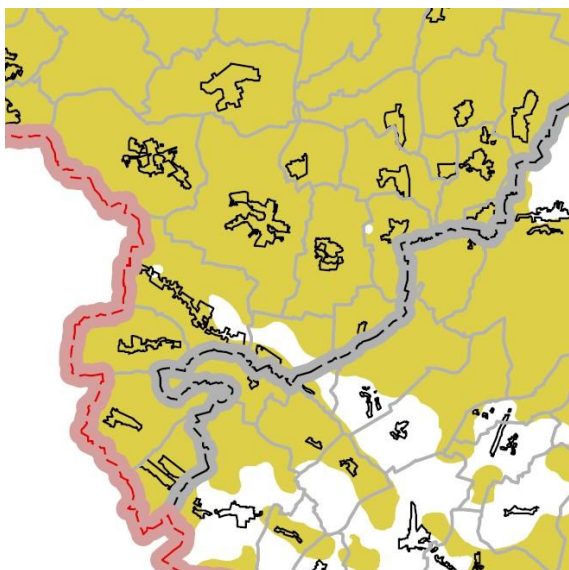
(2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (3/5. melléklet)

14/A.§ (1) A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.

(2) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

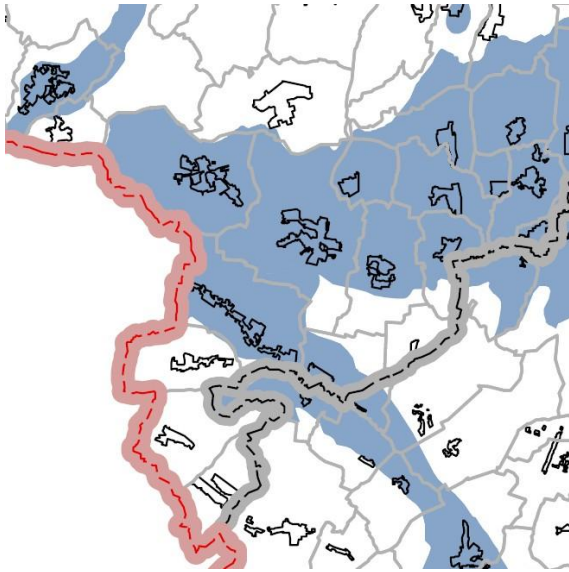
(3) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett

(5) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

(6) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete (3/7. melléklet)

15.§(1) Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.

(2) Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetkre vonatkozó szabályokat kell megállapítani.

(3) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

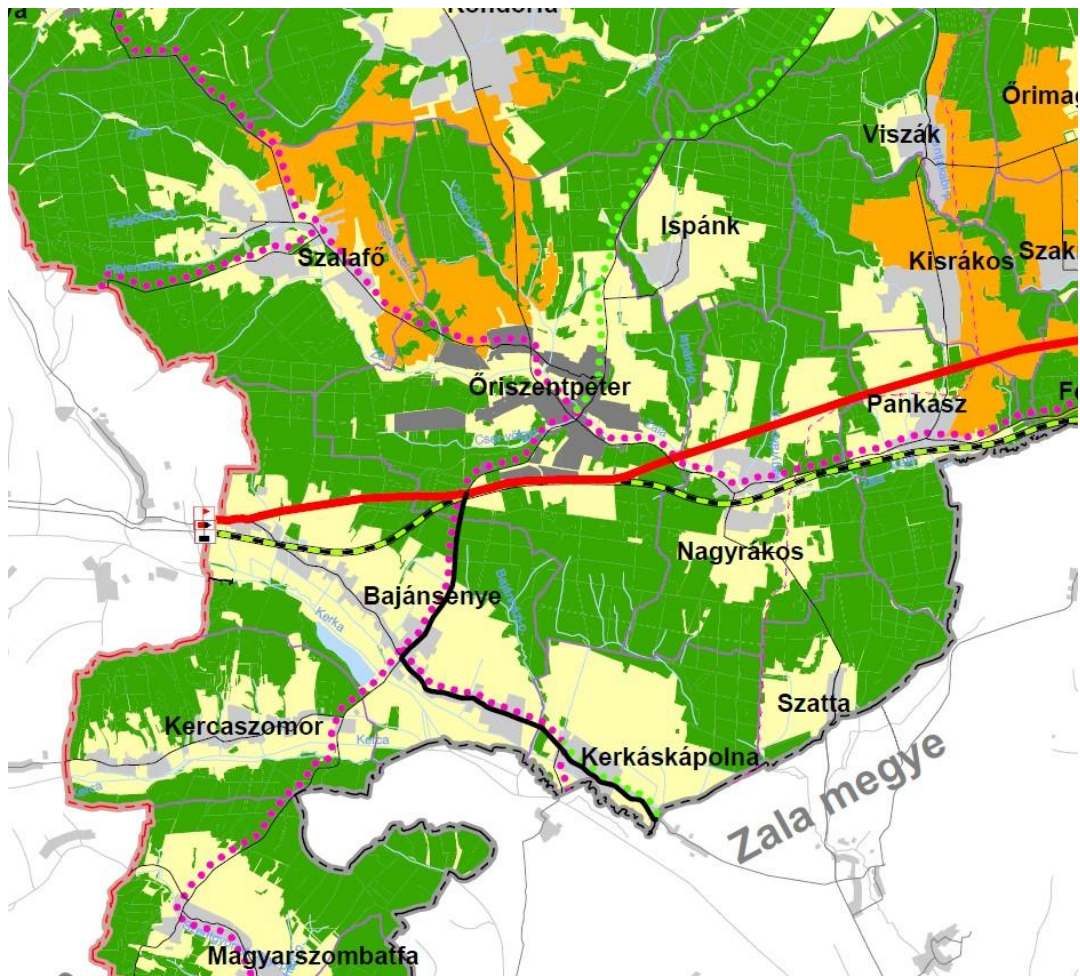
Az országos övezetekre vonatkozó előírásokat az OTrT. határozza meg.

1.3.3. Vas Megyei Területrendezési Terv

Őriszentpéter város Vas megyében található. Vas Megye Területrendezési Tervét Vas Megye Közgyűlése 8/2006.(IV.28.) sz. önkormányzati rendeletével hagyta jóvá. A terv jelenleg hatályos állapota a 19/2010.(XI.29.) rendelettel lett elfogadva.

A térségi, illetve ebben az esetben a megyei területrendezési terv jelöli ki a térségi területfelhasználási kategóriákat és övezeteket, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek és az érintett államigazgatási szervek véleményének figyelembe vételével, azok pontosításával.

Megyei szerkezeti terv Óriszentpéter területét érintő része:

JELMAGYARÁZAT

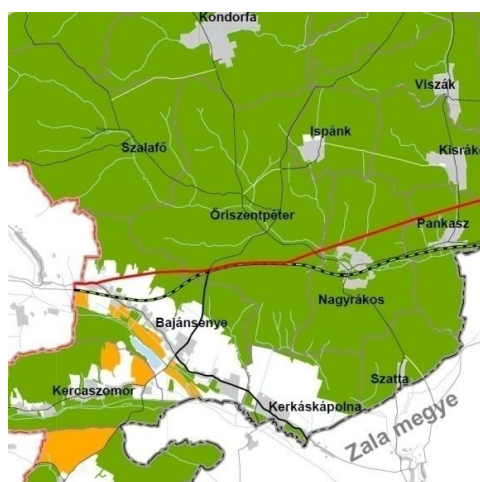
	városias települési térség		országos kerékpárút törzshálózat eleme
	hagyományosan vidéki települési térség		térségi kerékpárút-hálózat eleme
	vegyes területfelhasználású térség		kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérre fejlesztendő repülőtér
	építmények által igénybe vett térség		egyéb nyilvános és nem nyilvános polgári célú repülőtér
	erdőgazdálkodási térség		gyorsforgalmi és főúthálózaton lévő határátlépési pont
	mezőgazdasági térség		vasúti törzshálózaton lévő határátlépési pont
	vízgazdálkodási térség		térségi szénhidrogén szállítóvezeték
	gyorsforgalmi út		400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
	főút		térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat
	mellékút		kiserőmű
	a transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal		elsőrendű árvízvédelmi fővonal
	egyéb országos törzshálózati vasútvonal		szükségtározó
	vasúti mellékvonal		1 millió m ³ -t meghaladó és 10 millió m ³ -nél kisebb tározási lehetőség
	térségi mellékúton és vasúti mellékvonalon lévő híd		
	térségi jelentőségű logisztikai központ		

Óriszentpéter megyei övezeti érintettségei:
megyei övezet

**érintett
-ség**

Magterület övezete, ökológiai folyosó övezete, puffer terület övezete (II/1. melléklet)	van
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (II/2. melléklet)	nincs
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete, erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (II/3. melléklet)	van
Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete, térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (II/4. melléklet)	van
Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete (II/5. melléklet)	nincs
Történeti települési terület övezete (II/6. melléklet)	van
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete (II/7. melléklet)	van
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete (II/8. melléklet)	van
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete (II/9. melléklet)	nincs
Együtt tervezhető térségek övezete (II/10. melléklet)	nincs
Nagyvízi meder övezete, rendszeresen belvízjárta terület övezete (II/11. melléklet)	nincs
Földtani veszélyforrás terület övezete (II/12. melléklet)	nincs
Vízerrózióknak kitett terület övezete (II/13. melléklet)	van

Magterület-, ökológiai folyosó -, puffer terület övezete (II/1. melléklet)

JELMAGYARÁZAT

- Magterület övezete
- Ökológiai folyosó övezete
- Puffer terület övezete

A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre vonatkozó új előírások:

Magterület övezete

17.§ (1) Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

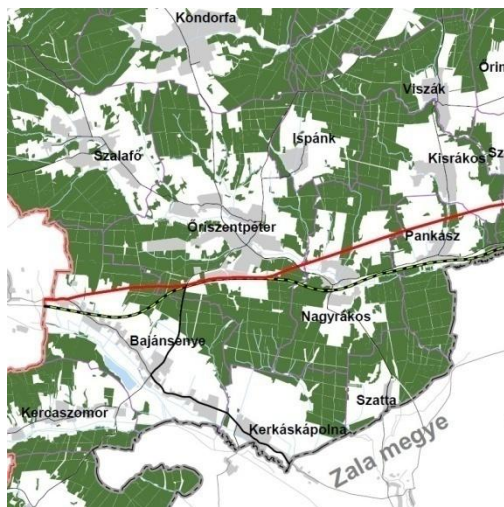
(2) Az (1) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok

(3)

(4) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhetők el.

(5) (6) Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete, erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (II/3. melléklet)

A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre vonatkozó új előírások:

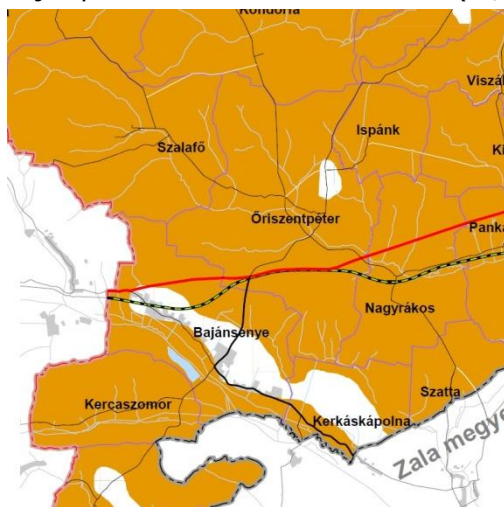
19/A.§ A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.

JELMAGYARÁZAT

 Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

 Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete

Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete, térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (II/4. melléklet)

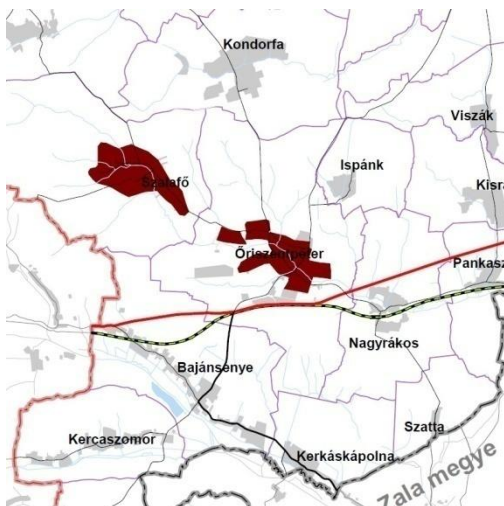
A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetének előírásait kell alkalmazni. (OTrT 14/A.§ (1)-(6) a fent leírtak szerint)

JELMAGYARÁZAT

 Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

 Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

Történeti települési terület övezete (II/6. melléklet)

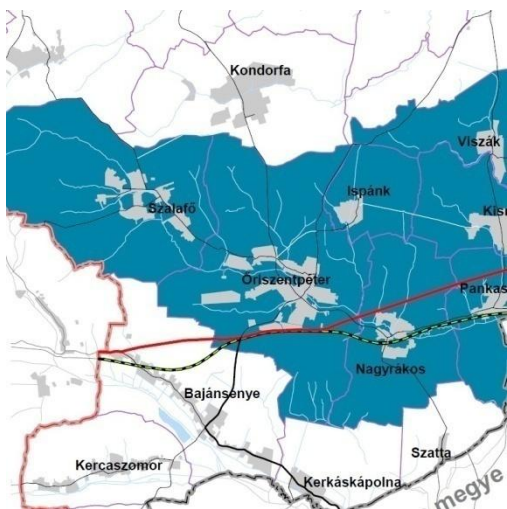
A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre vonatkozó előírásokat hatályon kívül helyezték.

Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete (II/7. melléklet)

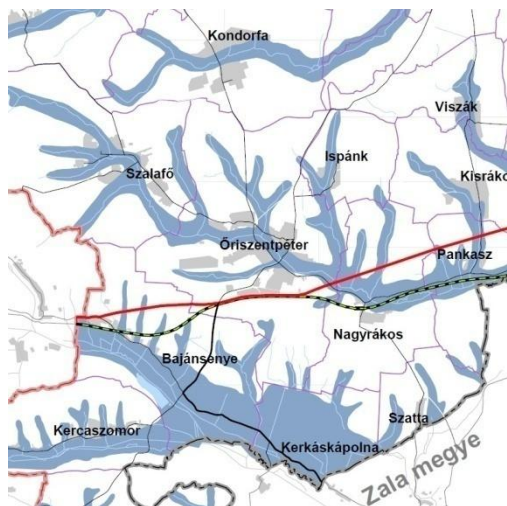
A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre az Országos vízminőség-védelmi terület övezetének előírásait kell alkalmazni. (OTrT 15.§ (1)-(3) a fent leírtak szerint)

Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete (II/8. melléklet)

A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre a Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók terület övezetének előírásait kell alkalmazni. (OTrT 16.§) Az országos övezet területe Óriszentpéter területét nem érinti.

Vízerrózióknak kitett terület övezete (II/13. melléklet)

A megyei területrendezési terv elfogadása óta az OTrT vonatkozó előírásai megváltoztak. Az érintett területre vonatkozó előírásokat hatályon kívül helyezték.

A megyei övezetekre vonatkozó előírásokat az OTrT. alapján a megyei területrendezési terv határozza meg. Mivel az OTrT a megyei területrendezési terv elfogadása óta megváltozott, így a megyei övezetekre vonatkozó hatályos előírások az OTrT-ben találhatóak.

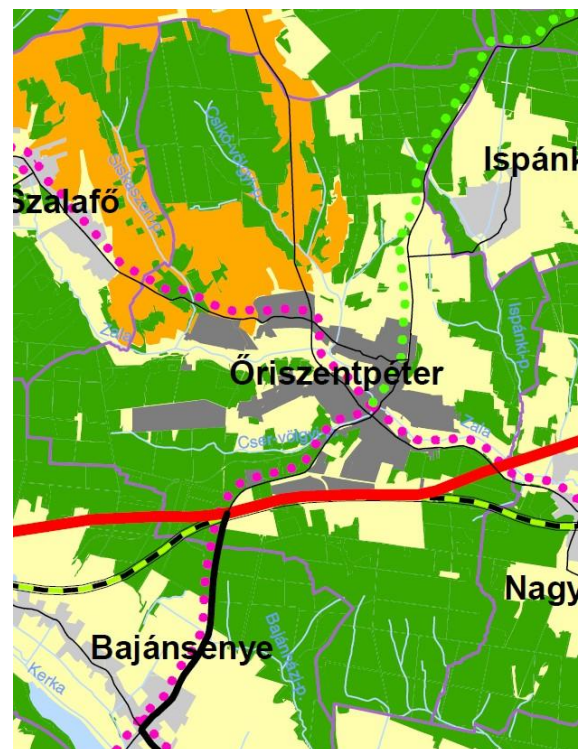
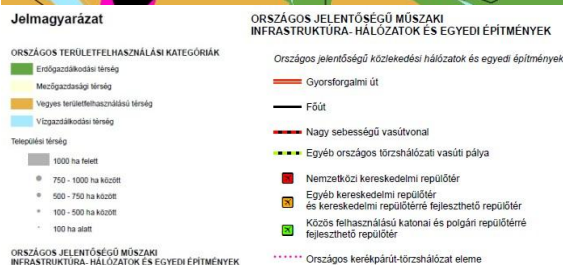
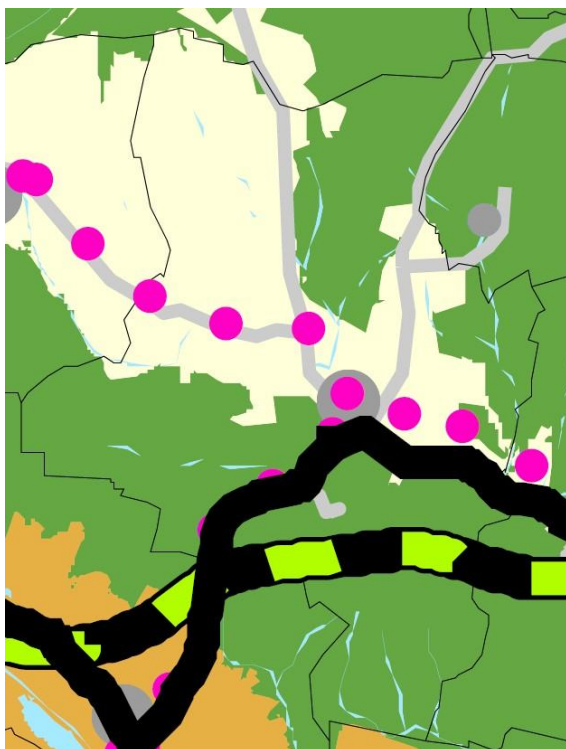
1.3.4. Vas Megyei Területrendezési Terv összevetése a hatályos OTrT-vel

Az OTrT 2013. évi módosítása során megváltozott a térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazható övezetek köre és azok tartalmi előírásai is. A törvény 31/A.§-a rendelkezik a területrendezési tervek újbóli összehangolásáról, 2017. december 31-i határidő megjelölésével. A köztes időszak átmeneti rendelkezéseit a 31/B. § tartalmazza.

megjegyzés: A tervhierarchia legmagasabb szintjén az OTrT áll. Ennek jelenlegi állapota 2014. január 1-től hatályos. A Vas Megyei Területrendezési Terv utolsó módosítása 2010-ben történt. Az OTrT hatályos tartalma még nem került átvezetésre a megyei terven, ezért a két terv jelentős eltérést tartalmaz a közlekedési szerkezetben. Az OTrT már nem jelöli a 76. sz. Bajánsenye-Felsőjánosfa-Zalalövő új főutat Őriszentpéter déli részén.

Országos Szerkezeti Terv
Őriszentpétert érintő része

Megyei Szerkezeti Terv
Őriszentpétert érintő része

Őriszentpéter belterületét a VTrT városias jellegű térségként jelöli. A déli részen lévő erdőgazdasági térséget pontosítja, és

Óriszentpétert, mint települési térséget az OTrT területfelhasználás szempontjából nagyságának megfelelő szürke pöttyel jelöli. Déli része erdőgazdasági térség, északi része nagyobb részét mezőgazdasági térség erdőgazdasági térséggel vegyítve. A két terület határa a belterület vonalában húzódik. Vízgazdálkodási térségként a Zala folyót és vízgyűjtő területét jelöli.

Óriszentpétert egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (25. sz. Hodos-Zalaegerszeg-Ukk-Boba vasúti fővonal) szeli át.

A meglévő főutak nyomvonala változatlan. A terv az Óriszentpéter-Csákánydoroszló közötti utat nem jelöli főútként. A közigazgatási területen az országos kerékpárút-törzshálózat elemei is áthaladnak.

Összegzésként elmondható, hogy a Vas Megyei Területrendezési Tervet az OTrT-hez igazítva felül kell vizsgálni.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

Óriszentpéter az alábbi településekkel határos:

- Kondorfa
- Szalafő
- Bajánsenye
- Kerkáskápolna
- Nagyrákos
- Ispánk
- Ivánc

Kondorfa: Településrendezési tervét 2000-ben fogadták el, utoljára 2009-ben módosult. A település védett erdőterületekkel és védett mezőgazdasági területekkel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két települést a 7453 – Óriszentpéter-Rönök összekötő út köti össze.

Szalafő: Településrendezési tervét 2008-ban fogadták el, utoljára 2016-ban módosult. A település védett erdőterületekkel és védett mezőgazdasági területekkel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két települést a 7455 – Óriszentpéter-Máriaújfalu összekötő út köti össze.

OTrT-hez viszonyítva jelentősen lecsökkent. Vízgazdálkodási térségként itt is a Zala folyót és vízgyűjtő területét jelöli.

Az országos törzshálózati vasúti pálya nyomvonala (25. sz. Hodos-Zalaegerszeg-Ukk-Boba vasúti fővonal), mint meglévő elem jelölésre került az OTrT-nek megfelelően. Az itt jelölt új főút (76. sz. Bajánsenye-Felsőjánosfa-Zalalövő főút) nyomvonala az OTrT-ben nem található. Az országos kerékpárút-törzshálózat elemei mellett, térségi kerékpárút-hálózatot is jelöl.

Bajánsenye: Településrendezési tervét 2001-ben fogadták el, utoljára 2013-ban módosult. A település védett erdőterületekkel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két települést a 7451 – Magyarszombatfa-Csákánydoroszló összekötő út köti össze. A települések között további összeköttetést jelent a 25. sz. Hodos-Zalaegerszeg-Ukk-Boba vasúti fővonal, ami mindkét településen megállóval rendelkezik.

Kerkáskápolna: Településrendezési tervét 2005-ben fogadták el. A település védett erdőterületekkel és védett mezőgazdasági területekkel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két település között közvetlen közúti kapcsolat nincs. A rendezési terv egy tervezett összekötő utat jelöl (jelenleg földút).

Nagyrákos: Településrendezési tervét 2009-ben fogadták el. A település védett erdőterületekkel és védett mezőgazdasági területekkel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két települést a 7453 – Óriszentpéter-Rönök összekötő út köti össze. A települések között további összeköttetést jelent a 25. sz. Hodos-Zalaegerszeg-Ukk-Boba vasúti fővonal, ami mindkét településen megállóval rendelkezik.

Ispánk: Településrendezési tervét 2006-ban fogadták el. A település védett erdőterületekkel és védett mezőgazdasági területekkel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két települést a 7451 – Magyarszombatfa-Csákánydoroszló összekötő útról lecsatlakozó 74174 – Ispánk bekötő út köti össze.

Ivánc: Településrendezési tervét 2007-ben fogadták el, utoljára 2017-ben módosult. A település egy kis részével, védett erdőterülettel csatlakozik Óriszentpéterhez (Őrségi Nemzeti Park – természetvédelmi terület). A két települést a 7451 – Magyarszombatfa-Csákánydoroszló összekötő út köti össze.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Jelenleg a településen még nem készült a 314/2012 kormányrendelet szerinti településfejlesztési koncepció, és integrált településfejlesztési stratégia. A város jelenleg hatályos településfejlesztési koncepcióját a 143/2010.(IX.29.) sz. képviselő-testületi határozattal fogadták el. Óriszentpéternek integrált településfejlesztési stratégiája nem készült.

A településfejlesztési koncepció megállapításai:

1) A település jövőképe

Óriszentpéter város, az Őrség kulturális táji-természeti értékeit, hagyományait őrző és megújító, társadalmi és gazdasági életét a külső környezet, a kor általános követelményeihez igazító, de elsősorban belső erőforrásaira támaszkodó, kapcsolati rendszerét fokozatosan bővítő, a határmenti együttműködési lehetőségekre támaszkodó kistérségi szervezőközpont.

- **Meghatározó jelentőségű programok:**

- Termálprojekt
- Vállalkozói mintaövezet

- **Térségi szerepvállalás:** E téren a központi szerepkör megerősítésének alapja részben a helyi gazdaság, részben a kapcsolati rendszerek fejlesztése.

2) A település nagyságrendje

- **Népesség:** A település távlati nagyságrendjét tekintve, egyértelműen kimondható, hogy a népesség lehetőség szerinti megtartása mellett, nem alapcél a népesség mindenáron való növekedése.

3) Fejlesztési elhatározások térbeli elképzelése

- **A településszerkezet alakítása:** A táj és ember harmonikus együttélési hagyományainak megőrzése, ugyanakkor a jelen kor igényeinek kielégítéséhez szükséges funkciók területbiztosítása együttesen teljesítendő alapkövetelmény.
- **Lakóterületi kínálat:** A lakóterületi sokszínűség biztosításához szükséges területi tartalékokat a jelenlegi rendezési terv is rögzíti. Ugyanakkor a terület tényleges felhasználásának módját és mértékét gyökeresen felül kell vizsgálni.

4) Humán erőforrás megújítása, életminőség javítása

E téren kiemelt jelentőséggel bír az oktatás intézményeinek fejlesztése, a rendezvényturizmus intézményi háttere, valamint a kapcsolati rendszerek bővítése.

5) Művi értékvédelem

Óriszentpéter az Őrség települései közül a legösszetettebb épített örökséggel bír. Ez az örökség magában foglalja a középkori, államalapítás korabeli templomot, a más településekben talán teljesebben, de csak kis számban megmaradt kerített házas beépítési módot, a boronafalás építészet emlékeit, időbeli kiterjedésében és funkcionális összetettségében azonban messze túlmutat a környező településekben fellelhető értékek körén.

Óriszentpéter rendelkezik az építészeti értékekben és mennyiségében is leggazdagabb parasztpolgári lét gazdag téglapépítészetének legszebb emlékeivel.

A többi településsel szemben itt lelhető fel egyedül a városodás folyamatának emlékeit őrző XIX–XX. sz. fordulós sajátos eklektikus, szecessziós jellegű középületek, lakóházak.

Az örökségvédelem terén külön megőrzendő értéket képvisel, a „külső” táj és épített környezet harmonikus együttélésén túl, az épített környezetbe beágyazódó belső táji részletek, vízfolyások, árkok, domboldalok mentén kialakult gyepes-ligetes területek.

6) Tájfejlesztés, táji, természeti értékek megóvása

Óriszentpéter város arculatát meghatározó eleme, védendő értéke a szép, harmonikus természeti környezet és az ebben kialakult sajátos gazdálkodási és települési forma, mely nagy arányban őrződött meg eredeti állapotában a jelenkorra. Egyedi táji arculatát a természeti értékekben gazdag dombvidéki táj, a változatos domborzatú területeken a változatos területhasználat látványa és a népi építészeti emlékek adják.

A természeti értékekben gazdag környezet alapvető része a város idegenforgalmi vonzerejének és kerete az ehhez a természeti értékekhez alkalmazkodó kultúra épített és megélt örökségének. A fejlesztési területek meghatározása, a tájhasználat a természeti értékek megőrzésével történhet.

A településen alapvetően kisebb, lokális jellegű tájképi konfliktusok találhatóak, melyek rendezését azonban a település szerepköréből adódó minőségi követelmények miatt mielőbb meg kell oldani.

7) A környezet fejlesztése, a környezetet érő káros hatások csökkentése

Óriszentpéter város környezeti elemek, rendszerek érzékenysége és a környezetterhelés szempontjából érzékeny, illetve kevésbé terhelt területként jellemezhető.

A település környezeti állapota kedvezőnek minősíthető, ami elsősorban annak köszönhető, hogy jelenleg nem folytatnak olyan tevékenységet, mely jelentős környezetterhelést okozna, a környezetet jelentősebb mértékben terhelő ipari üzemek a településen nincsenek és a belterületet forgalmasabb utak sem szelik át. A település infrastrukturális ellátottsága is megfelelő, az utóbbi évek jelentős környezetvédelmi beruházása a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése, a település saját szennyvíztisztítóval rendelkezik. Így a környezeti elemek (levegő, talaj, víz) egyikét sem éri jelentősebb terhelés, a lakókörnyezet kedvezőnek minősíthető.

A főbb környezetvédelmi feladatok ezért a településen továbbra is biztosítani a jó környezeti állapotot, megőrizni a levegő tisztaságát, megóvni a felszíni és felszín alatti vízkészletet.

8) Zöldterületek

Egy-egy település mikroklimatikus viszonyainak kialakításában alapvető szerepet játszanak a zöldfelületek. Különleges értéke Óriszentpéternek, hogy a Zala folyó a belterületet is érintve szeli keresztül a települést. A folyó hullámterei, mint vizes élőhelyek a legértékesebb zöldfelületek, ezért megőrzésükről, a város zöldfelületi rendszerébe történő aktívabb bekapcsolásukról feltétlenül gondoskodni kell.

Óriszentpéter település jelentős üdülési, idegenforgalmi célpont, amely szerep kör magas követelményeket támaszt a zöldfelületek településképi megjelenésével és használati értékével szemben. A zöldfelületeknek az idegenforgalmi funkcióból adódó „feladataikon” (minőséget sugárzó környezet, sportolási-, pihenési-, szabadidős területek,) túlmenően igen fontos a szerepük az egészséges környezet kialakításában is (ökológiailag aktív felületek, átszellőzés biztosíthatósága stb.).

9) Közlekedés

Óriszentpétert jelenleg öt országos út érinti, közülük három a központban lévő körforgalomban található. A forgalom az (M71/Szlovénia)-Bajánsenye-Zalalövő-(86. sz. főút) irányban a legnagyobb, ezt követi a Csákánydoroszló/Körmend (8sz. főút) irány, végül a Szentgotthárd (8sz. főút) irány.

A helyi utak közül az egyes szerekhez vezető utak töltenek be fontosabb szerepet. Ezek többsége már szilárd burkolatot kapott, de a csapadékvíz elvezetés nincs mindenhol megfelelően megoldva. A szereken belüli utak közül még sok burkolatlan.

Kerékpárút köti össze Kerkáskápolnát és Baksaszert, és kerékpáros útvonal vezet (Zalalövő) Nagyrákos és Szalafő (Szentgotthárd) között az alsóbbrendű utakon. Óriszentpéteren van kerékpárszerviz/ kölcsönző is. Járdá csak a központban, a körforgalomból kiágazó országos utak viszonylag rövid szakasza mentén van. Számos jelzett turistaút és tanösvény hálózta be a várost és környékét. Ezek helyenként a település kiszolgáló útjain vezetnek.

Közvetlen helyközi buszjáratok vannak a közeli nagyobb városokba, Szombathelyre, Körmendre, Szentgotthárdra, Zalalövőre-Zalaegerszegre, Lentibe, valamint a szomszédos településekre. A buszpályaudvar a településközpontban van.

A város déli szélét átszelő Boba-Zalaegerszeg-Bajánsenye vasúti fővonal a transzeurópai hálózat részét képezi. A vasútállomás jó helyen van, bár egyelőre kicsit távol a beépített részekről.

10) Közművesítés és elektronikus hírközlési javaslat

A település fejlődését segíti, a közművekkel való ellátottság jelenleg is magas szintje. A kedvező közmű-ellátottságot tovább növeli, hogy vízbeszerzés és szennyvízkezelés vonatkozásában is, saját településen belüli bázis-műtárgy áll rendelkezésre, amelyek a térség településeinek ellátásában regionális szerepet töltenek be.

Ugyanakkor, a település élhetőbbé tételéhez és az idegenforgalmi igények kielégítésére is a csapadékvíz elvezetés településszintű igényesebb megoldására lenne szükség. A település domboldalai vízerózióknak kitéttek, ezért is lenne fontos a vízvezetés gondosabb kiépítésének megoldása. Több helyen jelenleg még egyáltalán nincs megoldva a csapadékvíz elvezetése.

A település idegenforgalmi célú fejlesztése érdekében a villamosenergia-ellátás és elektronikus hírközlés vonatkozásában, azok látványának javítási igénye merül fel. A település idegenforgalmi jelentőségű területeinek térségében azok földalatti elhelyezése lenne indokolt, helyet hagyva a föld felett fasorok és utca bútorok elhelyezésére.

A közműellátás terén legfontosabb a jelenlegi hiányosságok felszámolása az ellátás/ szolgáltatás minőségének javítása, valamint az új fejlesztések lehetőségének megteremtése, magas színvonalú üzemeltetésének biztosítása.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Nincs tudomásunk hatályban levő településfejlesztési és rendezési szerződésről.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Településfejlesztési koncepció

143/2010.(IX.29.) sz. képviselő-testületi határozat

Településszerkezeti terv

??????????????

Helyi Építési Szabályzat

29/1999.(XII.14.) önkormányzati rendelet a helyi építési szabályzatról
módosítva:

15/2005.(X.04.) önkormányzati rendelet

11/2011.(V.21.) önkormányzati rendelet

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A Város településszerkezeti terve 1999-ben készült. Alapvetően megfelelően tartalmazza a település területfelhasználási módjait, infrastrukturális és közlekedési hálózatát. Az azóta eltelt időben azonban a jogszabályi háttér jelentősen megváltozott. A szerkezeti terv jelölései és fogalmai, valamint ténymegállapításai felülvizsgálatra szorulnak, nem tartalmazza például a Vas Megyei Területrendezési Terv övezetinek lehatárolását.

közlekedés

- A településszerkezeti terv nem tartalmazza a 76. sz. Bajánsenye-Felsőjánosfa-Zalalövő főút nyomvonalát, ami a VTrT-ben szerepel, viszont már az OTrT-ben nem.
- Tervezettként jelzi az azóta megépült vasútállomáshoz vezető bekötőutat.
- Szintén tervezett a Baksaszer felőli megközelítése a vasútállomásnak. Ez a terven települési főútként van jelezve, jelenleg a nyomvonalon kerékpárút található.
- Az Alszernél jelölt észak-dél irányú összekötőút nem épült meg.

- A Vas Megye Területrendezési tervén jelölt országos és térségi jelentőségű kerékpárutak nyomvonala a településszerkezeti terven nincs jelölve.

területfelhasználás

A településszerkezeti terv a város területfelhasználásában jelentős változásokat nem tartalmaz.

- A vasútállomáshoz vezető út kereszteződésénél tervezett üdülőterületek (hétvégi és üdülőházas üdülőterület) nem valósultak meg.
- Az Alszer északi részén található - tervezettnak jelölt - ipari, gazdasági terület már a szerkezeti terv készítésekor is ilyen területfelhasználásban használták.
- A Kovácsszer bekötőútjánál lévő mezőgazdasági központ (majorság) továbbra is így működik, a területre tervezett kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület nem alakult ki.
- A Keserűszer keleti oldalán jelzett különleges terület - botanikus kert nem alakult rendezett kertté. A terület Keserűszer volt temetőjét is magába foglalja.

intézmények

- A tervezettként jelölt rendőrség áthelyezése megtörtént.
- A tervezettként jelölt mentőállomás megépült.
- A településszerkezeti terv nem jelöli az azóta megépült egészségházat.

infrastruktúra hálózat

- Az infrastruktúra hálózat jelentős eleme a szerkezeti tervben még tervezettként szereplő szennyvíztisztító telep megépült és működik.

A fenti megállapításokat figyelembe véve az 1999-ben készült településszerkezeti terv felülvizsgálatát el kell végezni legalább az alábbi szempontokat figyelembe véve:

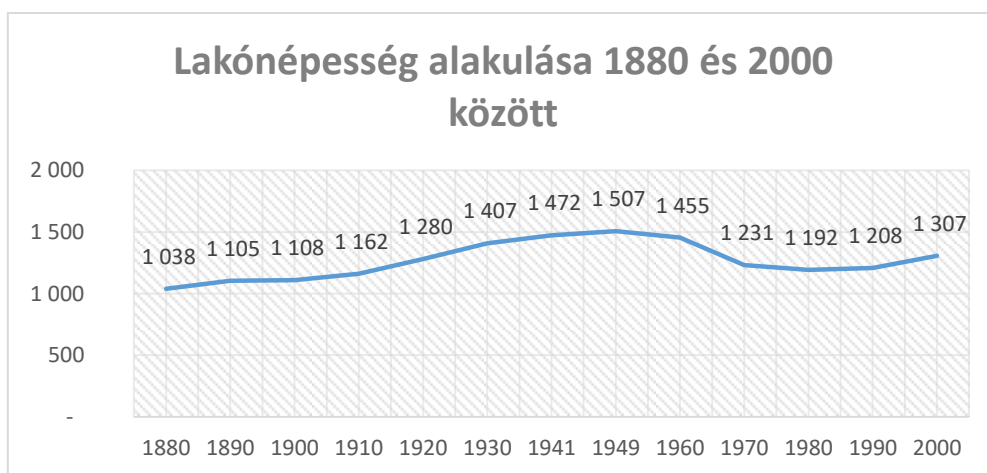
- A város közlekedési hálózatának felülvizsgálata a hatályos OTrT és VTrT közlekedési struktúrájával összhangban.
- A jogszabályi környezet változása miatt megváltozott területfelhasználási elemek alkalmazása és szükséges átsorolása.
- A megyei övezetek szerinti területek jelölése és az övezeteken belüli előírások biztosítása
- A településszerkezeti terv tervezett területfelhasználásainak felülvizsgálata (megerősítése vagy megszüntetése)
- A város szükségleteinek megfelelően új területfelhasználások kialakítása

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

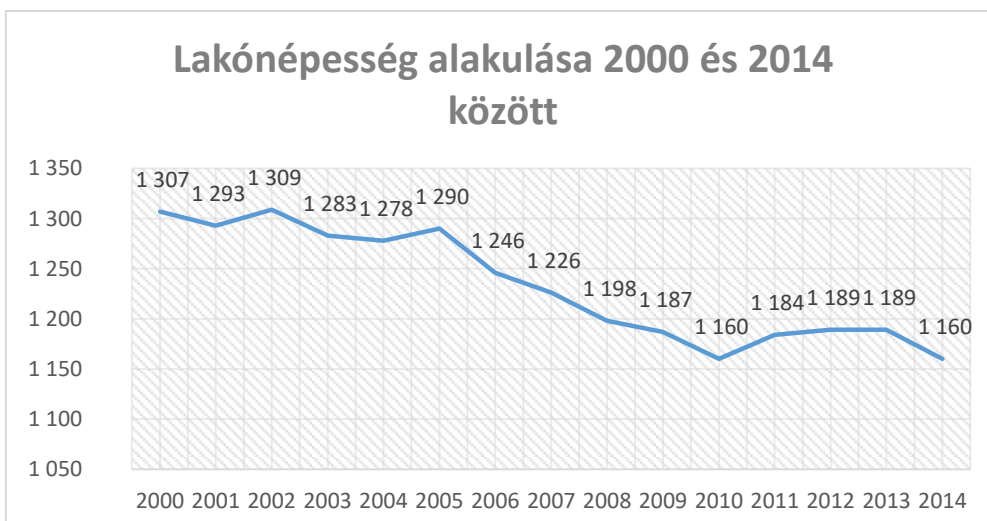
Népesség

Őriszentpéter népessége már az 1880-as évben 1000 fölötti volt, és 1960-ig folyamatosan növekedett, mintegy 29 %-kal. Ezt követően 1970-ben és 1980-ban 15, illetve 18%-al esett vissza a népesség, melynek okairól nincsenek pontos információk, de valószínűleg nagymértékben hozzájárultak az akkori politikai viszonyok, illetve az osztrák határ közelsége is. 1980-at követően ismét emelkedésnek indult, 2000-re már 1 307 lakosa volt a településnek.

1. ábra - Lakónépesség alakulása 1880 és 2000 között – Forrás: KSH

Az ezredfordulót követően ismét csökkenésnek indult, és ez a tendencia egy két pozitív évet leszámítva tartósan jelen van a város társadalmában.

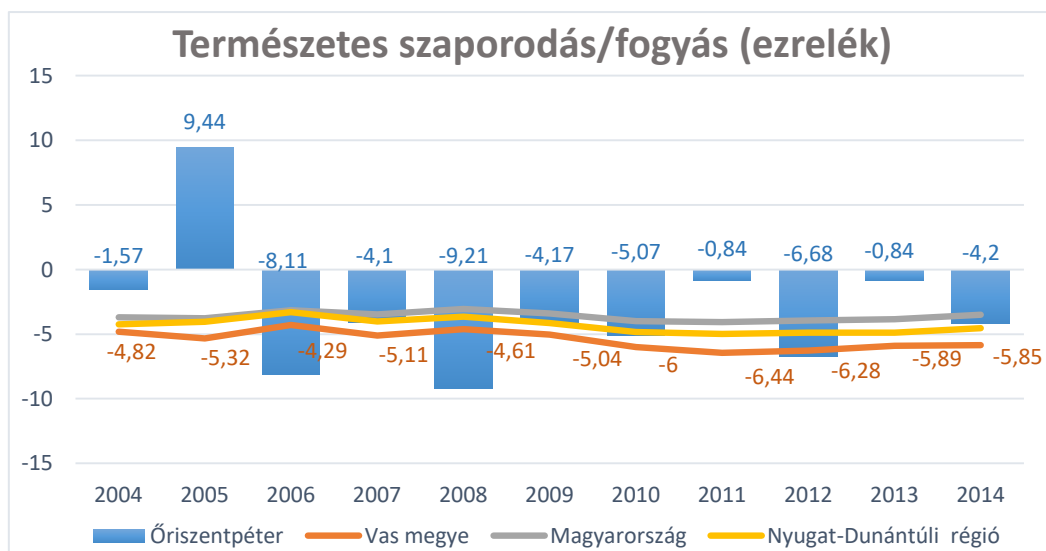

2. ábra - Lakónépesség alakulása 2000 és 2014 között – Forrás: KSH

2000-hez képest az elmúlt 14 évben 11 %-kal csökkent a lélekszám Óriszentpéteren, 2011 és 2013 között a népesség stagnált. A legalacsonyabb 2010-ben volt, 1 160 főt számláltak ekkor a településen.

Természetes szaporodás/fogyás

A népesség változásának egyik befolyásolója a természetes demográfiai változások, így a természetes szaporodás, illetve adott esetben fogyás.

3. ábra - Természetes szaporodás/fogyás alakulása - Forrás: TeIR

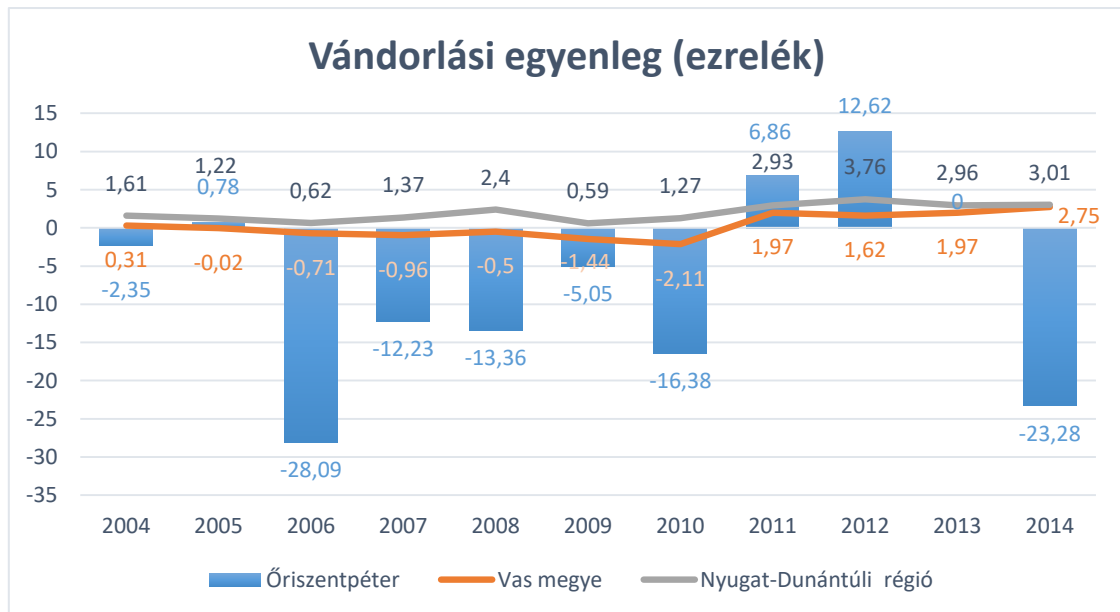
1. táblázat - Élveszületések és halálozások számának alakulása Óriszentpéteren - Forrás: KSH

Év	Élveszületések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2004	10	12
2005	22	10
2006	4	14
2007	10	15
2008	6	17
2009	8	13
2010	9	15
2011	6	7
2012	10	18
2013	9	10
2014	5	10

A fenti diagramon is jól látható, hogy Óriszentpéteren természetes fogyás figyelhető meg - a 2005-ös évet leszámítva - az elmúlt 10 évben. A fogyás mértéke évről évre sokat változott, tendenciára nem lehet belőle következtetni.

Az viszont látható, hogy a megyei és a régiós átlagnál kedvezőbb volt a természetes fogyás a 2013-as és 2014-es évben, azt megelőzően pedig 2011-ben.

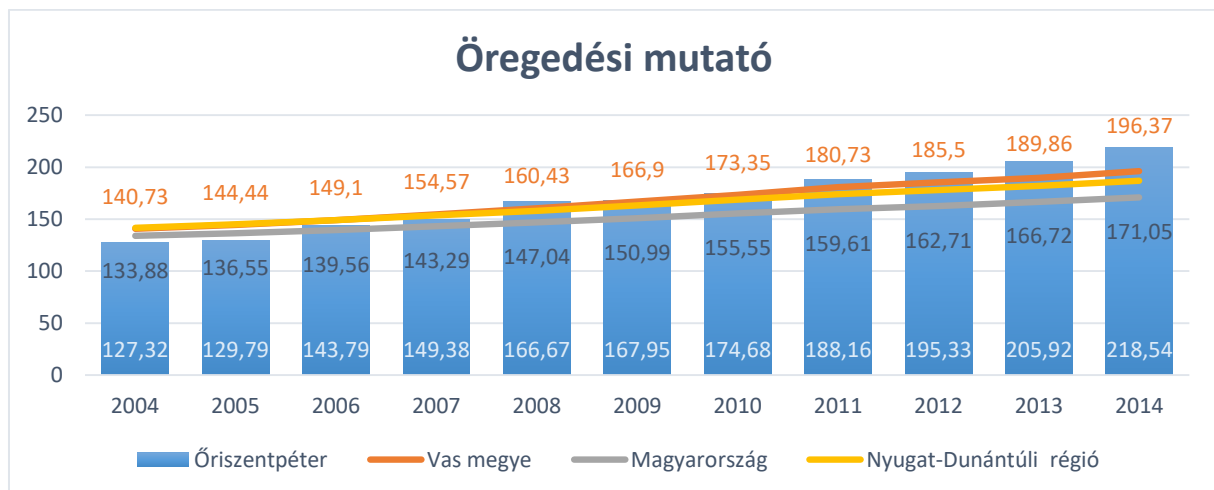
A népesség változásában látható lassú növekedés 2011 és 2013 között a település vándorlási egyenlegéhez köthető, ugyanis 2011-ben és 2012-ben jóval magasabb volt, mint a természetes fogyás a településen, 2011-ben 7,7 ezrelékkal, 2012-ben pedig 19,3 ezrelékkal.

4. ábra - Vándorlási egyenleg alakulása - Forrás: TeIR

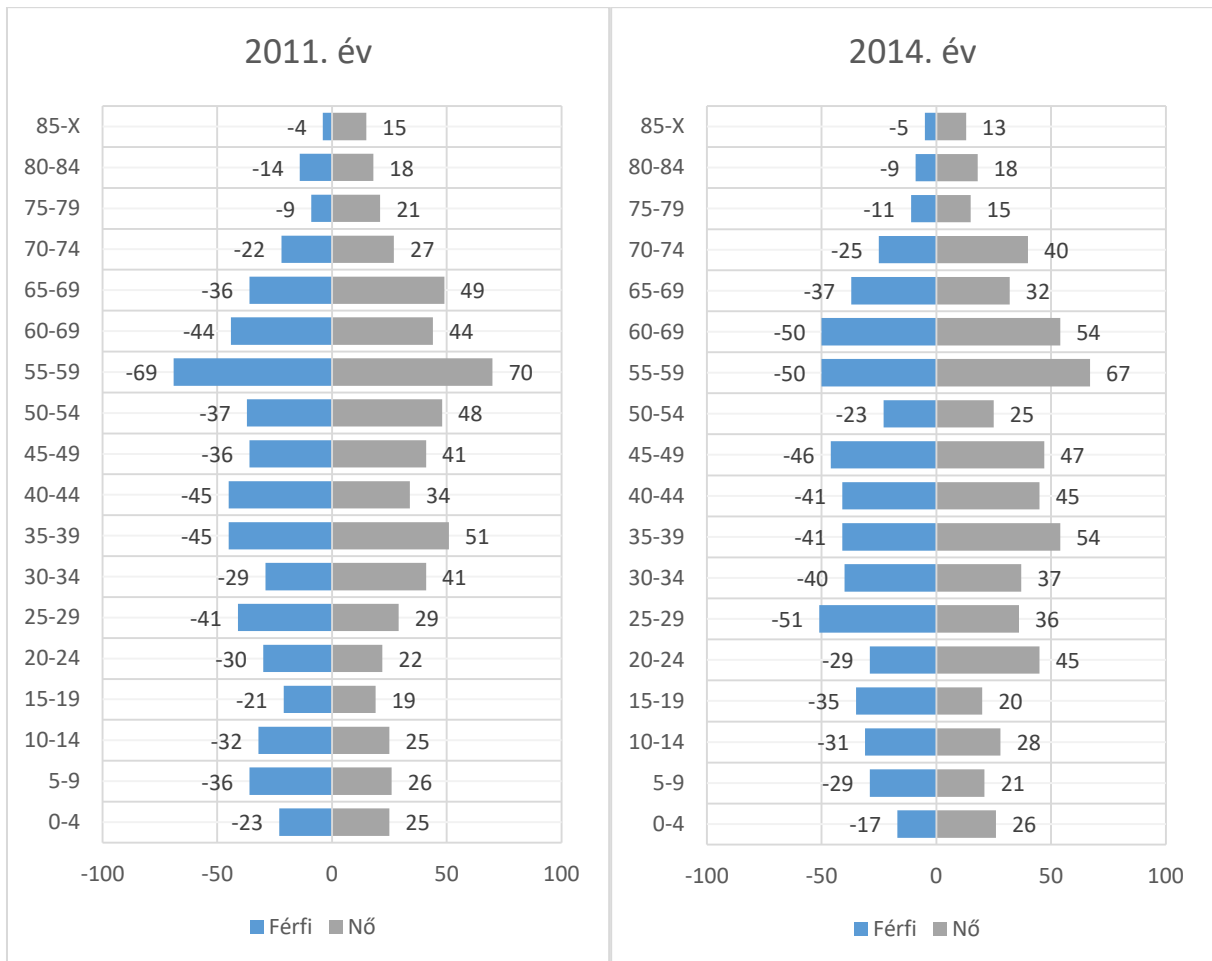
A 2011, 2012, 2013-as éveket, valamint a 2005-ös évet leszámítva minden évben negatív volt a vándorlási egyenleg, mely alátámasztja a népesség csökkenését a városban.

A természetes fogyásnak a legfőbb oka az előregedő népesség, az öregedési mutató 2004 óta egyre nagyobb ütemben növekedett, 2004 és 2014 között 41,7%-kal. 2004-ben 100 0-14 évesre 127,32 60-x éves jutott 2014-ben azonban ez a szám 218,54-re nőtt.

5. ábra - Öregedési mutató (Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma) - Forrás: TeIR

Települési korfa

6. ábra - Óriszentpéter korszervezetének változása 2011 és 2014 között - Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A fenti ábrára ránézve látható a település korszervezetének kedvezőtlen változása, ugyanis a korfa alsó fele 2014-re egyre inkább elvékonyodott. Növekedett ugyan a 25 éven felüli korosztály, de a település jövője szempontjából a fiatalok csökkenő száma kedvezőtlen.

Nemzetiségi összetétel

2. táblázat - A népesség nemzetiségi összetétel szerint (2011) - Forrás: KSH

	Őriszentpéter		Vas megye	
	Fő	%	Fő	%
magyar	915	78%	218 361	85%
bolgár	-	0%	96	0%
cigány (romani, beás)	10	1%	2 685	1%
görög	-	0%	26	0%
horvát	-	0%	3 197	1%
lengyel	-	0%	75	0%
német	7	1%	5 428	2%
örmény	-	0%	51	0%
román	-	0%	336	0%
ruszin	...	...	33	0%
szerb	-	0%	53	0%
szlovák	...	...	103	0%
szlovén	4	0%	1 894	1%
ukrán	-	0%	58	0%
hazai nemzetiségek együtt	21	2%	14 035	5%
arab	-	0%	49	0%
kínai	-	0%	43	0%
orosz	-	0%	105	0%
vietnami	...	...	23	0%
egyéb	...	...	1 059	0%
összesen	936	79%	233 675	91%
népesség	1 178	100%	256 629	100%

Őriszentpéter a nemzetiségeket tekintve nem sokszínű település, ugyanis a KSH adatai szerint 4 nemzetiség élt a településen 2011-ben a népszámlálás adatai alapján. A települést túlnyomó részt magyarok lakták, az ő arányuk 78 %-ot tett ki, ez azonban alacsonyabb, mint a megyei arány, 7 %-kal.

A magyarok mellett Őriszentpéteren cigányok, németek és szlovének élnek, ám arányuk nem számottevő. A ruszin, szlovák, vietnami és egyéb népességük aránya adatvédelmi okokból a KSH által nem közölhető, így összesen az akkori 1 178 fős népességből 936 fő nemzetiségét ismerjük, ami a lakosság 79 %-a.

Képzettség

Őriszentpéteren csak egy általános iskola működik, így az általános iskola után az itt élő gyermekeknek csak más településekre kell iskolába járniuk.

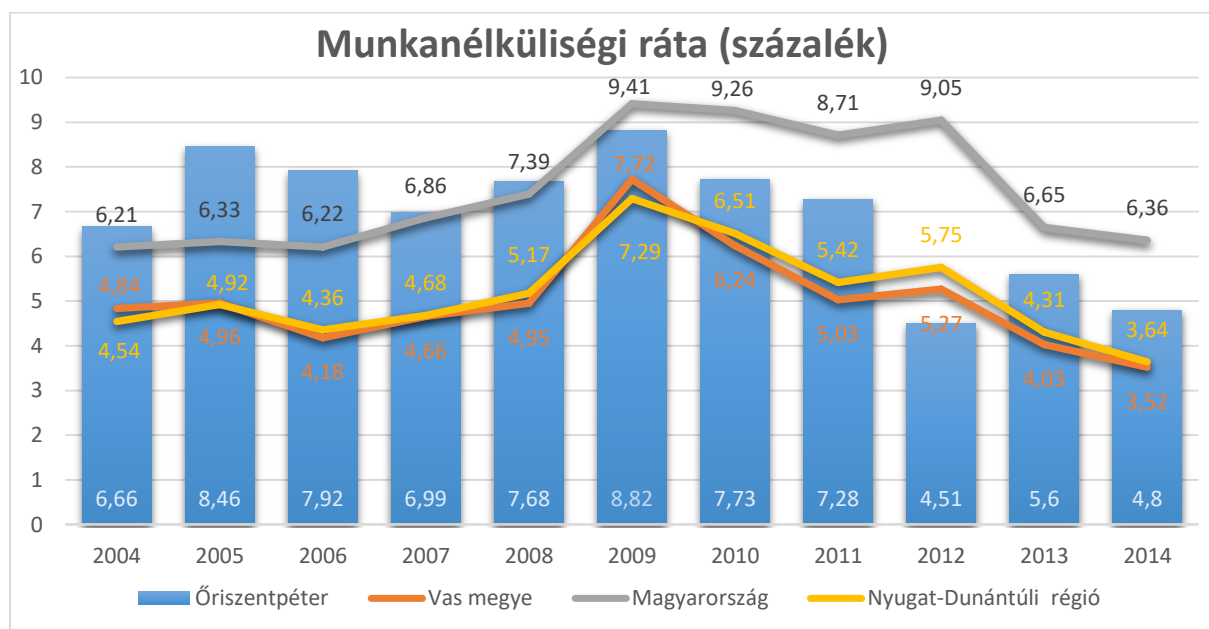
3. táblázat - A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint (2011) – Forrás: KSH

		Általános iskola			Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	érettségi	egyetem, főiskola stb. oklevéllel	összesen
		első évfolyamát sem végezte el	1-7.	8.				
			évfolyam					
Őriszentpéter	Fő	5	115	302	257	285	144	1 108
	%	0,45%	10,38%	27,26%	23,19%	25,72%	13,00%	100,00%
Vas megye	Fő	2 417	23 276	64 184	53 796	66 872	30 599	241 144
	%	1,00%	9,65%	26,62%	22,31%	27,73%	12,69%	100,00%

Azon 7 évesnél idősebbek aránya, akik az általános iskola első évfolyamát sem végezték el, 0,45 % volt a településen, mely kedvezőbb a megyei átlagnál, ez 5 főt jelent Őriszentpéteren. Az általános iskolát végzettek aránya összesen 37,64% volt, ami közel azonos a megyei aránnyal (36,27%).

Foglalkoztatottság

Őriszentpéteren a munkanélküliek száma 2000-2005 között folyamatosan emelkedett, mintegy 71 fővel, majd ezt követően lassú csökkenés következett, a gazdasági világválság kicsúcsosodását követően ismét nőtt a településen élő munkanélküliek száma, az ezt követő években jelentősen csökkent, ennek hátterében a közfoglalkoztatási programok állnak. A 2000 évi bázisához képest, 2014-ben is magasabb volt a munkanélküliek száma, mintegy 20%-al.

7. ábra - Munkanélküliségi ráta alakulása - Forrás: TeIR

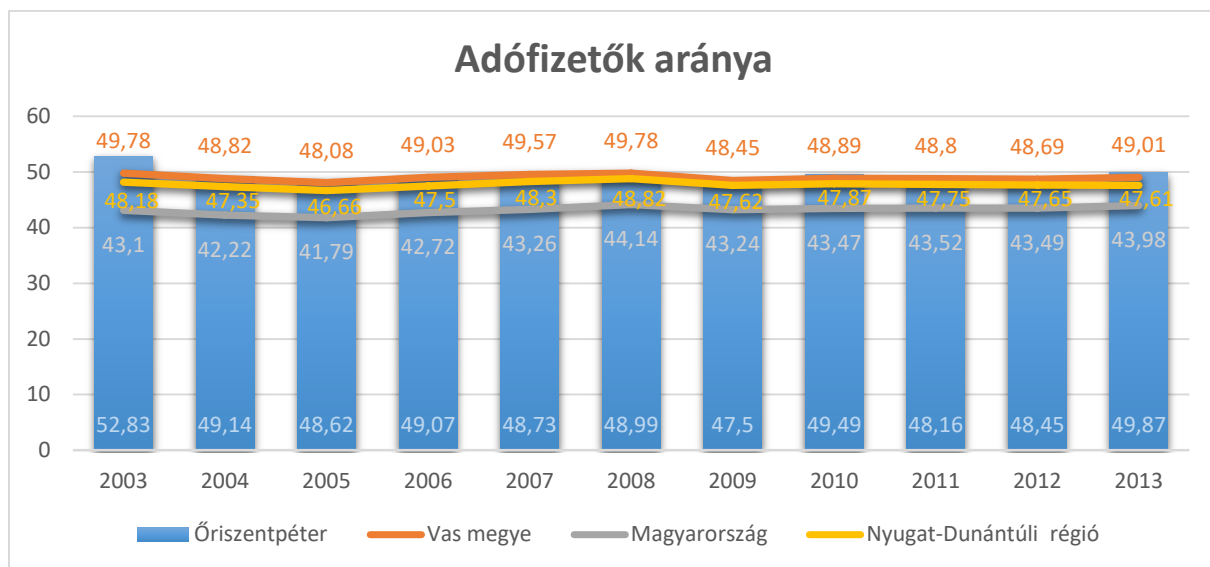
A munkanélküliségi ráta kedvezőbben alakult az utóbbi években, mint az országos átlag, azonban a megyei és a régiós értéknél nem volt kedvezőbb.

2014-ben Óriszentpéter városában 4,8% volt a munkanélküliségi ráta, Vas megyében 3,52%, a Nyugat-Dunántúli régióban pedig 3,64%. 2004 óta összességében csökkent az arány, és a grafikonon jól látható, hogy 2007 után a gazdaság válság eredményeként 2009-ben a mai kétszerese volt a munkanélküliségi ráta a településen,

A legalacsonyabb 2012-ben volt, ekkor 4,51%-os munkanélküliséget mért a KSH.

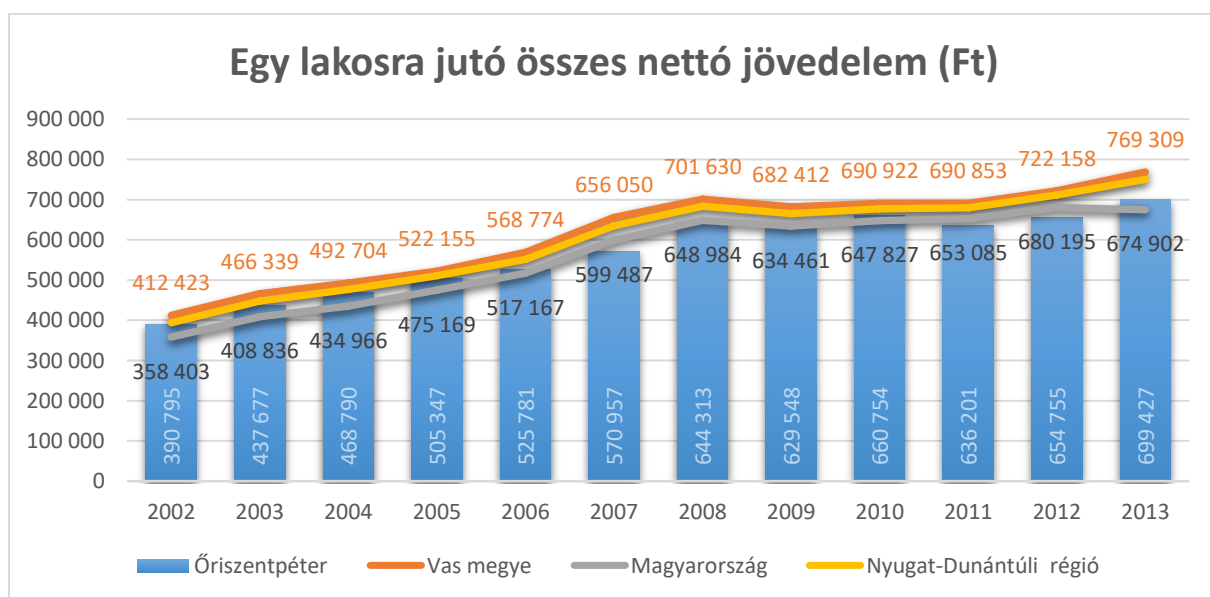
Jövedelmi viszonyok

Őriszentpéteren az adófizetők aránya a teljes népesség 49,87%-t teszi ki, mely kedvezőbb a megyei, a régiós és az országos átlaghoz viszonyítva is, ám azt is jelenti, hogy a településen élők nagyobb százaléka eltartott, mely gazdaságilag a település számára hátrányos.

8. ábra - Adófizetők arányának alakulása - Forrás: TeIR

A településen az egy lakosra jutó nettó jövedelem ugyan évek óta növekvő tendenciát mutat, mégsem tud olyan szintű növekedést mutatni, mint a megyei, vagy a régiós érték, emiatt ezektől jócskán elmarad, és az országos érték körül mozog.

9. ábra - Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem - Forrás: TeIR

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Térbeli rétegződés a településen belül sajátos kérdés. A város ugyanis a térségben jellemző, szeres elrendezésű, hét dombon létrejött kilenc szerből áll (a kilenc „szer”: Városszer, Baksaszer, Alszer, Égésszer, Siskaszer, Keserűszer, Kovácsszer, Templomszer, Galamszer). A központi magot a Zala folyó déli partján lévő Városszer és Baksaszer, valamint az északi oldalon fekvő Alszer adja, amik városiasodó településrésznek minősülnek. Ezen településrészek és a külsőbb szerek között ugyanakkor a szerkezetükön kívül nem figyelhető meg több eltérés, mint bármely településen a településközponti és külső részek között. A település egészének sajátossága, hogy népsűrűsége igen alacsony, 38 fő/km², miközben az ország második legkisebb városa egyben. Ennek megfelelően a rétegződés megjelenéséhez szükséges eltérő társadalmi rétegek nem érik el sehol sem azt a számoosságot, ahol jelentős hatással tudnának lenni a térbeli rétegződésekre.

Társadalmi rétegződés sem statisztikailag, sem a település napi működtetése során megfigyelhetően nem alakult ki.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Az Őrség lakóinak határozott identitástudatok van, ami természeti-környezeti és történelmi okokra egyaránt visszavezethető. Őriszentpéter városa szeres elrendezésű, kilenc szerből áll. A központi magot a Zala folyó déli partján lévő Városszer és Baksaszer, valamint az északi oldalon fekvő Alszer adja. Jelentősek továbbá az ettől nyugatra fekvő Kovácsszer, Siskaszer, Templomszer, Keserűszer és Galamszer.

A Város rendezvénykínálata szintén országos és nemzetközi hírű. A Pünkösöd idején megrendezett Virágzás Napjai több őrségi helyszínen zajló kulturális programsorozat. Június utolsó hétvégjének nagyrendezvénye, az Őrségi Vásár 1981-ben indult útjára. A háromnapos nagyszabású népművészeti és kézműves vásárt kulturális- és sportesemények, koncertek, kiállítások teszik még színesebbé. A több tízezer látogatót szórakoztató rendezvény több településen zajlik, központja az Őrség székvárosa, Őriszentpéter.

A Hétrétország - szerek és porták fesztiválja elnevezésű rendezvény is rendszeresen, minden évben megrendezésre kerül, melynek lényege, hogy az ide látogatók egy héten keresztül betekintést nyerhessenek az itt élő emberek életébe, munkájába. Emellett egy összművészeti fesztivál is, mely népzenei, világzenei, komolyzenei koncertekből, színházi előadásokból, kiállításokból, sokféle közös játékból és látványosságból áll augusztus hónapban.

A Természetesen, Őrség Ökogaždálkodási és Ökoturisztikai Szakkiállítás és Vásár a vidéki Magyarország tájtermékeit, hagyományait mutatja be. A természetes élelmiszerek mellett az ökoturizmussal ismerkedhetnek meg a látogatók a kiállítás és konferencia keretében.

Az Őrségi Nemzetközi Tökfesztivál szeptember végén kerül megrendezésre. A rendezvényen a tökből készült ételek bemutatása, konferencia és

gyermekprogramok mellett töklámpás felvonulás és számos kulturális program várja az érdeklődőket.

A térség gasztronómiai kínálata gazdag, az Őrség leghíresebb étele az őrségi dödölle és gánica. A gasztronómiai kínálatból említést érdemel még a tökmagolaj készítése és használata. Az Őrségben több helyen van lehetőség tökmagolaj sajtolására is, melynek egészségre való jótékony hatása ismeretes.

A természetet szeretőknak is kiváló kikapcsolódási lehetőség nyújt a város és annak környéke, hiszen különböző nehézségű és hosszúságú túraútvonalakat alakítottak ki a gyalogtúrákat kedvelők számára. Egyre több tematikus útvonal várja az aktív turizmus szerelmeseit. Ezek szervezeten is végig járhatók az Őrségi Nemzeti Park munkatársainak közreműködésével.²

Őrségi Vásár

1981. óta minden évben megrendezésre kerül az ún. Őrségi vásár, hagyományőrző fesztivál (2016-ban immár 36. alkalommal), mely színes programkínálatával kiemelkedő rendezvénynek számít, nem csak a helyi és térségi szinten, hanem országos szinten is. A programok fókuszában elsősorban az őrségi kézműves hagyományok bemutatása áll. Az Őrségi vásár nem csak Őriszentpéteren, hanem az Őrség egész területén kínál programokat, minden érdeklődő számára.

Szentpéteri Esték

Őriszentpéter várossá válásának 10 éves évfordulója alkalmából került megrendezésre az ún. „Szentpéteri Esték” programsorozat, melynek gondolata már régóta érelődött a helyiek körében. A rendezvény célja és elvárása az, hogy a programok helyiekről és a helyieknek szóljanak. Amely erősíti a helyeikben az összetartozás érzését, és amely ráébreszti az itt élőket arra, hogy milyen jó is Őriszentpéterinek lenni.

4. táblázat - Őriszentpéter rendezvényei - Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Rendezvény	Rendező	Időpontja
Virágzás Napjai	Őrségi TeleHáz Őri Alapítvány	pütkösd
Őrállók Napja	Őrállók Alapítvány	május
Őrségi Vásár	Őriszentpéter Város Önkormányzata	június utolsó teljes hétvégéje
Rotto Kupa	Szalafő Sportjáért Egyesület	július első és második hétvégéje
Fazekasnapok	Magyarszombatfa Község Önkormányzata Őrségi Fazekasok Egyesülete	július második hétvégéje
Vadása-nap, Fogathajtó verseny	Hegyhátszentjakab Község Önkormányzata	július második hétvégéje

²Forrás: <http://www.oriszentpeter.hu/varosunkrol/polgarmesteri-koszonto>

Völgyhídi Vásár	Nagyrákos Község Önkormányzata	július harmadik hétvégéje
Hétrétország, a szerek és porták fesztiválja	Őrségi TeleHáz Őri Alapítvány	augusztus harmadik hete
Őrségi Tökfesztivál	Őriszentpéter Város Önkormányzata	szeptember utolsó teljes hétvégéje
Természetesen, Őrség!	Őrségi TeleHáz Őri Alapítvány	október

Civil szervezetek

Őriszentpéteri Ifjúsági Egyesület

2000-ben alakult meg az Ifjúsági Egyesület. Programokat, szórakozási és kikapcsolódási lehetőségeket kívánnak biztosítani a fiatalok számára.

Őriszentpéterért Egyesület

2008-ban alakult meg az egyesület, melynek célja kulturális tevékenység, kulturális örökség védelme, amatőr zenei, tánc, színjátszó csoportok, közösségek támogatása, rendezvényszervezés, kézművesség, sport és egyéb tevékenységek támogatása.

Az alapítói taglétszám 55 fő.

Őriszentpéteri Szállásadók és Szolgáltatók

Az egyesület 2013-as megalakulásakor az alapítók az alábbi célokat tűzték ki:

- a helyi idegenforgalom és turisztika segítése;
- Őriszentpéter területén székhellyel és telephellyel rendelkező szállásadók és szolgáltatók érdekképviselése;
- kulturális-, szabadidős-, településfejlesztési-, oktatási és környezetvédelmi tevékenység.

Őrség és Vidéke Vendégvárók Egyesülete

Az egyesület 2005. február 12-én alakult, működési területe: Őrség, Vend-vidék, Kerka-vidék és Zalalövő térsége.

Céljai:

- a működési terület térségében a turizmus fejlesztése;
- a turizmusban érdekelttek összefogása, informálása, képzése, érdekvédelme;
- források felkutatása a célok érdekében;
- turisztikai termékfejlesztés;
- közös PR és marketingakciók;
- minőségbiztosítás;
- jogsegélyszolgálat;

- a turizmushoz kapcsolódó néprajzi, természeti, épített értékek felkutatása, megőrzése;
- kapcsolattartás más szervekkel.

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Óriszentpéter

Óriszentpéteren 1882. február 26-án alakult meg, az akkor még Óriszentpéteri Önkéntes Tűzoltó Egylet elnevezésű egyesület, mely azóta is folyamatosan működik, jelenleg 25 taggal.

Az Egyesület célja:

Tűzmegeelőzés, tűzoltás, bajba jutott emberek megsegítése, kárelhárítás. A fő célokon kívül az Egyesület aktívan részt vesz a város közösségi életében, rendezvényein is.

Őri Alapítvány

Az alapítvány 1993. végén alakult kulturális, szociális és környezetvédelmi indíttatással az Őrségben. Az alapítók úgy vélték, hogy a külső, természeti értékek megóvásához is a belső értékek gyarapításán át vezet az út, ezért az alapítványi célok között kiemelt szerepet kaptak a kulturális és pedagógiai célkitűzések.

A településen fentiekén túl működik sportegyesület, valamint polgárőr egyesület is.

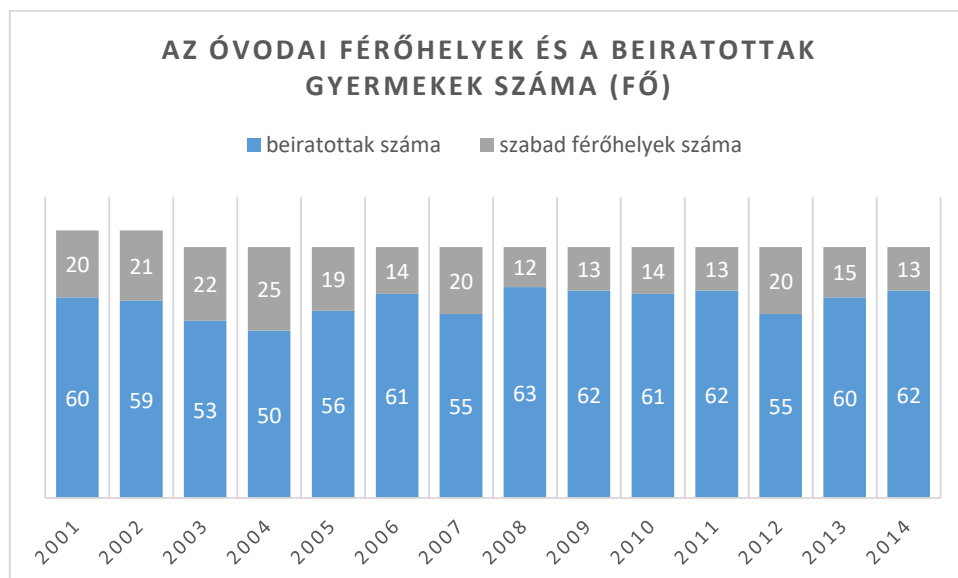
1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Nevelés, oktatás

Katica Egységes Bölcsőde- Óvoda

Őriszentpéter egyetlen óvodája, a Katica óvoda, melyet Őriszentpéter, Szalafő, Szatta, Nagyrákos, Ispánk, Kondorfa települések önkormányzatai közösen tartanak fenn. Az intézmény 75 férő helyes, kihasználtsága a 2014-2015-ös tanévben 82,6%-os. Az alábbi diagram és a hozzá tartozó táblázat az óvodás gyerekek létszámának alakulását mutatja az elmúlt évtizedre vonatkozóan:

10. ábra - Óvodai férőhelyek és a beiratott gyermekek száma - Forrás: KSH

A fenti adatokból látható, hogy a vizsgált években egyikében sem volt az intézménynek kapacitásbeli problémája.

Általános Iskola Óriszentpéter

Az oktatás, az iskolai nevelés története az 1600-as évek elejétől követhető nyomon. Az első adatok 1620-ból származnak. Az 1800-as évek elején a környékbeli gyerekek is ide jártak iskolába. A római katolikus iskola 1909-ben kezdte működését Óriszentpéteren. Az iskolaépület 1910-1911-ben épült. A református iskola 1912-ig egy, utána pedig két tanítót foglalkoztatott. Az iskolaépület, - ami a jelenlegi alsó tagozatos iskola egyik fele - 1938-ban épült. A népiskolai törvény alapján 1945-től nyolc osztályos intézmény lett. Az 1960-as években kezdődött körzetesítés 1973-ban fejeződött be, akkor alakult ki az iskola jelenlegi beiskolázási körzete.

2005. évben jelentős informatikai fejlesztés részese lett a felső tagozat.

2006 őszére az alsó tagozatos iskola épülete szinte teljesen megújult. A tornaterem felújítása, értékes sportfelszereléssel való bővítése is megvalósult.

Az alsó és felső tagozatos épületekben, tornateremben korszerű a világítás, a fűtés. A környezet és a tantermek esztétikusak, rendezettek.

A 2007/2008. tanévtől 10 örségi község (Bajánsenye, Ispánk, Kerkáskápolna, Kercaszomor, Kondorfa, Magyarszombatfa, Nagyrákos, Szalafő, Szatta, Velemér) és Óriszentpéter város képviselőtestületeinek döntése alapján a Körzeti Általános Iskola Óriszentpéter 1-4. évfolyamos tagintézménye lett a bajánsenyei iskola. A korábban Bajánsenyén tanuló 5-8. évfolyamos tanulók az óriszentpéteri székhelyiskolába integrálódtak be.

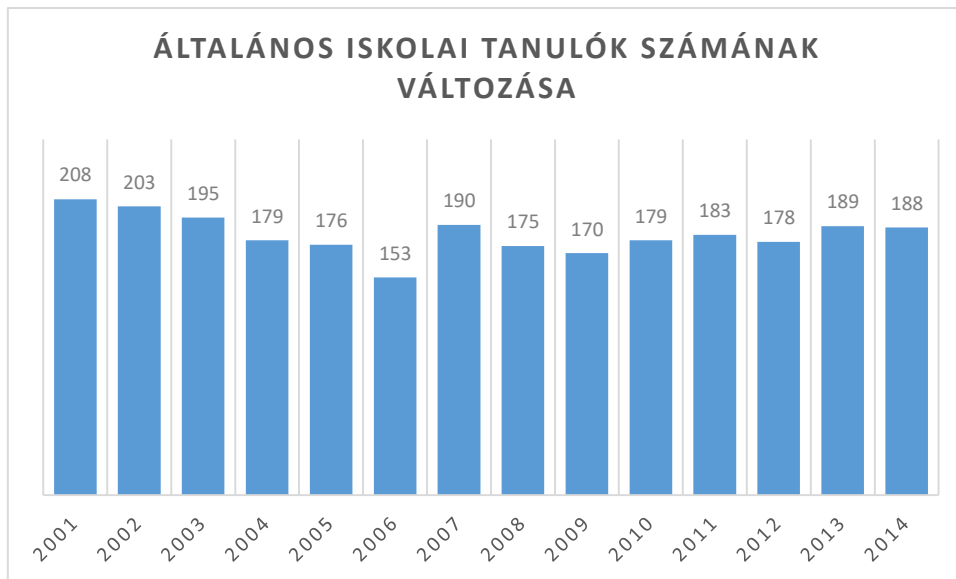
Az oktató-nevelő munka két feladatellátási helyen valósul meg.

Óriszentpéteren két épületben külön az alsó és felső tagozat. Itt az alsó tagozat beiskolázási körzete 6 település (Óriszentpéter, Ispánk, Kondorfa, Nagyrákos, Szalafő, Szatta). A felső tagozatba mind a 11 településről érkeznek tanulók. A bejárást egy pályázaton elnyert kistérségi iskolabusz segíti.

Az óriszentpéteri iskolához tartozik az Óvoda épületében működő napközis konyha is.

Bajánsenyén tagintézményként működik az alsó tagozat, melynek beiskolázási körzete 5 település (Bajánsenye, Kerkáskápolna, Kercaszomor, Magyarszombatfa, Velemér). Itt két összevont osztályban tanulnak a diákok (1-2. és 3-4.)³ Az iskola tanulóinak közel fele más településről érkezik, így az iskolai tanulók létszámának alakulását az óriszentpéteri és a környező településeken élő gyermekek számának alakulása egyaránt nagymértékben befolyásolja.

³ Forrás: <http://www.oriskola.hu/oriszentpeter>

11. ábra - Általános iskolai tanulók számának változása - Forrás: KSH

A diagram adataiból látható, hogy az iskola tanulóinak létszáma csökkenő tendenciát mutat. 2001 és 2014 között 20 fővel (10%-al) csökkent az iskolában tanulók létszáma, a legalacsonyabb tanulói létszám 2006-ban volt, 153 fővel. Az utóbbi években inkább stagnálás volt megfigyelhető a diákok számában.

Kultúra

Művelődési Ház és Városi Könyvtár

A művelődési ház galériaszintjén található a Szikszay Edit Helytörténeti Gyűjtemény, mely 1985-ben létesült jelenlegi helyén. Nevét arról a tanárnőről kapta, aki az itt látható néprajzi, honismereti anyag összegyűjtését kezdeményezte.

A művelődési ház otthont ad különböző, rendszeresen működő öntevékeny csoportoknak, szakköröknek, melyek:

- Órségi Baráti Kar
- hastánc
- egészségmegőrző gerinctorna
- hímzőszakkör
- jóga
- akrobatikus Rock and Roll gyermekeknek
- alakformáló aerobik

Őrségi TeleHáz

Az Őrségi TeleHáz - az első magyarországi teleházak egyikeként - 1997 augusztusában nyitotta meg kapuit az Őrség szívében, Őriszentpéteren. Többfunkciós, közösségi élettér, információs pont, informatikai, oktatási, szociális és kulturális funkciókat lát el. Fenntartója helyi civil szervezet: az Őri Alapítvány.

Célja a helyi közösség szolgálata naprakész tájékoztatás útján, az Őrség idegenforgalmának fejlesztése, természeti és néprajzi értékeinek bemutatása, a helyi hagyományok ápolása, kulturális és művészeti programok összehangolása és szervezése, a civil kezdeményezések felkarolása és támogatása.

Az Őrségi TeleHáz tevékenységei közé a következők tartoznak:

- különböző OKJ-s képzések (számítógép-kezelői, kosár és fonottbútor készítő, szövő, biogazda képzés stb.)
- 1999.évtől ECDL vizsgaközpontként is működik, többek között a Nyugat-Dunántúli Régió teleházaiban dolgozó munkatársak informatikai képzése
- további helyet ad számos megyei, országos és helyi tanácskozásnak, börzének és fórumnak
- a helyi nyilvánosságért dolgozó civil szervezetek munkatársainak, szerkesztőinek képzésének segítése
- főiskolások, középiskolások szakmai gyakorlata,
- évek során több mint 40 civil szervezet, térségi önkormányzatok és 7 külföldi delegáció kereste fel teleházunkat tapasztalatcsere és leendő teleház létrehozás céljából,
- szociális közmunkaprogram keretében időskorú egyedülálló személyeknél külső környezetgondozói munkavégzés.
- a térségben élő megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyek számára információ és segítségnyújtás elhelyezkedésük megkönnyítéséhez (2002-2004)
- foglalkoztatási információk közvetítése⁴

Szociális ellátás, egészségügy

A településen jelenleg 1 házi és 1 gyermekorvos rendel. Az egészségügyi ellátás koncentráltan az Egészségházban valósul meg, ahol szakorvosi ellátás is működik (reumatológia, fizioterápia és védőnői tanácsadás).

Az egyes egészségügyi körzetek

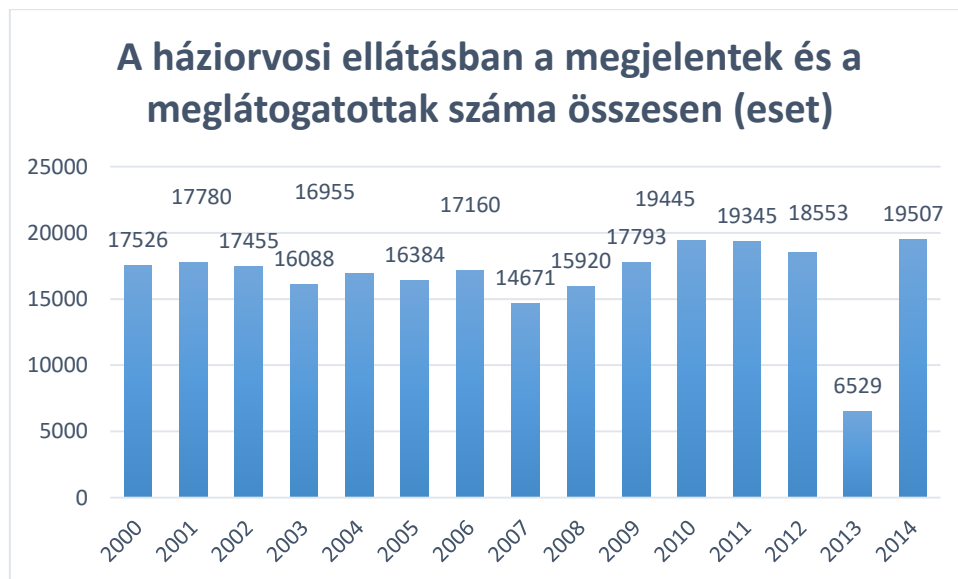
Háziorvosi szolgálat

I. sz. háziorvosi szolgálat: Galamboszer, Keserűszer (Őriszentpéter területén), Kondorfa, Szalafő

⁴Forrás:<http://www.orsegitele haz.hu/index.php?page=bemutatkoz as>

II. sz. háziorvosi szolgálat:

Körzethez tartozó terület: Őriszentpéter, Ispánk

12. ábra: - A háziorvosi ellátásban a megjelentek és meglátogatottak számának alakulása - Forrás: KSH

Házi gyermekorvosi szolgálat:

Őriszentpéter, Szalafő, Ispánk, Kondorfa

13. ábra - A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és meglátogatottak számának alakulása - Forrás: KSH

2000-ben 17526 látogatást regisztráltak a háziorvosi ellátásban Őriszentpéteren, mely 2014-re 19507-ra nőtt, 10%-al több látogatást regisztráltak a településen.

Ezzel ellentétben a gyermekorvosi ellátásban részesülők száma csökkent 2001 és 2014 között 33%-al csökkent a szolgáltatást igénybevevők illetve a látogatások

száma. 2010-ben volt a legmagasabb a házi gyermekorvosi ellátásban részesültek száma, 5589 eset.

Fogorvosi szolgálat:

Őriszentpéter, Szalafő, Ispánk, Kondorfa, Bajánsenye, Kerkáskápolna, Kercaszomor, Magyarszombatfa, Velemér

Központi ügyeleti szolgálat:

Őriszentpéter, Nagyrákos, Szalafő, Szatta, Ispánk, Kondorfa, Bajánsenye, Kerkáskápolna, Kercaszomor, Magyarszombatfa, Velemér, Pankasz, Kistrákos, Viszák

A településen nincsen önállóan működő bölcsődei ellátás, azt az Óvodával közösen, integráltan oldja meg a város. Azonban van szociális étkeztetés és házi segítség nyújtó szolgáltatás is.

14. ábra - Házi segítségnyújtásban részesülők számának alakulása - Forrás: KSH

A házi segítségnyújtásban részesülők száma 2000-2014 között nőtt (40%-al) (2007-re nem állt rendelkezésre adat a KSH adatbázisán). 2009-ben részesültek a legtöbb házi segítségnyújtásban (15 fő).

1.8.2. **Esélyegyenlőség biztosítása**

Őriszentpéter Város Önkormányzata megalkotva a Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP), a következőképpen kívánja biztosítani az esélyegyenlőséget a településen:

Célok:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosítása
- biztosítani a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét
- biztosítani a diszkriminációmentességet,
- biztosítani a szegregációmentességet

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1 § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a:

- mélyszegénységben élők
- romák
- gyermekek
- nők
- idősek és
- fogyatékkal élők.

A célcsoportokra vonatkozóan a következő intézkedések fogalmazódtak meg a HEP-ben:

Mélyszegénységben élők és romák

„Turizmusfejlesztés” - munkahelyek létrehozása turizmusfejlesztéssel

„Egészséges életmódra ösztönzés” - rossz egészségi állapot felszámolása

„Képzési programok” szakma képzés biztosítása az alulképzettek számára

Gyermekek

„Biztonságos közlekedés a gyermekért” -veszélyes iskolába jutási közlekedési körülmények felszámolása

„Kalandpark és fitneszterem kialakítása” - tartalmas szabadidős tevékenységek helyszíneinek kialakítása

Nők

„Információcsere munkaadók és munkavállalók között” - foglalkoztatás elősegítése

Idősek

„Közösségi színterek, pihenőhelyek kialakítása- utak kialakítása”

Fogyatékkal élők

„Egyenlő eséllyel a szolgáltatások igénybevételének útján” –szolgáltatók megkeresése akadálymentes környezet kialakításra való ösztönzés céljából

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A város gazdasága főként a turizmusra épül, melyet az itt jelen lévő vállalkozások egészítenek ki, ennek viszont komoly problémája a szezonális jelleg, mely májustól szeptemberig tart.

A vállalkozások száma a településen az elmúlt években megsokszorozódott, mely részben köszönhető a település városiasodásának is, de főként a hazai és nemzetközi turisztikai piacon az Őrség felértékelődésének és kereslet-növekedésnek.

Őriszentpéteren 2014 decemberében 258 regisztrált vállalkozás működött, ami a 10 évvel azelőtti, 2004-es évhez képest (167 db) 35 %-os növekedést jelent. A településen nagyvállalkozás nincs, míg középvállalkozásból is néhány darab van csak, tehát megállapítható, hogy a vállalkozói réteget zömében mikro és kisvállalkozások teszik ki. Őriszentpéteren 2012-ben 45 egyéni, 24 társas vállalkozást regisztráltak. A regisztrált őstermelők száma 2014-ben 73 volt. Az 1000 lakosra a megyei átlaggal megegyező, 58 működő vállalkozás jut.

A legtöbb vállalkozás az építőiparban és az ingatlanügyletek gazdasági szolgáltatás területén tevékenykedik. A szervezeti körben a mikro- és a kisvállalkozások jelenléte a meghatározó. A nagyvállalkozások letelepedése jelenleg több problémába is ütközik a településen: Egyrészt az alacsony népességszám jelent problémát, hiszen a városban és a környéken sem él annyi ember, ami egy nagyvállalat számára elégséges lehetne. Másrészt a szakképzett munkaerő is hiányzik, harmadrészt pedig megemlíthető a természetvédelmi oltalom miatti korlátok, amik miatt kevés lehetőség van zöldmezős fejlesztések megvalósítására.

Fentiek alapján a város jövedelemtermelő és adófizető képessége is gyengének mondható. Ebből fakadóan kevés a településen a munkahely, ami a fiatalok letelepedését, helyben maradását segítené. A munkavállalók nagy része ingázik a környező nagyobb városokba, valamint a szomszédos Ausztria és Szlovénia irányába. A munkanélküliség ennek köszönhetően alacsony.

Őriszentpéternek ugyanakkor emiatt elsősorban turisztikai és közigazgatási jelentősége van a térségében, kevéssé számít gazdasági központnak, környezetére alacsony

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

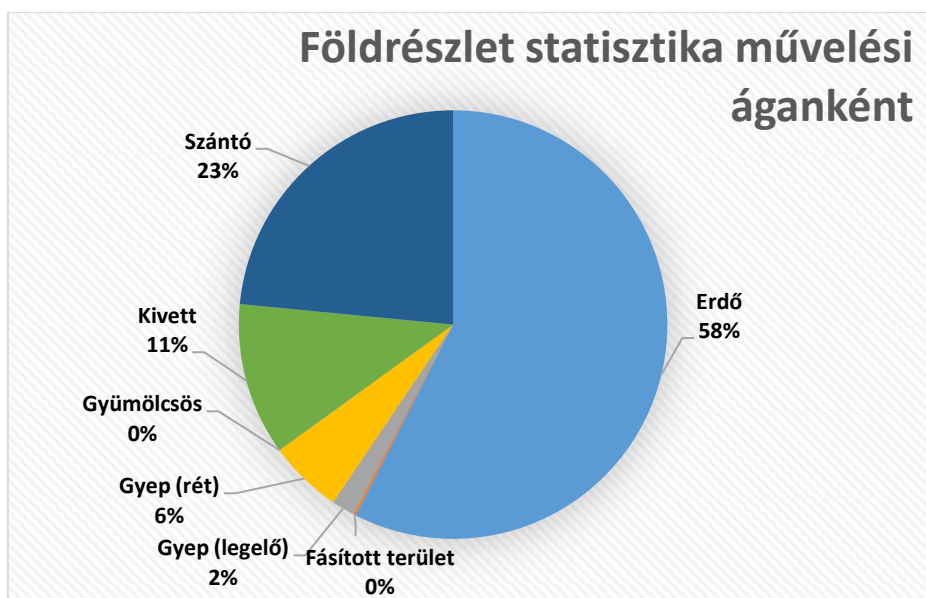
Mezőgazdaság

5. táblázat- Földrészlet statisztika művelési áganként - Forrás:
http://www.takarnet.hu/pls/tknet/hivatalok_p.kozseg_adat?kozsegkod=3557

Művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	142	185	19 300 327	700	1 333 261	104 326
fásított terület	25	25	66 108	981	7 360	2 644
gyep (legelő)	30	30	582 615	1 002	117 145	19 421
gyep (rét)	212	263	1 871 640	26	81 843	7 117
gyümölcsös	1	1	2 995	2 995	2 995	2 995
kivett	1 200	1 203	3 856 297	8	90 223	3 206
szántó	264	355	7 875 767	400	354 498	22 185

Óriszentpéteren a legnagyobb területben erdőterületek találhatóak, 1 930 ha-t tesz ki a művelési ág a településen, mely az összes terület 58%-át adja. Viszonylag nagy arányban vannak jelen a szántó területek is, mely a teljes területek 23 %-át teszik ki, ami 787 ha-t jelent.

A művelés alól kivett területek aránya 11 % (386 ha), a gyepek aránya együttesen 8 % (245 ha).

15. ábra - Földrészlet statisztika művelési áganként

A fásított területek és a gyümölcsösök aránya elhanyagolható.

Az erdők magas aránya annak köszönhető, hogy a település az Őrségi Nemzeti Park területén található.

Az Őrségben a szántók átlagos AK értéke 10 alatt van, ezzel a megye és az egész régió leggyengébb adottságú kistérsége, így Óriszentpéter területén is kedvezőtlenek az adottságok.

A földművelés és az állattenyésztés az elmúlt években sokat veszített jelentőségéből, az erdőgazdálkodás azonban fontos gazdasági tevékenység maradt.

Pozitívum viszont, hogy a városban és a térségében az utóbbi években elkezdett években kialakulni a helyi termékekre, azon belül is különösen a tökmagolajra épülő trend, ezzel kapcsolatosan évente megrendezésre kerülő programokat is rendeznek, a tökfesztivált.

A tökmag feldolgozását, finomítását két kiemelhető cég végzi a településen

Ipar

Főként a mezőgazdaságra épített feldolgozóipar jelentősége emelhető ki a városban. A tökből tökmagolajat, és egyéb élelmiszereket készítenek.

A településen működött korábban cipőgyár is, mely 2003-ban zárt be.

A településen nincs kimagasló gazdasági potenciállal rendelkező ipari vállalkozás.

Kereskedelem, vendéglátás

A településen a kereskedelem és vendéglátás, a szolgáltató szektor főként a turizmust kiszolgáló, annak háttéréként funkcionáló létesítményeket, üzleteket, szolgáltatásokat foglalja magába. Ennek megfelelően sok ilyen üzlet az idényjelleg miatt gyakran csak időszakosan működik, vagy fenntartásuk az év többi részében nehéz.

Idegenforgalom

A csodálatos természeti értékeknek, a népi építészeti emlékeknek és kézműipari hagyományoknak köszönhetően Óriszentpéter idegenforgalmi adottsága kitűnő. A turisztikai vonzerő megfelelő fogadóbázissal párosul. A kereskedelmi szálláshelyek közül panzió és üdülőház található a városban, melyek együttesen 97 férőhellyel várták az idelátogatókat.

Szolgáltatásaikat 2014-ben 1293 vendég vette igénybe, akik 2982 vendégéjszakát töltöttek el ott. A külföldiek érdeklődése egyelőre visszafogott és a szálláshelyek kapacitáskihasználtsága is alacsony. A kereskedelmi formában működő vendégházak mellett a településen a magán szállások férőhelyeinek a száma 140 volt. A falusi turizmus szállásadójánál az elmúlt évben 381 vendég átlagosan 2,8 éjszakát időzött.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

Ahogy azt a az 1.9.1 pontban ismertettük, Óriszentpéteren a mikro- és kisvállalkozások jelenléte meghatározó. A 10-19 főt foglalkoztató vállalkozások a legnagyobbak, ebből mindössze 2 db található a városban. Az 1-9 főt foglalkoztató vállalkozásokból 176 db, a 0 és ismeretlen főt foglalkoztatókból pedig 80 db volt 2014-ben Óriszentpéteren.

A vállalalkozási aktivitás elérte a kisvárosi szintet, 1000 lakosra a megyei átlaggal megegyező, 76 működő vállalkozás jutott, az 5000 fő alatti városok értékénél pedig 2-vel több. A vállalkozások 70%-a egyéni volt.

2012-ben nyílt meg a helyi termelői piac, mely egész éven át működik, ezzel élénkítve a helyi gazdaságot, ösztönözve a helyi termelést és turisztikai attrakcióként is funkcionál.

A fentiekén túl az Órségi Nemzeti Park Igazgatóság emelendő ki, amelynek foglalkoztatotti létszáma messze meghaladja a vállalkozásokét. Az itt dolgozók száma már 40 fő körül mozog, amelyen felül a közmunka programokban is foglalkoztatnak időről időre jelentős létszámot. Ezen túl az idegenforgalmi ágazatban is jelentős a gazdasági hatásuk, mind közvetlenül, az általuk működtetett és bevételt generáló attrakciók, és programok révén, mind közvetve, az Órség, mind desztináció vonzereje növelésével -ennek minden, idegenforgalmi, ingatlanpiaci, vendéglátási és egyéb szolgáltatásokra kifejtett forgalomnövelő hatáson keresztül.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Óriszentpéter fekvése gazdasági szektorokat tekintve idegenforgalmi szempontból kedvező. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy minden más gazdasági ág számára a fekvése kedvezőtlennek minősül. Ennek is köszönhető, hogy fenn tudott maradni az a természeti érték és az arra épülő, azzal együtt harmóniában kialakult természetközeli gazdálkodás, ami ma a térség legfőbb vonzerejének a lényegét jelenti. A kis méretű gazdaságok, a környezet adottságaihoz való alkalmazkodás, a jelentős erdősültség, és a fennmaradt kisbirtok-szerkezet az ezekkel összefüggően kialakult településszerkezettel és épített örökséggel képezi a térség fő gazdasági – turisztikai vonzerejét.

Ipari szempontból Óriszentpéter versenyképességet legmeghatározóbb befolyásoló tényezője a földrajzi elhelyezkedése, ami összegezve kijelenthető, hogy rendkívül kedvezőtlen. A közlekedés-földrajzi periférikus fekvése a termelő és a szolgáltató szektor számára is hátrányos, mivel egy fő nemzetközi vagy hazai regionális gazdasági tengelyen sem helyezkedik el. Ez alól csak a

szlovén vasút fejlesztése jelenthetne kivételt, de esetében is csak akkor lehetne a közlekedési tengelyen túl gazdasági tengelyről is beszélni, ha ha sikerülne itt egy megállító pontot létesíteni a szállítmányozás során. Ehhez viszont forgalmi kereszteződés, vagy valamely más jelentős előnyt hozó ok kellene, ami nincs meg. Másrészt hátrányos a település fekvése, mivel egy kifejezetten alacsony népsűrűségű, alacsony jövedelmi helyzetű térség központjában fekszik, ami a szolgáltatások számára keresletet jelentősen korlátozó tényező.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Óriszentpéteren az átlagos értékesítési ár 2015-ben 65.000,-Ft/m² volt. Ez az ár 2014-es árakhoz képest egyáltalán nem változott, azonban négyzetméterenként 6.000,-Ft-tal csökkent a 2013-as árakhoz képest. Az ingatlan piaci árnövekedés hatása azonban itt is érzékelhető lett, 2017-re az átlagos ingatlan árak közel 140 ezer Ft/nm-re nőttek. Ehhez hozzátartozik, hogy elsősorban családi házak kerülnek itt értékesítésre, szinte elhanyagolható a lakások aránya, ezeken pedig jelentős különbségek figyelhetők meg állapot és méret, továbbá kisebb mértékben elhelyezkedés tekintetében.

2011-es adatok szerint Óriszentpéteren a lakások átlag kora 47 év. Az 1990 után épült lakóingatlanok aránya 16,4%, míg az 1946 előtt épült ingatlanok aránya 20,8%. Ezen belül jelentős számban vannak azonban olyan, felújított ingatlanok, amelyek építészeti, elrendezési értékei miatt az országos átlagnál magasabb ráfordítással újultak vagy várhatóan újulnak meg.

A keresletet nem elsősorban a helyi igények, inkább a befektetési, üdülő, pihenő helyet keresők mozgatják. A mozgás nem túl nagy, rendszeresen néhány tucat ingatlan kerül meghirdetésre éves szinten. Bár az 1990-es évekhez képest csökkent, de ma is jelentős a Budapestről érkező vásárlók aránya.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz-és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

2012-ben az Őriszentpéter Város Önkormányzatnak a bevétele összesen 439 180 000 Ft volt, melyből működési bevétel 432 233 000 Ft és felhalmozási bevétel és 6 947 000 Ft.

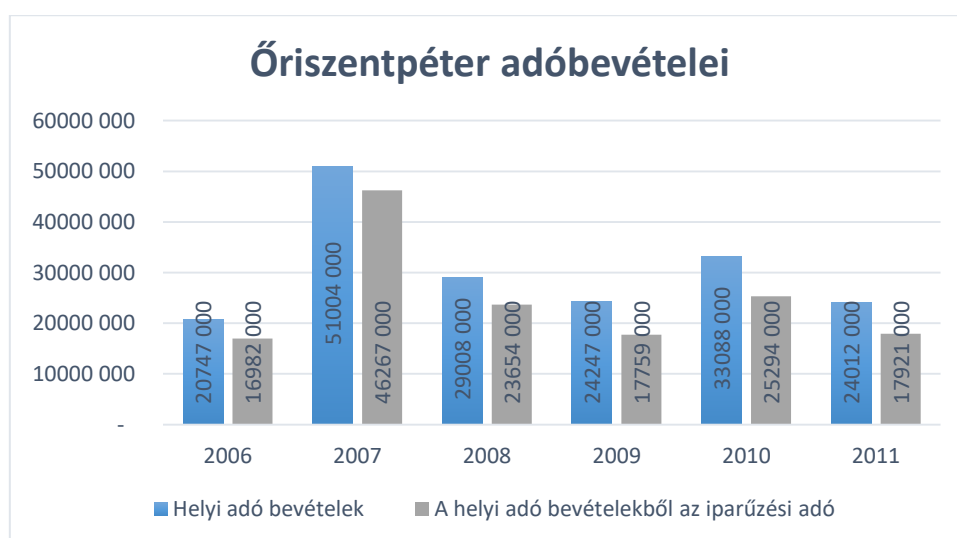
A város kiadása 2012-ben mindösszesen 419 822 000 Ft volt, ebből a város működési kiadása 363 502 000 Ft és felhalmozási kiadás 56 320 000 Ft volt, így költségvetési többlet jött létre a 2012. évben.

A következő évben, 2013-ban az önkormányzat összes bevétele 344 353 000 Ft, amelyből működési bevétel 336 778 000 Ft, és felhalmozási bevétel 7 575 000 Ft.

A város kiadása 2013-ban mindösszesen 332 714 000 Ft volt, ebből a város működési kiadása 311 975 000 Ft és felhalmozási kiadása 20 739 000 Ft volt, így 2013. évben is költségvetési többlet alakult ki.

Őriszentpéter Város Önkormányzatának saját bevételei a következőképpen alakultak, 2006-2011 között:

Őriszentpéter Város Önkormányzatának a 2007-ben volt a legmagasabb adóbevétele, 51 004 000 Ft, ezt követően a válság jelentősen vissza vetette a bevételt, ezt követően csak 2011-es évben sikerült ismét közelebb kerülni a 2007-es évi adóbevétel mennyiséghez (33 088 000 Ft). 2006 és 2011 között 14 %-kal nőtt az adóbevétel mennyiség a városban. A város legfőbb bevételi forrása a helyi iparüzési adó, mely 2011-ben is az összes adóbevétel 74,6%-t tette ki.

16. ábra - Őriszentpéter adóbevételei 2006 és 2011 között - Forrás: KSH

A fenti ábrán 2006-2011 között a helyi iparűzési adó bevételeinek alakulása is látható. 2006-ban 16 982 000 Ft bevétele származott a városnak az iparűzési adóból, amely a következő évben érte el az adott időszakban a legmagasabb értéket. A következő évben, a gazdasági világválság begyűrűzésével drasztikusan csökkent (49%), közel a felére az előző évhez (2007) képest.

2011 után az önkormányzat adatszolgáltatása alapján évről évre növekedni tudott az iparűzési adó bevétele, 2012-ben 23,5 millió, 2013-ban 26,6 millió, 2014-ben pedig 29,1 millió forint volt.

A településen az idegenforgalmi adó bevételei 2 és 3 millió forint körül alakult az elmúlt években.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Név	Titulus
Őr Zoltán	Polgármester
Rimán Lászlóné	Alpolgármester
Rigó Veronika	Képviselő
Vörös Győző	Képviselő
Babos Ferenc	Képviselő
Kálmán György	Képviselő
Tóth László	Képviselő

Őriszentpéter Város Önkormányzatának Bizottságai:

Pénzügyi-Műszaki Területfejlesztési Bizottság

Elnök: Babos Ferenc

Tagok: Rigó Veronika, Vörös Győző képviselők; Nagy László és Dobozi György kültagok

Ügyrendi és Társadalmi Ügyek Bizottsága

Elnök: Tóth László

Tagjai: Rigó Veronika, Kálmán György képviselő és Babos Mária és Könye Attila kültagok

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Őriszentpéter Város Önkormányzatának, Gazdasági Programjának tervezete alapján a következő gazdaságfejlesztési tevékenységek valósultak meg illetve fognak megvalósulni a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan:

A) Városközponti gazdasági-, kulturális-, és közösségi infrastruktúra fejlesztés legfontosabb elemei

1. Sárga Ház funkcióbővítő felújítása:

A település emblemikus központi épületének funkcióbővítő és váltó fejlesztésével az épület homlokzati felújítása, tetőcseréje, fűtés korszerűsítése és energetikai fejlesztése valósul meg, ami magába foglalja a vállalkozói, kereskedelmi és közösségi funkció elhelyezését is

2. Vásártér-rendezvényter alprogram

A település központjában végrehajtandó fejlesztés, ami a terület rendezési tervben megjelölt funkcióinak felülvizsgálatával, újragondolásával tervezett egy fedett szabadtéri színpad és környezetének kiépítése, vásárcsarnokként és fedett rendezvényterként funkcionáló épület és vizesblokk létesítése, sütő kemence építése, és a vásártér gyeppracsozása.

3. Az önkormányzati működést, az önkormányzati intézményeket és a helyi vállalkozásokat segítő kapacitások létesítése:

A szükséges és indokolt ingatlankapacitás „visszapótlása” az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása- és bővítése a különböző fejlesztési célok megvalósíthatósága érdekében. Ilyenek például:

- Városgazdálkodási Telephely létesítése
- Önkormányzati konyha fejlesztése
- Óvodai tornaszoba kialakítása
- Vállalkozói területek, épületek ügye

B) Turisztikai és közösségi célú fejlesztési elképzelések elemei

1. Állandó Vadászkiállítás létesítése

A volt körzeti orvosi rendelő épületének újra hasznosításával és funkcióváltó felújításával, átalakításával egy jelentős turisztikai fejlesztés valósulna meg, amihez társul egy Vadaspark létesítése.

2. Parkerdő rehabilitáció

A korábban a helyi közösségi életben fontos szerepet játszó terület elveszítette korábbi funkcióit és most kihasználatlan kapacitást jelent. Ennek a területnek szabadidőparkká, pihenőparkká, kalandparkká alakítása lenne a cél.

3. Turista utak, körtúrák kialakítása

A település kiváló turisztikai adottságai még messze nem teljes mértékben kiaknázottak. A pihenés, a rekreáció és a szabadidő aktív eltöltésére nagyszerű táji és természeti adottságai vannak, amelyeket akár csekély beruházással és erőbefektetéssel könnyen a túrázási, kerékpározási és sportolási célok szolgálatába lehet állítani.

4. Új turisztikai rendezvények

A turisztikai érdeklődés fenntartása és kiszolgálása, ill. a helyi közösségi összetartás erősítése érdekében újabb turisztikai rendezvények ill programkínálat bővítése a cél. Pl. Parasztolimpia Határok Nélkül és a Szentpéteri Esték c. programsorozatok megrendezése.

5. Parkoló fejlesztése

A nagyrendezvények zavartalan lebonyolítása érdekében szükséges a parkolóhelyek bővítése a város területén.

C) Energetikai fejlesztések elemei:

1. Napelem erőmű beruházás

A KEHOP keretében vagy közvetlen EU-s pályázaton nyílik lehetőség Napelem Park létesítése pályázni, ennek megvalósításához szükséges az önkormányzatnak további vásárolni 3-4 Ha terület megvásárlása.

2. Közvilágítás korszerűsítés

A meglévő 240 db lámpatest korszerű, LED-es rendszerűre történő cseréjével több, mint 50%-os energia- és költségmegtakarítás érhető el.

3. Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése

Az Egészségház és a Sárga Ház és volt orvosi rendelő épületén a napelemek telepítése.

D) Kommunális- infrastruktúra fejlesztések elemei:

1. Szeri utak felújítása

Az út és padkák állapota a rendszeres használatból és az időjárás hatásaitól is indokolja a javítási munkák tervezését.

2. Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése

A domborzati adottságokból fakadóan komoly problémát jelent a nagyobb esőzéseket követő, épületeket és értékeket veszélyeztető belvíz, és egyéb vízkár, a csapadékelvezető rendszer jelenlegi hiányosságai miatt.

E) Önkormányzati lakóhely-kapacitás bővítés elemei

1. Fecskeház projekt

Az önkormányzat által épített, fenntartott épületek, a fiatalok letelepedését szolgáló társasházak kialakítása a VP forrásainak felhasználásával.

2. Új építésű telkek kialakítása

Az önkormányzat építési telkei elfogytak, mely a kedvező áron való telekvásárlás lehetőségét jelentette.

F) A település komfortosságát és biztonságát szolgáló fejlesztések

1. Utcanév táblák (Szer-táblák), várostérképek, hulladékgyűjtők

A településen való tájékozódás a település szerves jellegéből fakadóan nem könnyű az ide látogatóknak, ezért szükséges új utcanév (Szer-táblák) táblák, várostérképek kihelyezése.

2. Gyalogos átkelő

A közlekedés biztonság fokozásának érdekében szükséges az általános iskola alsó tagozatának épülete előtt.

G) Egészségügy

A város lakói által igénybe vett egészségügyi szolgáltatások színvonalának növelése a kitűzött cél:

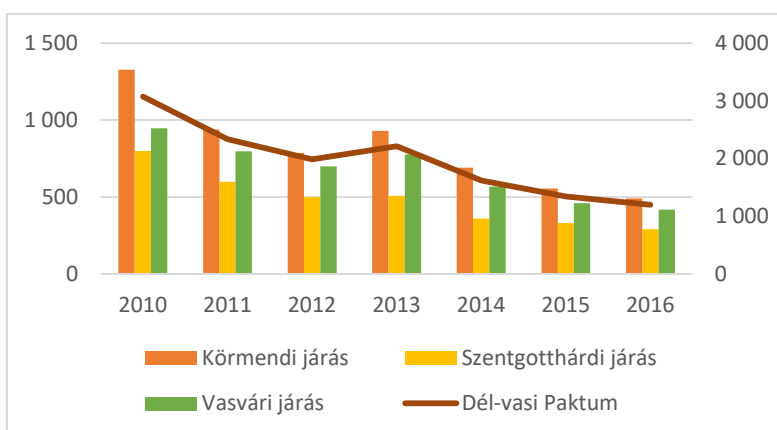
Orvosi ügyelet gépkocsija számára fedett garázs építése

Fogorvosi rendelő épületének felújítása

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

A térségben lévő munkanélküliségi helyzet áttekintésére a Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya adatbázisait vettük alapul.

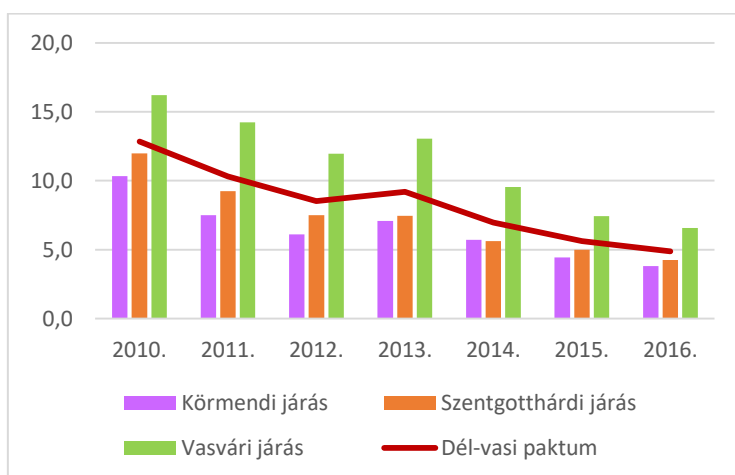
Az álláskeresők számában 2010 óta csökkenő tendencia figyelhető meg. A folyamat annak köszönhető, hogy a munkanélküliek egy része sikeresen álláshoz jut a munkaerőpiacon, bevezették a közfoglalkoztatási rendszert, továbbá az álláskeresők ellátási időszaka jelentősen csökkent és a munkaügyi ellátás köre szűkült, emiatt relatíve gyorsan kikerülnek az álláshoz elég gyorsan nem jutók a rendszerből.

Forrás: Vas Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály

A munkanélküliségi ráta szintén jelentősen mérséklődött a 2010-től számított vizsgálati időszakban, a 2013-as megtorpanást is figyelembe véve.

A munkanélküliségi ráta alakulása az egyes járásokban és a teljes térségben (2010-2016)

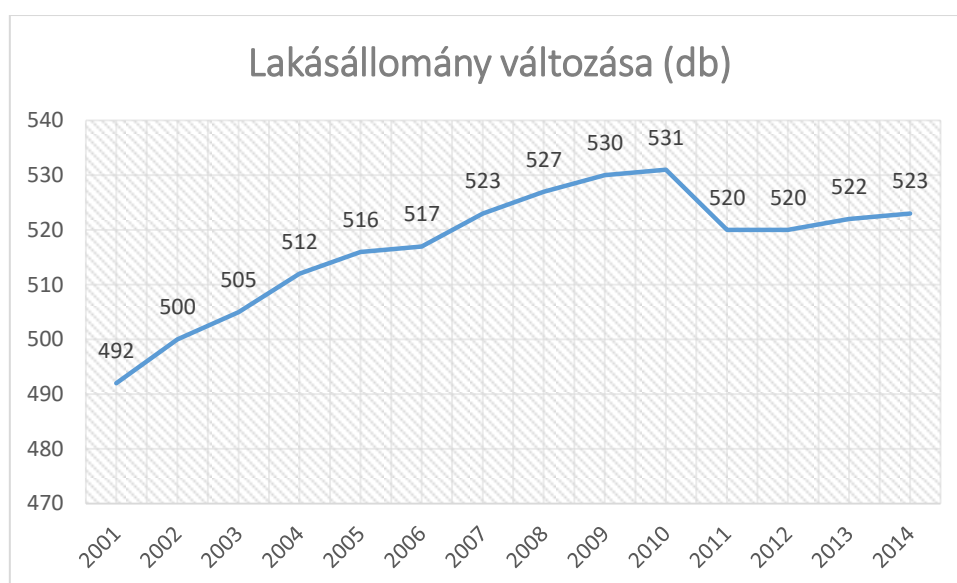

Őriszentpéteren a közfoglalkoztatás keretében a rendelkezésre álló kapacitást teljesen kimerítik. A közfoglalkoztatásban állók száma csökkenő tendenciát mutat, többnyire ugyan azon személyek veszik igénybe. 2010-ben 15, míg 2012-ben 10 közfoglalkoztatott volt a településen, ami 33 %-os csökkenést jelent.

Zömében olyan emberek veszik igénybe, akik a program nélkül tartós munkanélküliek lennének. A közfoglalkoztatottak a település aktív korú lakosságának ma már csak kevesebb, mint 1 %-át teszik ki.

Év	Közfoglalkoztatásban részt vevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest
2010	15	2 %
2011	9	1 %
2012	10	1 %
2016	7	0,7 %

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

17. ábra - Lakásállomány változása 2001 és 2014 között - Forrás: KSH

2014-ben a KSH adatai szerint 523 db lakás volt Óriszentpéter területén, ami a 2001-es évhez képest 6%-os növekedést jelent, viszont a 2010-hez képest 2% csökkenést.

1.10.6. Intézményfenntartás

Óriszentpéter Város Önkormányzata által fenntartott intézmények a következők:

- Katica Egységes Bölcsőde- Óvoda
- Általános Iskola Óriszentpéter
- Művelődési Ház és Városi Könyvtár
- Órségi Teleház
- Egészségház
- Rendőrség

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az önkormányzat a minél hatékonyabb energiagazdálkodás céljából tervezi:

- Napelempark létrehozását 3-4 ha-os területen
- Közvilágítás korszerűsítését a településen található 240 lámpatest LED-es rendszerűre cserélését
- Önkormányzati épületek energetikai fejlesztését, különösen az egészségházat, a Sárga Házat, és a volt orvosi rendelő épületét, napelemek telepítésével.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

Az önkormányzat feladatai a közszolgáltatások körében:

- településrendezés és településfejlesztés,
- az épített és természeti környezet védelme,
- lakásgazdálkodás,
- vízrendezés, csapadékvíz elvezetés és csatornázás, köztemető fenntartása,
- helyi közutak és közterületek fenntartása,
- köztisztaság, településtisztaság biztosítása,
- közreműködés az energiaszolgáltatásban,
- közreműködés a foglalkoztatás megoldásában,
- gondoskodás az óvodai nevelésről, és mint működtető, az általános iskolai oktatásról és nevelésről,
- gondoskodás az egészségügyi és szociális ellátásról, valamint a gyermek és családvédő feladatokról,
- a közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység és sport támogatása, a közösségi tér biztosítása,
- a nemzetiségek jogai érvényesítésének biztosítása,
- az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése,
- gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól.

Az önkormányzat köteles gondoskodni:

- az egészséges ivóvízellátásról az óvodai nevelésről, és mint működtető az általános iskolai oktatásról és nevelésről,
- az egészségügyi és szociális alapellátásról, továbbá a gyermek- és ifjúsági feladatokról,
- a közvilágításról,
- a helyi közutak és köztemetők fenntartásáról,
- a nemzetiségek jogainak érvényesüléséről,
- a gyermekvédelmi rendszer működtetéséről,
- a nyilvános könyvtári ellátás rendszerének működtetéséről,
- a helyi közösségi tér biztosításáról,
- a sportfeladatok ellátásáról,

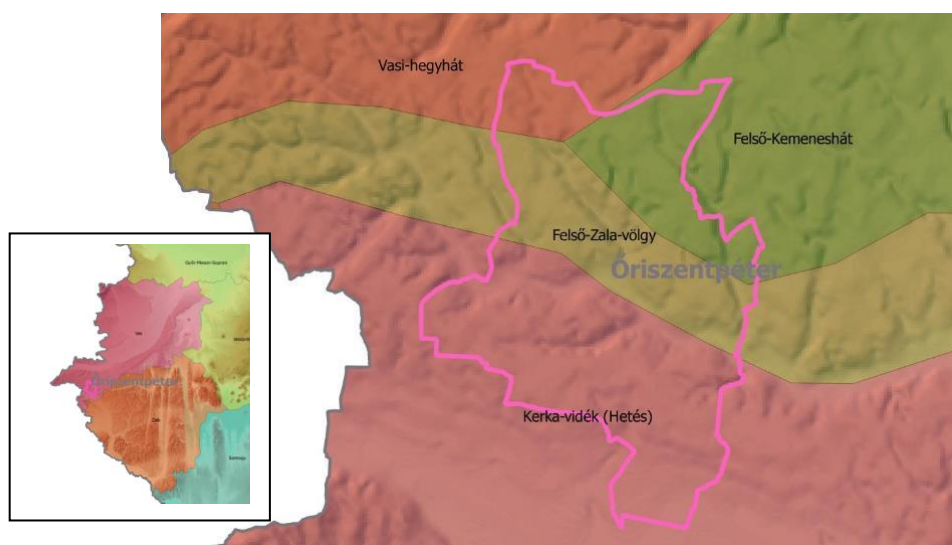
- helyi jelentőségű védett természeti terület fenntartásáról, a természet állapotának fejlesztéséről, őrzéséről, védetté nyilvánításáról,
- a környezet védelméről,
- a települési szilárd hulladék és nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtéséről, elszállításáról és ártalommentes elhelyezését biztosító helyi közszolgáltatásról,
- a közös önkormányzati hivatal működtetéséről.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Domborzati viszonyok

Óriszentpéter település a Dunántúlon, Vas megye délnyugati részén, az ország legnyugatibb sarkában helyezkedik el. Közigazgatási területe Magyarország kistájkezelési tervje szerint, a Nyugat-magyarországi peremvidék nagytájában, a Zalai-dombvidék mezorégióban, azon belül a Felső-Zala-völgy mikrorégióban, valójában négy tájegység, a Vasi-hegyhát, Felső-Kemeneshát, Felső-Zala-völgy, Hetés találkozási pontjában található. A Zala völgye rácson vetődésrendszer követő szerkezeti árok megsüllyedt völgyszakaszokból fűződik fel. Morfológiai jellemzője az aszimmetrikus árok-jelleg, melyet szegélyén hordalékkúp-teraszmaradványok szegélyeznek. A tervezési terület magassága ennek megfelelően a 217 - 280 mBf-i határok között található.

18. ábra - Óriszentpéter elhelyezkedése a kistájokban

Földtani adottságok

A kistáj felszíni képét a Zala völgy és az arra felfűződött csatlakozó mellékvölgyek rendszere határozza meg. A táj képét a felszínközeli jégkorszaki és alluviális üledékek alkotják.

19. ábra - az alapkőzetek elhelyezkedése Óriszentpéter környezetében

Talajtani jellemzők

A Zala völgyének aljzatának tekintetében a mészmentes agyagos vályog összetételű réti öntések és a lápos réti talajok tekinthetők jellegzetes talajképződményeknek. A völgy menti magasabb térszíneken, teraszokon az Ős-Rába eredetű hordalékkúp maradványokon már sokfelé megjelenik, helyenként felszínre bukkan a kavicsstakaró. Az erdőkben a kedvezőtlen vízgazdálkodású, vályog mechanikai összetételű pszeudoglejes barna erdőtalajok a meghatározók. A sovány, felszínre bukkanó savanyú kavicsos erdők találhatóak, addig a vályogtalajokon szántóművelés folyik.

jel	talajtípus
7	Agyagbe- mosódá- sos barna erdőtala- jok
8	Pseudogl- ejes barna erdőtala- jok
26	Réti öntéstalaj

20. ábra - a talajok elhelyezkedése Óriszentpéter környezetében

Éghajlat

A kistáj éghajlata mérsékeltén hűvös-mérsékeltén nedves. Az évi összes napsütéses órák száma 1800 fölött valószínű, mely az alábbiak szerint oszlik meg: a téli időszakban 175-180, a nyári tenyészidőszakban 720 óra. Az évi középhőmérséklet 9 °C között alakul, a fagymentes napok száma 170. A nyári legmagasabb hőmérséklet várható maximuma 32 °C, a téli -17,5 °C. A hóborította napok száma 35, a maximális hóvastagság 30 cm (forrás: Kistájkataszter).

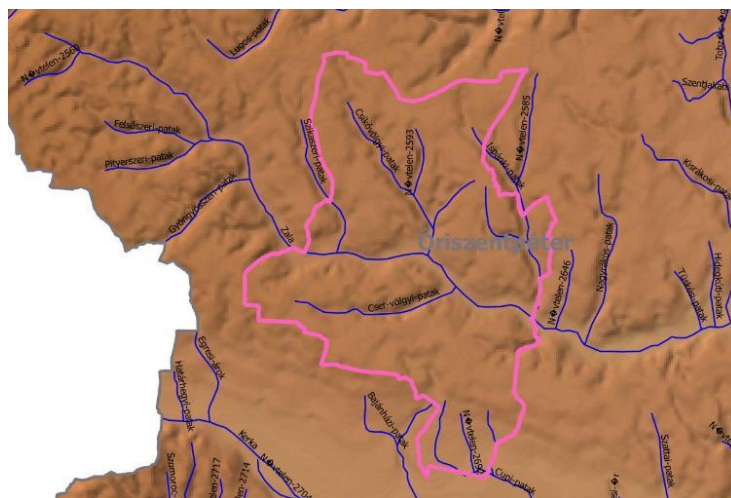
Vízrajz

Vép település és táji környezete a felszín domborzati adottságaiból adódóan a Zala, délen a Mura vízgyűjtőterületén található.

21. ábra - Óriszentpéter környezetének vízgyűjtőterületei

A település és környezetében az éves csapadékmennyiség és a geomorfológiai adottságok következtében számos vízfolyás található. Ezek többségükben a völgy felé haladva a Zalába torkollnak. Jelentősebb, a Zalába torkolló vizek a Szikaszeri-, Csikóvölgyi-, Ispánki-, Cser-völgyi-patakok. A település déli részéről induló Cupi-patak a Kerkába torkollik. A település környezetében található a Zala forrásvidéke.

22. ábra - a kisvízfolyások hálózatának térbeli elhelyezkedése Óriszentpéter térségében

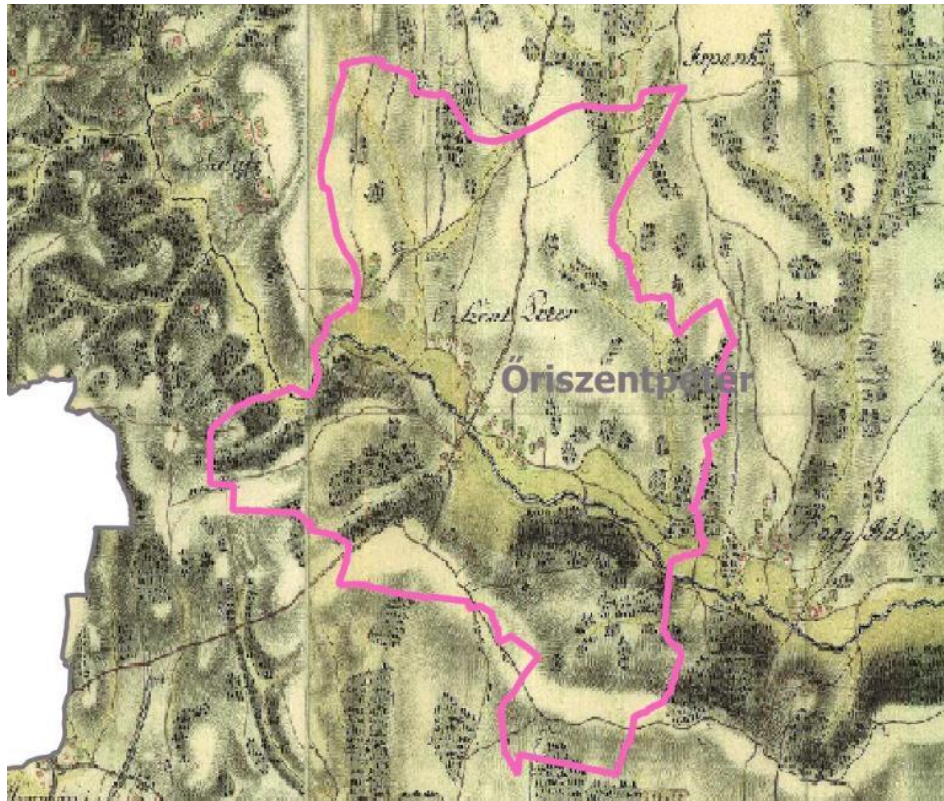
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat

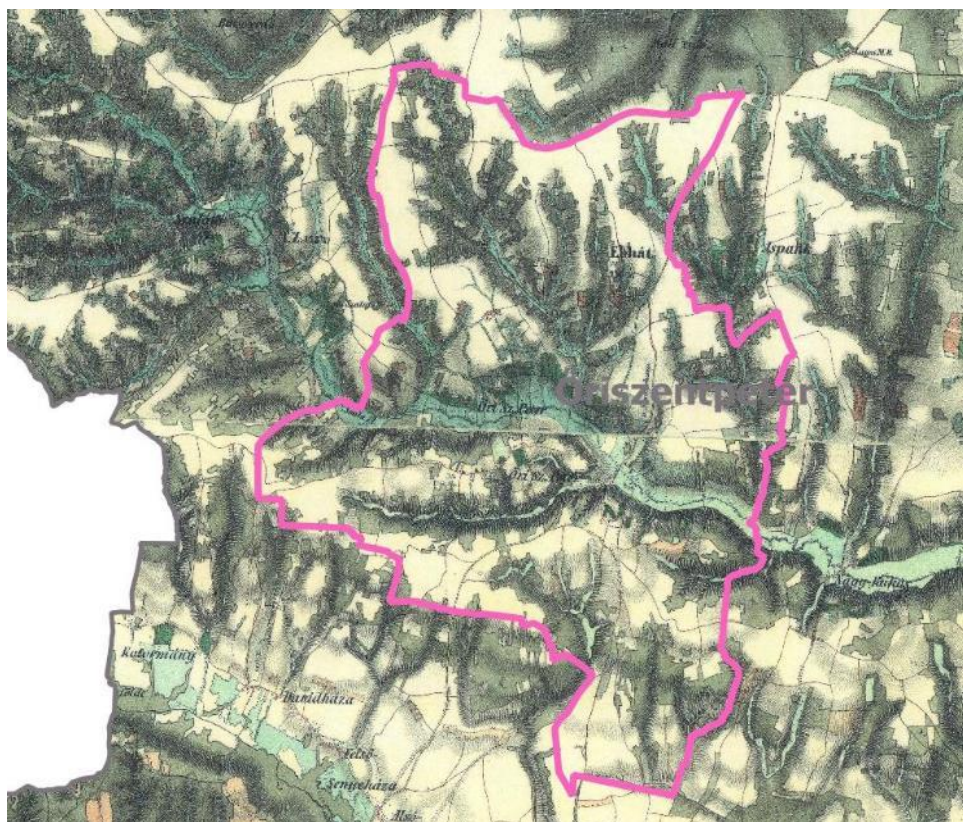
A település tájtörténetének vizsgálata a korabeli térképek segítségével végezhető. A rendelkezésre álló történelmi térképek elemzésével a táj változása az utóbbi mintegy 250 év távlatában látható. A térképeken lévő színezések már akkor is a különböző művelési módokat jelentették (pl: világos a szántót, a világoszöld a rétet, sötétzöld az erdőt, kék a mocsarat, vizes élőhelyet).

Mindezek alapján tájtörténeti szempontból az alábbiak állapíthatók meg: Az első katonai felmérés, Mária Terézia uralkodása idején a település képe meglehetősen más volt, mint napjainkban. A térképen jól látszik, hogy a magasabb térszínek sík területein a mai erdők helyén szántók voltak. A második katonai felmérés már sokkal pontosabb, így a ma is jelen lévő tájelemek már jól beazonosíthatók. E térkép alapján megállapítható, hogy a völgyekben vizes élőhelyek húzódnak a patakok mentén, melyek valószínűleg rétként voltak hasznosítva. Az erdők csupán a völgyek oldalában látszanak, szegélyük tagoltsága bizonyára a birtokviszonyok következtében alakult ki. A szerek is láthatók, melyek ma is megtalálhatók. Nagyobb erdő csupán a település déli részén a Rövid-ér forrásának térségében látható. A mintegy száz évvel ezelőtt készült harmadik katonatérképen sincs lényegi változás, bár a szerekben több épület látható, valamint az ÉK-i sarokban megjelenik az Ispánki-major. A táj képe a második világháború idejére nagyot változik, ekkorra a szántók helyén sokfelé már erdők láthatók, melyek a mai borítottságot megközelítő mintázatot mutatnak. Az 1980-as években készült EOV vetületű 1: 10 000 léptékű térképlapokon már a táj mai képét láthatjuk, az aktuális GoogleMap légifotóján a lakott terület – erdők – mezőgazdasági terület mintázata változatlan. Az utóbbi 40 évben a szántók – gyepek (rét/legelő) területarányiban bekövetkezett változás nem pontosítható, azonban jelentős változás a térkép és a légifotó alapján nem látszik.

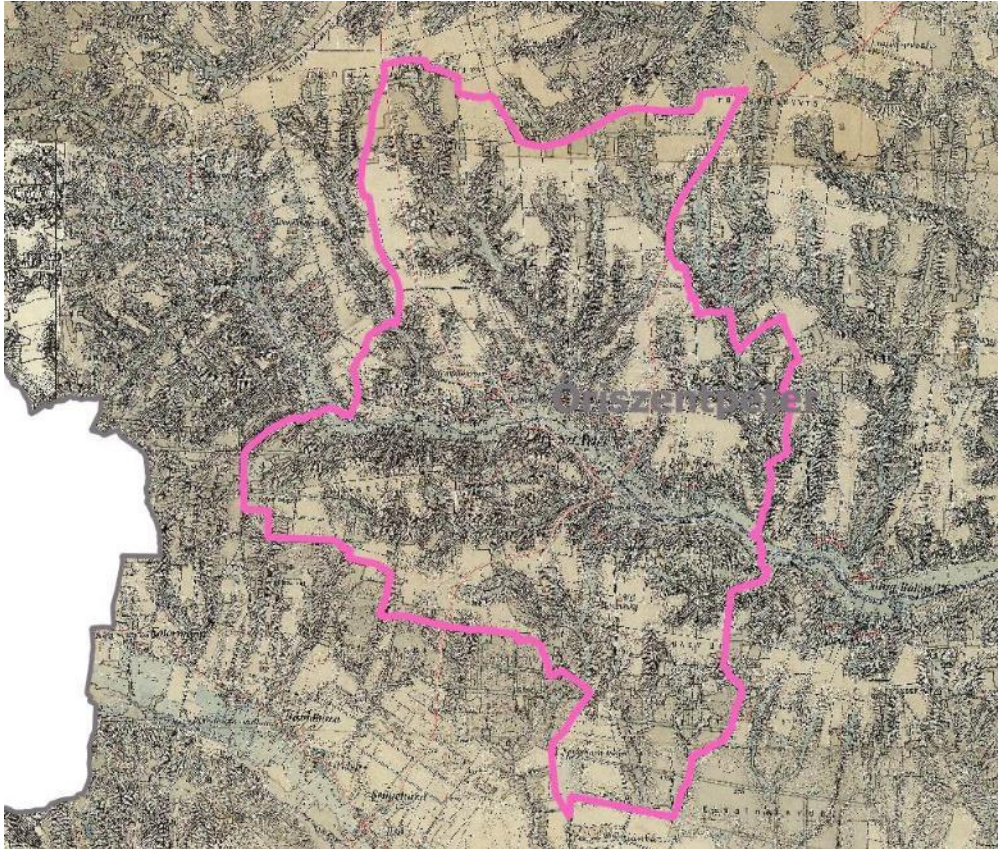
Összességében elmondható, hogy a település külterületén a múlt század első felében nagy változások történtek, amikor a korábban szántott területeken erdők jelentek meg, az ekkor kialakult tájmintázat azóta nem változott, ill. a változások lokálisak, kis területeket érintenek.

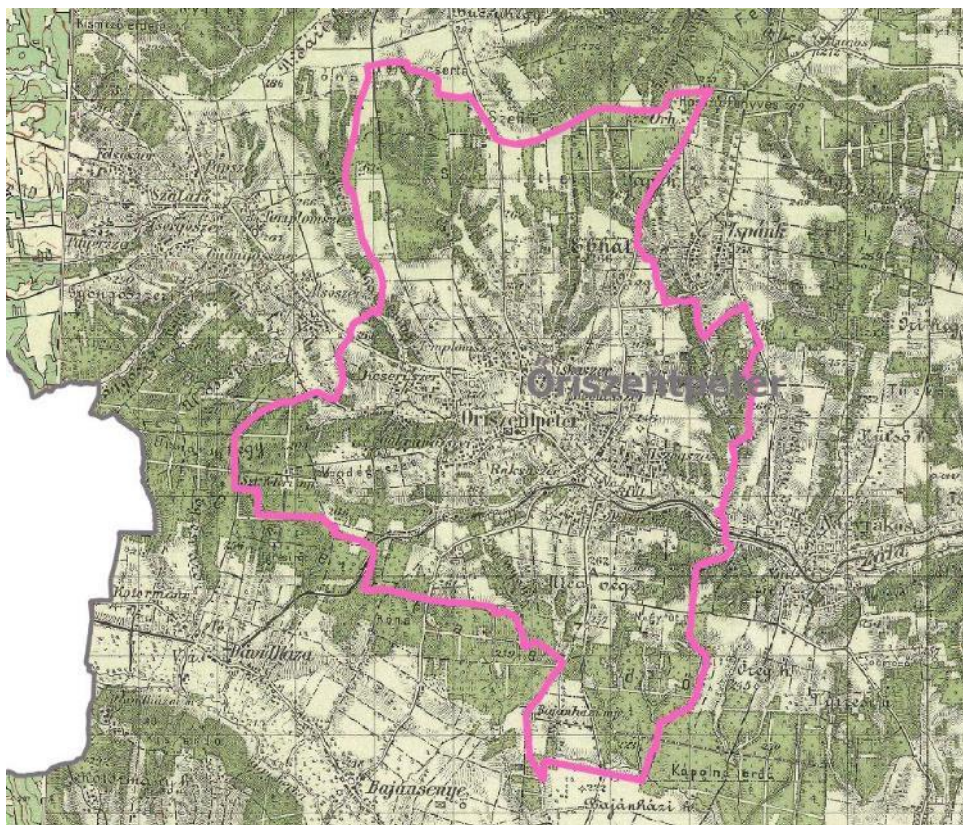
23. ábra - Óriszentpéter a 1. katonai felmérés térképén 1763-85 (forrás: Arcanum)

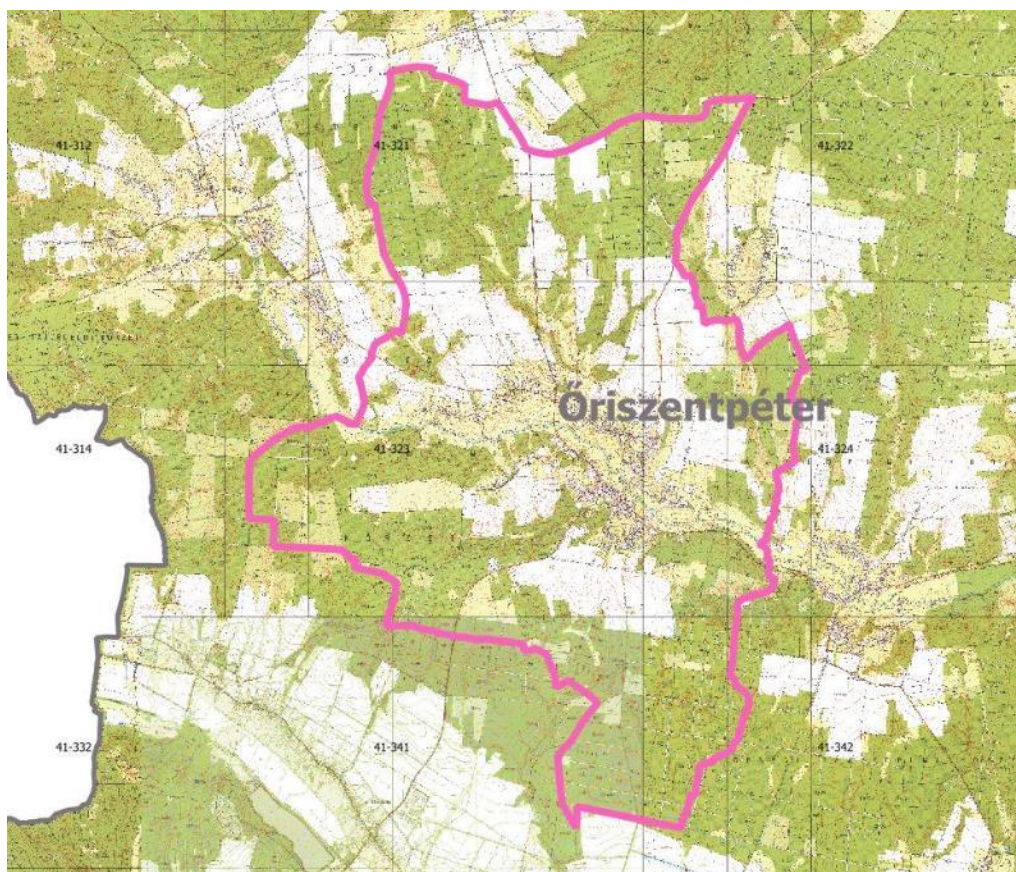
24. ábra - Óriszentpéter a 2. katonai felmérés térképén 1806-69 (forrás: Arcanum)

25. ábra - Óriszentpéter a 3. katonai felmérés térképén 1910 (forrás: Arcanum)

26. ábra - Óriszentpéter a 4. katonai felmérés térképén 1940-44 (forrás: Arcanum)

27. ábra - Óriszentpéter a FÖMI 1:10 000 léptékű EOV térképén (forrás: FÖMI)

28. ábra - Óriszentpéter az Google Map aktuális satelitképén

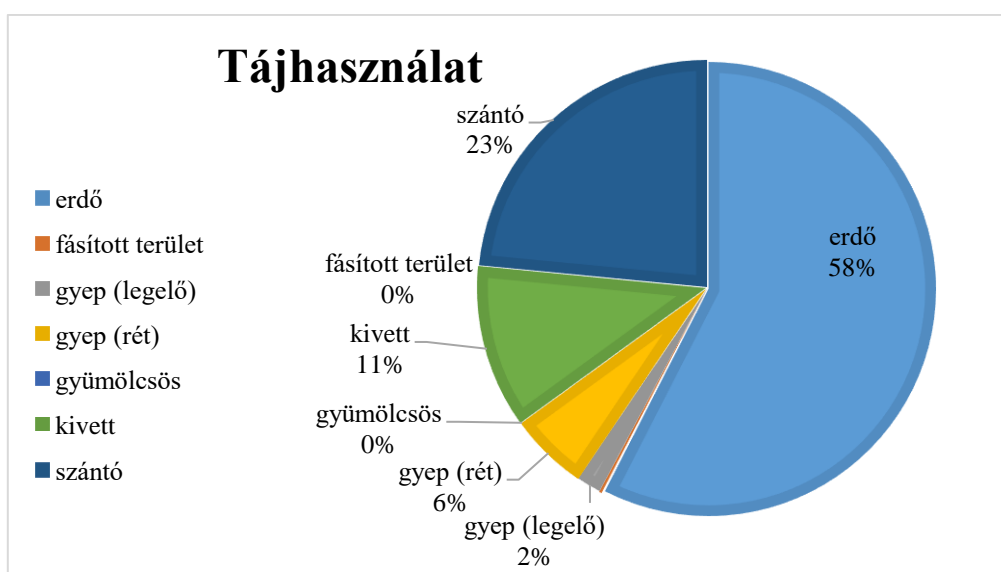
1.12.2.2. tájhasználat értékelése

Földrészlet statisztika fekvésenként

Fekvés	m2	ha	%
belterület	2 422 245	242	7,2
külterület	31 133 504	3113	92,8
teljes közigazgatási terület	33 555 749	3356	100,0

Földrészlet statisztika művelési áganként

Művelési ágak	m2	ha	%
erdő	19 300 327	1930	57,52
fásított terület	66 108	7	0,20
gyep (legelő)	582 615	58	1,74
gyep (rét)	1 871 640	187	5,58
gyümölcsös	2 995	0	0,01
kivett	3 856 297	386	11,49
szántó	7 875 767	788	23,47
teljes közigazgatási terület	33 555 749	3356	100,00

Mezőgazdasági területek:

Szántók: A korabeli térképek szerint település külterületén a szántók mindig nagy kiterjedésben voltak. A múlt században a két világháború közötti időszakban sokhelyütt erők jelentek meg a korábbi szántókon, mintázatuk nagyságrendileg azóta nem változott, a közigazgatási terület közel egynegyede (788 ha) sorolható ide. Művelési módjukat tekintve többségükben nagytáblás

szántók, ahol a gazdálkodás nagyüzemi, a művelés módja és a kemikáliák használata intenzív.

A lakótelkeken lévő kiskertekben, kis parcellákon a hagyományos paraszti gazdálkodáshoz hasonló extenzív művelés valósul meg.

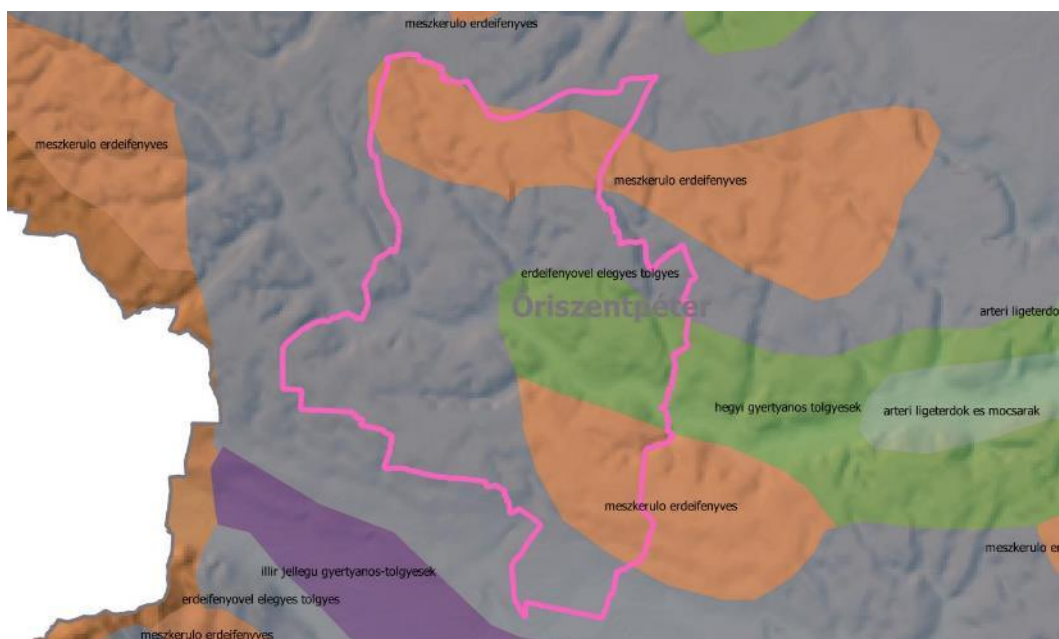
Gyeppek: Mára nagyrészt a patak völgyekben maradtak fenn, a település területének 7,5 %-án. Művelési módjuk szerint kisebb részben legelő, nagyobb részt kaszáló művelésűek. Többnyire értékes növényközösségek, ahol a kezelés a természeti értékek fennmaradását kell, hogy szolgálja.

Erdők: Az utóbbi száz évben térhódításuk jelentős, ezt igazolja, hogy a közigazgatási terület több, mint felén, 57,52 %-ot borítást ért el (1930 ha). Többnyire keménylómú és tűlevelű fák alkotta vegyes erdők, részletes jellemzésüket a Natura 2000 fejezetben adjuk.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A növény- és állatvilág jellemzése

Őriszentpéter és környezete potenciális vegetációja hazánk növényzeti beosztása alapján (Molnár és tsai 2008) a Nyugat-dunántúl, vagy Alpokalja (Praenoricum) flóraidéken belül az Őrség vegetációs tájba esik. A település potenciális vegetációját Zólyomi térképe alapján az erdeifenyőeleges tölgyes, hegyi gyertyános tölgyes és a mészkerülő elegendes tölgyes alkotják.

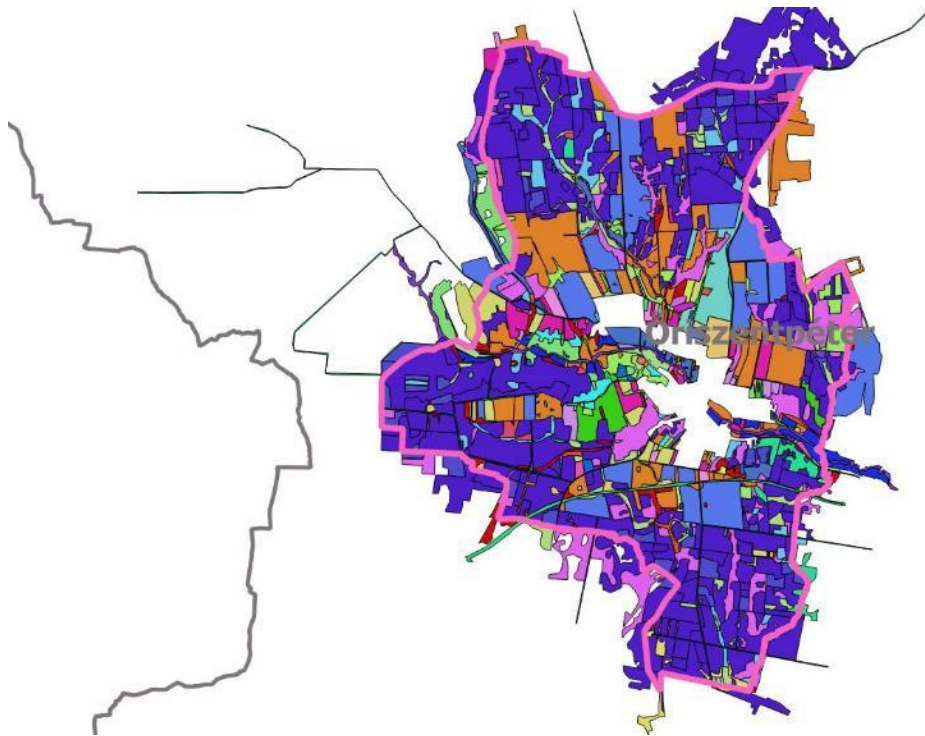
29. ábra - Óriszentpéter és környéke potenciális vegetációja Zólyomi nyomán

A település növényzeti képét napjainkban az aktuális tájhasználat határozza meg. Ennek megfelelően a város területének vonatkozásában a jelenlegi művelési ágak területi részaránya napjainkra az alábbiak szerint alakul: erdő 57,52 %, gyepek 7,32 %, szántó 23,47 %, beépített (kivett) 11,49 %, egyéb (kert, szőlő, gyümölcsös) 0,01 %. Az aktuális, még fennmaradt természetközeli területek az erdőkhöz és a gyepekhez köthetők, ennek megfelelően azok a település területének 2/3-án meghatározók.

Erdők: Az erdők természetessége, ezáltal természetvédelmi besorolása is változó. Természetvédelmi szempontból a fenyőelegyes tölgyesek állományai a potenciális vegetációnak megfelelő erdei élőhelyek. Az aktuális élőhelytérkép alapján a természetes erdők az alábbi ÁNÉR élőhelyeknek feleltethetők meg: K1a: gyertyános – kocsányos tölgyesek, K2: pannon gyertyános – tölgyesek, K5: szubmontán bükkösök. A fő erdőalkotó fafajok a kocsánytalan tölgy, és az erdeifenyő, melyek mellett a gyertyán, juharok is megjelennek. A fényben gazdag részeken jelentős cserjeszint fejlődik molyhos nyírral, kutyabengével, a száraz tetőkön borókával. Ezeknek a sovány termőhelyeken növekvő erdőknek kora tavaszi védett növényei a hóvirág, a májvirág, a kék csillagvirág, a kakasmandikó, a tavaszi tőzike, a sárga tyúktaréj. Nyáron a kétszelelű- és zöldes sarkvirág, kardos madársisak, erdei varjúköröm, korpafüvek és körtikék gazdagítják a szegényes gyepszintet, míg ősszel a fecsketárnics és a ciklámen tömegei nyílnak, az erdőszélek mohapárnái közt a csarab lila bokrai virágoznak. A patakokat sokhelyütt égerligetek szegélyezik (ANER: J5), melyek sások dominált gyepszintjében számos páfrányféle, köztük a hegyvidéki struccharaszt él, de itt találjuk a tündérfürtöt is.

A tájidegen akác alkotta ültetvények megjelenése foltszerű, kis kiterjedésű, jelenleg csupán potenciális veszélyeztető. Az erdők között sok a telepített monodomináns erdeifenyves, mely ugyancsak ültetvény jellegű állományt képez jellegtelen gyepszinttel. Mellettük randomszerűen található a lucos telepítések, ahol a fák sűrű árnyékolásában csupán a páfrányfélék találják meg életfeltételeiket.

Gyepek: a vizek mentén magassásosok, láp- és mocsárrétek találhatóak, melyek számos ritka védett fajnak adnak otthont, mint a széleslevelű ujjaskosbor, szibériai nőszirm, kígyógyökerű keserűfű, kornistárnics, kenyérbél cickafark, vagy a fokozottan védett sárga sásliliom. A magasabb térszíneken száraz, sovány gyepek díszlenek, ahol a csenkeszek, pacsirtafüvek, napvirágok közt az agár sisakoskosbor, sömörös pettyeskosbor virít tavasszal. Az agár sisakoskosbor jelentős állománya él a temető kaszált gypében is.

30. ábra - A település vonatkozásában elkészült az aktuális élőhelytérkép (Király 2010)

Az állatvilág is változatos. A kételtűek közül kiemelkedő jelentőségű a havasi szalamandra, mely mellett a tarajos- és pettyesgöte is előfordul. A számos itt élő lepke közül megemlítendő a kis színjátszólepke, fakó gyöngyházlepke, lápi gyöngyházlepke, tükrös busalepke, kardoslepke, nagy tűzlepke, nagy nyárfalepke, barna- és kockás tarkalepke, kis- és nagy fehérsávospapírpólya, nyírfa-csücsköslepke, gyászlepke, nappali pávaszem, atalanta lepke, fecskefarkú lepke, északi boglárka, hangyaboglárkák.

A madárfaunából megemlítendő erdei fajok a fekete gólya, fekete harkály, hamvas- és zöld küllő. A gyümölcsösökben a nyaktekercs, a réteken haris jellegzetes éneke hallható, a kökényes-galagonyásokban a tövisszúró gébics fészkel.

Az emlősök közül a közönséges-, nagyfülű- és bajuszos denevér, rőt koraidenevér jelenlétét sikerült ez ideig detektálni.

Országos természetvédelmi oltalom alatt álló területek

A település teljes közigazgatási területe az Órszázi Nemzeti Park védett területébe tartozik.

Ex lege védettség:

A többször módosított 1996. évi LIII. (1996. 06. 18.) természetvédelmi törvény alapján:

23.§ (2) E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24.§ (1) bekezdés] minősülnek.

Forrás:

A patakok, egyéb kisvizek forrásai nem ismertek, az EOV térképen csupán egy forrás van jelölve a 0330. hrsz-ú, erdő művelési ágú ingatlanon.

Láp:

A Vidékfejlesztési Értesítő 2012. 1. sz. A vidékfejlesztési miniszter közleménye az ex lege lápi és szikes tavi védettséggel érintett területekről jogforrás 1. és 2. sz. mellékletében a település területét érintő hrsz. nem került kihirdetésre.

Barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár:

A település területén barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár nem ismert.

Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek

A város közigazgatási területén helyi védett természetvédelmi terület nem található.

Natura 2000:

A védettnek nem minősülő európai jelentőségű Natura 2000 hálózata a település területét érinti, annak teljes külterülete a HUON20018 Őrség néven önálló siteként kijelölésre került. Az érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza.

Adatai:

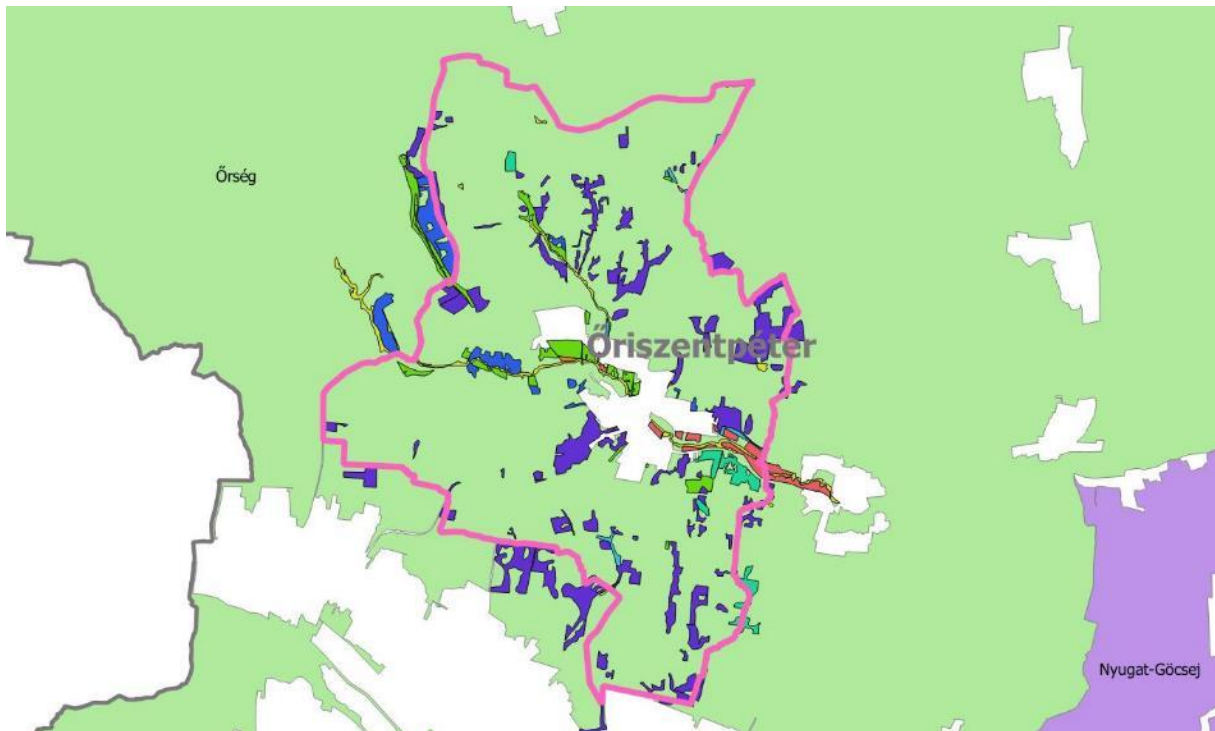
megnevezése:	Őrség kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
azonosítója:	HUON20018
kiterjedése:	3159.207 ha

Az Őrség Natura 2000 területén összesen 18 jelölő élőhelytípus van jelen (forrás: <http://natura2000.eea.europa.eu>), ebből Őriszentpéter vonatkozásában az alábbi 10 élőhely ismert (ÖNP adatközlés):

- A terület jelölő élőhelyei:
- 6410 - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae)
 - 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
 - 6440 - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei
 - 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 - 6520 - Hegyi kaszálórétek
 - 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
 - 9130 - Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)
 - 91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
 - 91G0 - Pannon gyertyános-tölgyesek
 - 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

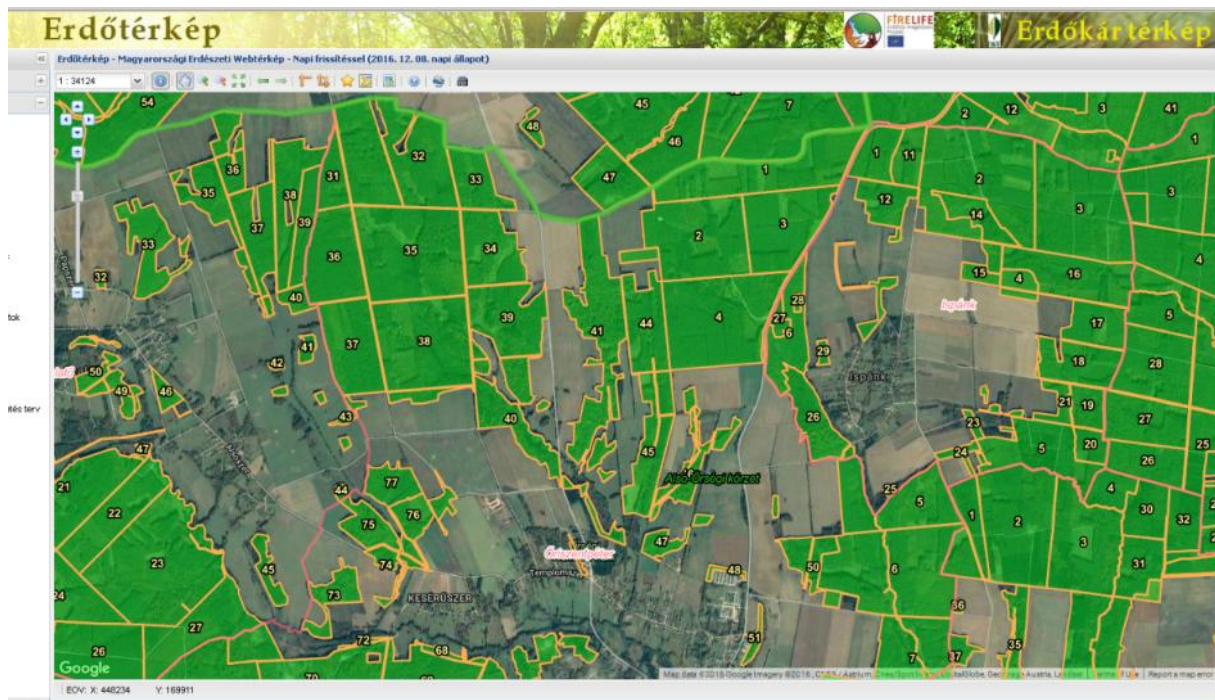

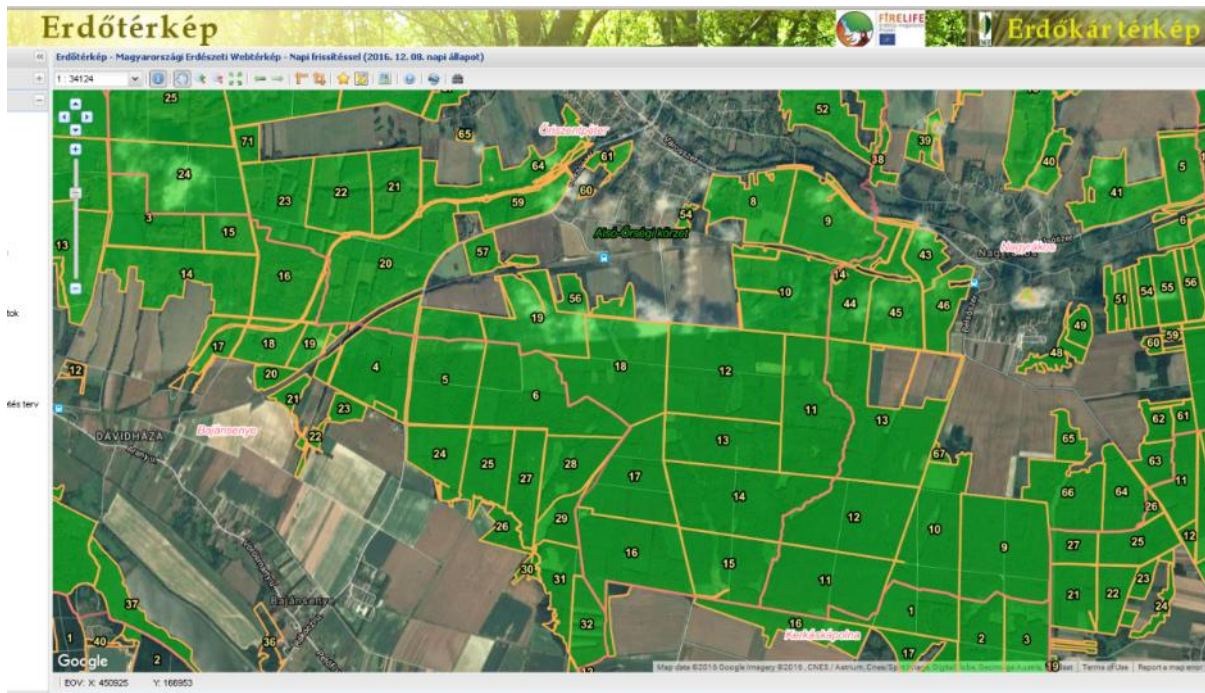
31. ábra - A település Natura 2000 érintettsége

- 6410 - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6440 - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 - Hegyi kaszálórétek
- 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
- 9130 - Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91G0 - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*ával és *Carpinus betulus*szal

32. ábra - A Natura 2000 élőhelyek elhelyezkedése

33. ábra - Az erdők Natura 2000 érintettsége a <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> térképén

A terület jelölő növényfajai: sűrű csetkák (Eleocharis carniolica)

Az Őrség Natura 2000 területén összesen 29 jelölő állatfaj van jelen (forrás: <http://natura2000.eea.europa.eu>), ebből Őrszentpéter területén a kutatások során (ÖNP adatközlés) az alábbi fajok előfordulása bizonyított:

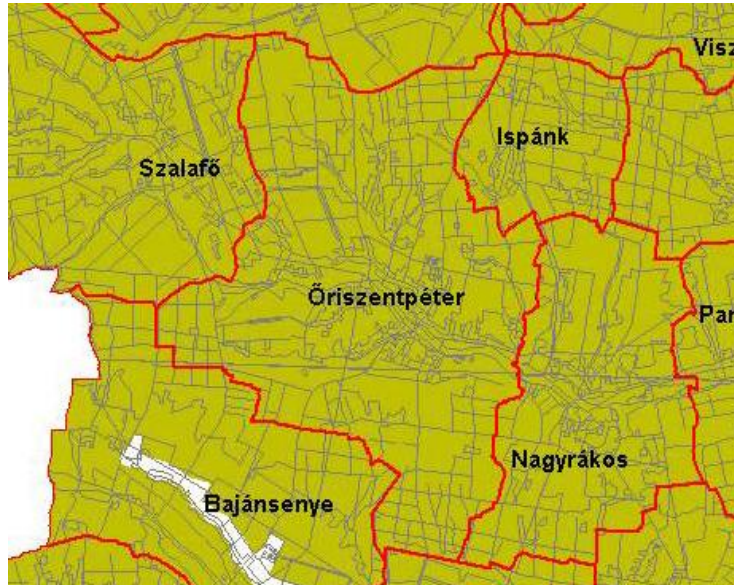
A terület jelölő fajai:

- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- alpesi tarajosgöte (*Triturus carnifex*)

A területre vonatkozóan a Natura 2000 kezelési terv még nem készült el.

1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A Vas Megye Területrendezési Terve tervlapján a település teljes területe tájképvédelmi területként van feltüntetve.

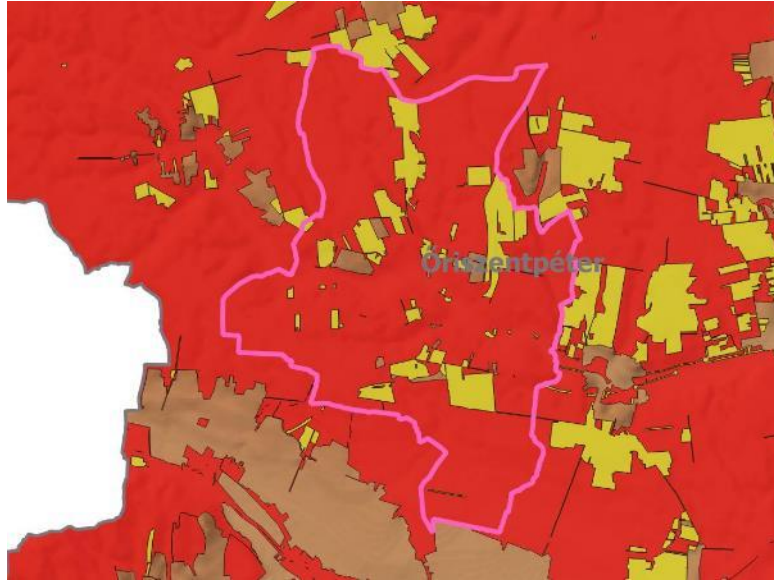
34. ábra - A megyei terv tájképvédelmi lapjának vonatkozó részlete

1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A város közigazgatási területén a rendelkezésre álló adatok, valamint a területileg illetékes Órségi Nemzeti Parktól kapott adatszolgáltatás alapján újabb nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék nem található.

1.12.3.3. ökológiai hálózat

A Nemzeti Ökológiai Hálózat rendszere érinti Óriszentpéter közigazgatási területét. Az Órségi Nemzeti Parktól kapott adatszolgáltatás alapján az ökológiai hálózat érintett szakaszainak besorolását tekintve azok nagyjából az ökológiai folyosó, kisebb részben pufferterületbe lettek besorolva. A magterületek a természetközeli erdők, rétek, a pufferterületek a szántók.

35. ábra - Az ökológiai hálózat érintettsége a településen

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Nem releváns, nincs információnk jelentős tájhasználati konfliktusról.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A település zöldfelületi rendszerét alapvetően meghatározza az Órségre jellemző, sajátos szeres településszerkezet (mely 2015-től Kiemelt Nemzeti Érték), valamint a térségben évszázadokon keresztül folytatott természettel harmonikus tájhasználat során kialakult mozaikos tájszerkezet. A település teljes területe tulajdonképpen egy összefüggő, az adottságokhoz alkalmazkodó művelési módok nyomán kialakult mozaikos zöldfelület, melybe beékelődnek az utak és az épületek csoportjai. E táj az ország egyik legősi magyar vidéke.

A szeres településszerkezet nagymértékben különbözik a zárt településszerkezettől. Ez esetben a külterület és belterület között nem jelentkezik éles kontraszt, hiszen a belterületben is lépten-nyomon megjelenik egy kis „természet”.

Röviden a szeres településszerkezetről:

Az Órség néprajzilag is önálló, sajátos kultúrát őrző táj. Magyarországon az Órség az egyetlen olyan tájegység, melynek lakossága a honfoglalás óta folyamatosan egy helyben él. Miután a honfoglaló magyarok birtokba vették a mai Nyugat-Magyarországot, az itt lévő hegyeket, erdőket, folyókat védelmi vonalként használták fel. A határ védelmére őrállókat telepítettek ide, akik a dombok tetején, erdőirtásokon alakították ki a telephelyeiket. Ezek bővülésével jöttek létre az úgynevezett szerek, melyek együttese alkotta, alkotja ma is a települést. A szerek tipikus egymástól távol eső házcsoportok, melyeket mezők, rétek, patakokkal átszelt völgyek választanak el egymástól.

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése

Lakóépületek kertjei

Őriszentpéter a Zala folyó völgyében hét dombra épült. A településszerkezet máig egy évszázados építkezési módot őriz, a szeres településformát. A település kilenc szerből áll: Városszer, Alszer, Baksaszer, Kovácsszer, Égészer, Galamboszer, Keserűszer, Templomszer, Siskaszer. A II. világháború után a központban lévő Városszer kezdett ugyan jobban beépülni, de a szórvány jelleg továbbra sem szűnt meg.

A porták méreteiket tekintve jelentősek, a telkek kerítetlenek, illetve csupán a természetes terepvonulatok, sövények jelzik a mezsgyét, ezzel is segítve a táji környezetbe való zavartalan és harmonikus illeszkedést. A porták elengedhetetlen eleme a tóka, amely kis vízfelületű, azonban meglehetősen mély gödör, a vízgyűjtés ősi eszköze. Régen a háziállatok itatására, mosásra és tisztálkodásra is szolgált. A telkeken elfordulnak kisebb veteményesek, gyümölcsösök. Egyre több a vendégházként működő porta.

Közlekedési célú közterületek zöldfelületei

7411. jelű út

A 7411. jelű út Nagyrákosról vezet Őriszentpéterre. Nagyrészt erdőben halad, ezeken túl is ligetes faállomány kíséri, melyben jellemző fajok: erdei fenyő (*Pinus sylvestris*), közönséges luc (*Picea abies*), enyves éger (*Alnus glutinosa*), rezgő nyár (*Populus tremula*), közönséges nyír (*Betula pendula*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vörös tölgy (*Quercus rubra*).

7451. jelű út

A 7451. jelű út Bajánsenyéről, Őriszentpéteren át, Ispánk irányába vezet. A Bajánsenye irányába eső részen nagyrészt erdők között halad. Az Ispánk irányába vezető oldalon kezdetben szántók, később erdők szegélyezik. A szántók szakaszán sok fa kíséri, jellemző fajok: magas kőris (*Fraxinus excelsior*), keskenylevelű kőris (*Fraxinus angustifolia*), fűz (*Salix sp.*), oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*), mezei juhar (*Acer campestre*), rezgő nyár (*Populus tremula*), erdei fenyő (*Pinus sylvestris*).

7453. jelű út

A 7453. jelű út Kondorfára vezet. A Siskaszert elhagyva fás, ligetes, mozaikos területeken vezet keresztül, az út mellett jellemző fajok: fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), kőris fajok (*Fraxinus* spp.). Az északabbi részen szántók közt halad, itt kevés az út menti fa.

36. ábra - 7453. jelű út

7455. jelű út

A 7455. jelű út vezet Szalafőre, szántók és erdők között halad. Jellemző fajok: kocsányos tölgy (*Quercus robur*) és erdei fenyő (*Pinus sylvestris*). Az út mellett állnak még régi kilométerkövei, melyeket egyedi tájértéknek jelöltünk.

74329. jelű út (a vasútállomásra)

A vasútállomáshoz vezető út mellett rendszertelenül erdei fenyők (*Pinus sylvestris*) állnak, valószínűleg magról kelt állomány.

Szerek

A szerek települések esetében nem beszélhetünk utcafásításról, s érthetően a szerek szűk úthálózata mellett sem jellemzőek az utcasorfák. Azonban beékelődnek honos fajokból álló, kisebb ligetek. S gyakran találkozhatunk egy-egy hatalmas méretű, terebélyes fával is, melyek jellemzően kislevelű hárs (*Tilia cordata*) és kocsányos tölgy (*Quercus robur*) fajok, melyek szintén hozzájárulnak a település természet közeli megjelenéséhez, a tájba való harmonikus illeszkedéshez. E fákat egyedi tájértékeként jelöltük meg.

Közkertek

Közkert a körforgalomnál

A „legvárosiasabb” közkert a 7451. és 7411. jelű utak kereszteződésében, a körforgalom mellett található. A mintegy 3000 m²-es terület északi része gyepes, fákkal ligetesen betelepített. A déli része sokféle dísznövényt alkalmazó, különösen megkomponált kertrészlet, természetes kőburkolattal kialakított kis sétánnyal, padokkal. Itt kapott helyet az I. és II. világháborús emlékmű. Jellemző fajok: himalájai selyemfenyő (*Pinus wallichiana*), ezüstfenyő (*Picea pungens*), közönséges platán (*Platanus x hybrida*), csüngő eperfa (*Morus alba* 'Pendula'), zöld juhar (*Acer negundo*), cserjeszintben dominálnak az örökzöld fajok (közönséges tiszafa (*Taxus baccata*), törpefenyő (*Pinus mugo*), babérmeggy (*Prunus laurocerasus*), boróka fajták (*Juniperus* spp.), tuja fajták (*Thuja* spp.), azáleák (*Rhododendron* spp.). Emellett sok páfrány és évelő is megtalálható a már-már magánkert jellegű kompozícióban. A kertben pihenőhely, Óriszentpéter történetét és a nemzeti parkot bemutató ismertető tábla is áll.

Polgármesteri Hivatal előtti tér

A Polgármesteri Hivatal környezetében gyepes felületek által közrefogott kis tér található. A térburkolat közepén kör alakú szökőkút áll, közepén „A mosakodó fiú” (Szabolcs Péter) bronzszobra, mögötte pergola és padok található. „Az öreg kövön áll a fiatal fiú, és mosdik a tiszta vízben. Mert itt Óriszentpéteren, az Órségben még tiszta a forrás, a természetben eredő vízforrás és a hagyományból táplálkozó átvitt értelmű forrás is.” (Varga Nóra) A téren kapott helyet a Köztársaság obeliszk is.

Intézményi zöldfelületek

Általános Iskola (felső tagozat, Kovácsszer 7.)

Az intézmény udvara kerítéssel csak részben (főként az előkert irányában) lehatárolt, a buszállomás irányából szabadon megközelíthető. A szűk előkertben cserszömörce (*Cotinus coggygria*) és gömb hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana* 'Globosa') bokrok található. A hátsó udvaron terül el egy növényzettel (smaragdtuja (*Thuja occidentalis* 'Smaragd'), közönséges luc (*Picea abies*)) jól körbefogott aszfaltos sportpálya (két futballkapuval és négy kosárpálánkkal). Az épület mellett szintén nagy burkolt felület található, amelyből kiinduló aszfaltos sétányt oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*) sor kíséri. Az udvar emellett rendelkezik egy tágas gyepes felülettel is, melyen számos kifejlett fa biztosítja az árnyékot. Legértékesebb közülük 10 db 60-80 cm törzsátmérőjű vörös tölgy (*Quercus rubra*), további jellemző fajok: közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*), közönséges nyír (*Betula pendula*), zöld juhar (*Acer negundo*), erei fenyő (*Pinus sylvestris*).

Református templom környezete

A műemlék templom a Városszerben található, kertje nem lehatárolt, szabadon megközelíthető. A templom előtt idős hárs és vadgesztenyefák (80 cm-es törzsátmérő) között kapott helyet az őrségi szabadságmozgalmak emlékoszlopa, Páthy Mihály volt református lelkész emlékműve (1899), s az elhurcolt őriszentpéteriek emlékoszlopa (1950-1953). A templom észak-keleti oldalán idős fákkal benőtt terület található, jellemző fajok: 9 db 40- 50 cm törzsátmérőjű közönséges luc (*Picea abies*), nyugati tuja (*Thuja occidentalis*), közönséges nyír (*Betula pendula*). A templom közelében található egy állandó beton színpad is.

Művelődési ház környezete

A Művelődési Ház környezete meredek, nagyrészt burkolt felület, jellemző fafajok: közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*), hárs (*Tilia sp.*), eperfa (*Morus sp.*).

Általános Iskola (alsó tagozat, Városszer 56.)

Az iskola a Művelődési ház mögött található, udvara kerítetlen, így összeolvad a művelődési házával. Előkertje meredek, sövény határolja. A hátsó udvarban térkő burkolat, egy egyensúlyozó híd, s az erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) fasor alatt padok találhatóak. Összességében a többi intézmény felszereltségétől elmarad, szegényes.

Őriszentpéteri Katica Egységes Óvoda-Böcsőde udvara

Az intézmény előkertje lejtős kialakítású, elterülő örökzöldekkel sűrűn benőtt. Az óvoda tágas, kb. 2000 m²-es játszóudvara funkciójából eredően kerítéssel teljesen, növényzettel részben körbehatárolt. Az udvar kialakítása szerencsés, hiszen egyaránt megtalálhatók rajta árnyékos és napos részek. A nagyrészt gyepes udvar árnyékát az alábbi fafajok adják: közönséges luc (*Picea abies*), páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*), korai juhar (*Acer platanoides*), vörösfenyő (*Larix decidua*), szívlevelű szivarfa (*Catalpa bignonioides*), közönséges nyír (*Betula pendula*), enyves éger (*Alnus glutinosa*), vörös tölgy (*Quercus rubra*). Az udvaron dominálnak a fajták (rugós játék, különböző mászóak, csúszdák, egyensúlyozó hidak, lovas szekér, babaház), de két kis focikapu is helyet kapott. A fákon függő odúk és madáretetők a környezeti nevelésről árulkodnak.

37. ábra - Az óvoda tágas udvara

38. ábra - Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont tókával

Árpád kori templom környezete

A Szent Péter tiszteletére felszentelt 13. századi plébániatemplom a Templomszeren található. A plébánia épülete előtt elhaladva sövényel kísért kavicsos út vezet a műemlékhez. A létesítmény a középkorban erődítményül is szolgált, s a 16. században kialakított hatalmas árok még ma is megvan körülötte, mely a templomot és a mellette található temetkezési helyet egységbe fogja. A templom környezetében legjellemzőbbek a közönséges luc (*Picea abies*) és a kaukázusi jegenyefenyő (*Abies nordmanniana*) kifejlett példányai. Az árok déli része kissé elhanyagoltabb állapotban van, cserjékkel benőtt. Sajnos a templom közelében feltárt, 17. századi tégláégető (szintén műemlék) nehezen megközelíthető, szinte rejtve marad a látogatók előtt, hiszen tábla nem jelzi az utat, s az ösvény is cserjékkel benőtt, nehezen járható. A Téglaégető melletti réten áll két többtörzsű terebélyes hársfa (*Tilia cordata*), mindkettőt egyedi tájértékként jelöltük, környezetükben padokról gyönyörködhetünk a kilátásban. (a kilátóhelyet szintén egyedi tájérték).

Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont

Órségi Nemzeti Park Igazgatóságnak székhelyet adó épületegyüttes a Siskaszeren található. A közel 27 000 m²-es területen vezet a Rezgőnyár tanösvény, mely az erdők kialakulásáról, az erdőszegély és a faszorok jelentőségéről, erdőgazdálkodási módokról, odúlakó madarokról és a tókák élővilágáról tanít. A terület felépítése, az épületek kialakítása, megjelenése, elrendezése a tájba tökéletesen illeszkedik. Az épületek őshonos háziállatoknak adnak otthont. A területen kapott helyet a gombászok faragott emlékoszlója is.

Egészségház

Környezete jellemzően nem fásított gyepes terület.

Tűzoltóság

A Tűzoltóság épületét oregoni hamisciprusok (*Chamaecyparis lawsoniana*) fogják közre.

Zöldfelületi intézmények

Temető

A temető kb. 1,2 hektáros kerítéssel körbevett területe a Városszer nyugati szélén található, domboldali fekvésben. A keleti oldalán parkolót alakítottak ki, északi oldalról közút, a továbbiakban erdőterület határolja. A központi aszfaltos sétányt örökzöld fasor kíséri, s a további területein is a sorokba telepített alábbi örökzöld fajok dominálnak: közönséges luc (*Picea abies*), ezüsthenyő (*Picea pungens*), oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*), nyugati tuja (*Thuja occidentalis*). A sírok közt nem jellemző további fás szárú növényzet. A kertben megfigyelhető néhány újabb kopjafa (mely korábban nem volt szokás), de a vidékre korábban jellemző sökfafa (az őrségi reformátusoknak állított fejfa) már nagyon kihalóban van. Azonban található néhány régebbi síremléket övező, alacsony, díszes, kovácsoltvas kerítés. Hasonlóval találkozhatunk a Keserűszeri régi temetőben is. Ezeket egyedi tájértékként jelöltük.

Játszóterek a Zala partján

Az iskola (Kovácsszer) hátsó udvarától nyugati irányban a Zala partján haladva az Őrség élővilágát bemutató táblák mellett egy szűk járdalapos ösvényen érünk el az egyik játszótérhez, mely közvetlenül a Zala partján található. A magas fák közt megbújó, kerítetlen játszótér különleges hangulatú. A fákon függő madárodúk és etetők, a hely szellemiségét idézik. A játszótér berendezési tárgyai nagyrészt fából készültek. A játszóeszközök (mászókák, mászófal, mérleghinták, egyensúlyozó gerenda, kisház) mellett számos pad, asztal, hulladékgyűjtő és kerékpártároló is van. A területre jellemző fafajok: közönséges luc (*Picea abies*), oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*), nyugati tuja (*Thuja occidentalis*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), közönséges nyír (*Betula pendula*), májusfa (*Prunus padus*), közönséges mogyoró (*Corylus avellana*), fűz (*Salix* sp.), enyves éger (*Alnus glutinosa*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), közönséges platán (*Platanus x hybrida*). A Zalán átvezető gyalogos fahidat és a mellette álló 120 cm törzsátmérőjű kocsányos tölgyet (*Quercus robur*) egyedi tájértéknek jelöltük. A Zala part ezáltal szépen kihasznált, természet közeli állapotban megtartott tulajdonképpen a városközpontban.

A hídon áthaladva újabb egységes képet mutató, az előbbinél bővebb kínálatú, kerítetlen játszótérhez érünk. A játszóeszközök itt is nagyrészt fából készültek, található itt babakocsi, homokozó, mérleghinta, rugós játék, drótkötélpálya, hinták, csúszdák, emellett padok, hulladékgyűjtők, kerékpártárolók is. A fákkal övezett játszótér kellemes, csak az áthaladó légvezeték zavaró. A játszótér mellett kerül megrendezésre időszakonként a termelői piac.

39. ábra - Játsszótér

40. ábra - Temető

Sportpálya

A nagyméretű élőfüves labdarúgó pálya a város központjában a Zala partján, csodálatos fás környezetben található. Déli oldalán telepített fák: enyves éger (*Alnus glutinosa*), közönséges platán (*Platanus x hybrida*) és korai juhar (*Acer platanoides*).

41. ábra – Sportpálya

42. ábra - Csörgőalma Gyümölcsöskert

Csörgőalma Gyümölcsöskert

A Csörgőalma Gyümölcsöskert az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság régi gyümölcsfajtákat megőrző és bemutató kertje, mely az Árpád kori templom közelében, mintegy 8 000 m²-en terül el. A kertben azokat a régi, helyi, Őrségi, vendvidéki, hetési – szerencsére még meglévő – gyümölcsfajtákat (alma, körte, cseresznye) mutatják be, amelyek permetezés, vegyszerezés nélkül is szépen teremnek, jól ellenállnak az időjárás szeszélyeinek, s ízletes, zamatos gyümölcsöt érlelnek. A fogadóépületben színes táblák mutatják be a régi fajtákat.

Külterületi zöldfelületi elemek

Lásd a „Tájhasználat értékelése” címszó alatt

1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése

A szeres településszerkezetnek, valamint a térségben évszázadokon keresztül folytatott természettel harmonikus tájhasználat során kialakult mozaikos tájszerkezetnek köszönhetően Őriszentpéter zöldfelületekkel ma is jól ellátott. A település teljes területe tulajdonképpen egy összefüggő, mozaikos zöldfelület, melybe beékelődnek az utak és az épületek csoportjai. A porták nagyrészt kerítetlenek, csupán a természetes terepvonulatok, sövények jelzik a mezsgyét, ezzel is segítve a táji környezetbe való zavartalan és harmonikus illeszkedést. Nem véletlen, hogy maga a település is a nemzeti park része, melyet átsző a természet.

A szeres települések esetében nem beszélhetünk utcafásításról, s érthetően a szerek szűk úthálózata mellett sem jellemzőek az utcásorfák. Azonban beékelődnek honos fajokból álló, kisebb ligetek. S gyakran találkozhatunk egy-egy hatalmas méretű, terebélyes fával is, melyek szintén hozzájárulnak a település természet közeli megjelenéséhez, a tájba való harmonikus illeszkedéshez.

A közkertek, zöldfelületi intézmények, intézményi zöldfelületek zömében jól kialakítottak, gondozottak. További fenntartásuknál, átalakításuknál a honos fajok (fajtáik) alkalmazását, valamint a védett táj iránti alázatot kell még jobban előnyben részesíteni. S ezáltal a település is megőrzi régi karakterét. E tájba nem illenek díszes kertépítészeti alkotások, még ha éppen a klíma igen kedvező is, vagy ha éppen a „városi rang” hamisan kívánná.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

E településen a fő feladat az értékőrzés. Az értékek továbbvitele, s átültetése a jelenbe, a mindennapokba, úgy, hogy az használható legyen. Van néhány kulcsfontosságú szempont, amelyek szem előtt tartásával megőrizhetők a zöldfelületi rendszer értékei, ezek:

- kerítetlenség, átjárhatóság

- honos fajú sövények, cserjesávok, természetes növényfoltok, menedékhelyek megőrzése, élni hagyása, ezeknek elegendő tér biztosítása
- a lakóházak, épületek, intézmények közti kellő távolság megtartása
- az extenzív gyümölcsösök fenntartása
- honos fajok alkalmazása
- a természetbarát gyepgazdálkodás a szerekben is
- az építészeti hagyományok átvitele a jelenbe (melyre számos szép példa van)
- a műszaki infrastruktúra tájba illő kialakítása

A konfliktus forrása az, hogy az itt élők tudják-e, hogy e táj értékét pontosan mi adja, s az értékek továbbvitelére fogékonyak-e.

Egyedi tájértékek

Kultúrtörténeti egyedi tájértékek

1. A mosakodó fiú (Szabolcs Péter alkotása) - Polgármesteri Hivatal előtti tér
2. Köztársaság obeliszk (Gömbös László alkotása, 1992) - Polgármesteri Hivatal előtti tér
3. I. és II. világháborús emlékmű - körforgalom melletti közparkban
4. Az őrségi szabadságmozgalmak faragott emlékoszlopa - a református templom előtt
5. Páthy Mihály volt református lelkész emlékműve (1899) - a református templom előtt
6. Az elhurcolt őriszentpéteriek emlékoszlopa (1950-1953) - a református templom előtt
7. Őrállók emlékére készült dombormű (Gömbös László alkotása)
8. Szent István mellszobor (Gömbös László alkotása) - Az Árpád kori katolikus templom előtt
9. Honfoglalásra emlékező kopjafa, felirata: 896 Őrvidék 1996 - Csörgőalma Gyümölcsöskert közelében
10. Grastyán Endre emléktáblája - Egészség ház falán
11. Gombászok emlékoszlopa (2010) - Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont közelében
12. Férfifej (Polyák Ferenc alkotása, 1991) - Sportpálya közelében
13. Gyalogos Zala híd a játszótérnél
14. Gyalogos Zala híd
15. Faragott oszlop (városszeri iskola előtt)
16. Faragott oszlop (buszállomás közelében (2005)
17. Kerekes kút - Templomszer
18. Kerekes kút - Templomszer
19. A 7455.jelű út kilométerkövei
20. Kovácsoltvas kerítésű sír - Keserűszeri temető
21. Kovácsoltvas kerítésű sírok - Városszeri temető
22. Kerekes kút - Keserűszer
23. Bunker a 7451. jelű út mellett
24. Esőbeálló - Városszer
25. Rezgőnyár tanösvény

26. Őrség élővilágát bemutató táblák a Zala partján

1.
3.

2.

4., 5.
9.

6.

7.

8.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

19.

20.

21.

21.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

Természeti egyedi tájértékek

- 27. Platánfa a Centrum Étterem előtt
- 28. Két hársfa az Árpád kori templomtól délre fekvő rét szélén, kilátóhely
- 29. Keserűszer idős tölgyfái (3 db)
- 30. Siskaszer idős tölgye
- 31. Alszer idős tölgyei, hársfája
- 32. Jászóteri híd melletti idős tölgy (Városszer)
- 33. A református templom előtti idős fák csoportja

27.
29.

28.

28.

29.

30.
32.

31.

31.

31.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

Óriszentpéter város teljes közigazgatási területe: 33,56 km², ebből belterület 2,42 km². A város közigazgatási területe a rendezési terv szerint beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre tagolódik. A rendezési terv szerinti területfelhasználási módok a következők:

I. Beépítésre szánt területek

1. Lakóterület
 - 1.1 falusias lakóterület
 - 1.2 kertvárosias lakóterület
2. Vegyes terület
 - 2.1 településközponti vegyes terület
 - 2.2 központi vegyes terület
3. Gazdasági terület
 - 3.1 kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület

- 3.2 nem zavaró hatású ipari gazdasági terület
- 4. Üdülőterület
 - 4.1 üdülőházas üdülőterület
 - 4.2 hétvégi üdülőterület
- 5. Különleges terület
 - 5.1 temető
 - 5.2 honvédelmi célú terület
 - 5.3 botanikus kert
 - 5.4 rekultiválandó felhagyott kavicsbánya terület
 - 5.5 rekultiválandó felhagyott kommunális hulladéklerakó terület
 - 5.6 rekultiválandó felhagyott döngkút

II. Beépítésre nem szánt területek

- 6. Közlekedési-közmű terület
 - 6.1 általános közlekedési terület
 - 6.2 vasútterület
- 7. Zöldterület
 - 7.1 közpark, közkert, kegyeleti park
- 8. Erdőterület
 - 8.1 gazdasági és egyéb rendeltetésű erdő
 - 8.2 védelmi rendeltetésű erdő
 - 8.3 egészségügyi, turisztikai rendeltetésű erdő
- 9. Mezőgazdasági terület
 - 9.1 általános mezőgazdasági terület
 - 9.2 gyepterület
- 10. Egyéb terület
 - 10.1 vízgazdálkodási terület

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

Óriszentpéter lakosságához mérten nagy kiterjedésű, jellemző egyedi sajátosságokat hordozó település. Mindmáig megőrizte az Őrség területén jellegzetes szeres kialakítását. Az őrségi dombvidéken a néhány házból álló dombtetői településrészek a szerek, melyek laza együttese alkotta az egyes falvakat. Egy-egy szert általában rokon családok lakták, sokszor a családnév adta a szer nevét is. A szerek közötti összekötő utak beépítése a XIX. század végén kezdődött meg és a mai napig tart. Óriszentpéter város 9 ilyen szerből áll: Városszer, Baksaszer, Égésszer, Galamboszer, Alszer, Kovácsszer, Siskaszer, Templomszer, Keserűszer. A település központi része a Városszer, mely az őrségi települések közül egyedül a XX. század elejétől városias fejlődést mutatott. A település kialakulásában és fejlődésében meghatározó szerepet játszottak a természeti adottságok, a domborzati viszonyok. Óriszentpéter településstruktúrájának alakulásában jelentős szerepet játszott, hogy a települést elkerülték a XX. század infrastrukturális fejlesztései. A város és közvetlen környezete az Őrség ekkor nagyon hátrányos helyzetbe került. Ez a helyzet csak a vasútvonal fejlesztésekor, villamosításakor enyhült kissé.

Első katonai Felmérés (1763-1787)

Második katonai Felmérés (1806-1869)

Magyar Királyság (1869-1887)

Magyarország Katonai felmérés (1941)

A város lakóterületei változatos karaktert képviselnek. Az újabb kialakítású telek kisebb méretűek (Városszer, Baksaszer), a régebbi telkek változatos formájú és méretű, de jellemzően nagytelkes kialakításúak. A beépítési mód ennek megfelelően szabadon álló vagy oldalhatáron álló.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

A város a könyvviteli mérlegében értékkel szereplő eszközeinek vagyonkimutatásának vizsgálatából megállapítható, hogy a könyv szerinti értéken számolva döntő részét a tárgyi eszközök alkotják, amelynek legjelentősebb elemét az ingatlanok teszik ki. Az ingatlanokon belül a legnagyobb értéket a törzsvagyon, ezen belül is a forgalomképtelen vagyon alkotja.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A földhivatal rendelkezik az épületállomány és a környezet geodéziai adataival:

- belterület EOVS vetület felmérés éve: 1978 m=1:2000
- külterület EOVS vetület felmérés éve: 1989 m=1:4000

A településrendezési eszközök térképi állománya digitalizált adatállományra építve készült. A város településszerkezeti és szabályozási terve a város épületállományát és a környezetét a településtervezéshez és az építészeti tervezéshez szükséges léptékben tartalmazza.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (ÉTV.) 13/A.§-a értelmében a településrendezési eszköz, a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia készítéséhez, és a településképi követelmények meghatározásához szükséges állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis adatait a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv térítésmentesen biztosítja.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

A város építészeti arculatát jellemzően a falusias lakóterületek adják. Meghatározó arculati elem még a város központja, ami településképi vegyes területbe sorol a rendezési terv.

Építmények a falusias lakóterületen

- Szabálytalan telekosztások, széles és hosszú telkekkel.
- A telken belül az épületek elhelyezése változatos, nem egymáshoz igazodó
- Az utcakép változatos.
- Jellemzően oldalhatáron álló esetleg szabadon álló beépítés.
- Egyszintes lakóépületek néhol tetőtérbeépítéssel, jellemzően pinceszint nélkül.
- Gazdasági épületek a lakóépületek mögött, vagy arra merőlegesen helyezkednek el.
- Sok Órségre jellemző népi építészeti emlék a területen mind a lakóépületek, mind a gazdasági épületek között.

Építmények a településközponti vegyes területen

- Szabályosabb telekosztások.
- Városiasodó terület, akár többszintes épületekkel.
- A területen megtalálhatók a város ellátását biztosító kereskedelmi létesítmények és intézmények.
- Az épületek funkciójából adódóan változatos utcakép.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A település az őskor időszakában

A jelenlegi település közigazgatási határain belül nyilvántartott őskori lelőhelyet nem ismerünk. Ez inkább a terület kevésbé kutatott háttere miatt alakult így, és nem azért, mert az őskor időszakában kevésbé lakott terület lett volna régió. A környező dombok, főleg a korabeli patakok (Zala, Siskaszeri-patak valamint a Csikó-völgyi-patak) ártere felé magasodó szélesebb teraszok könnyen védhető magaslatain feltételezhetünk sűrűbb megtelepedési nyomokat. Főleg annak fényében, hogy a szomszédos településeken, például Pankasz határában rézkori telepnyomokat ismerünk. Továbbá megjegyzendő, hogy régi irodalmi adatokból, és szórvány tárgyakból számos potenciális őskori régészeti lelőhelyről van tudomásunk (lásd lejjebb a 2. táblázatot, annak kőbalta adatait).

A római kor

A római kor évszázadaiban (Kr.u. 1-5. század) a Nyugat-Dunántúl területére a legnagyobb hatással az észak-déli irányú kereskedelmi útvonal kiépítésével létrehozott „sztráda“, a Borostyánkő-út volt. A Tiberius császár uralkodása (Kr.u. 14-37) idején már fontos katonai felvonulási útként funkcionáló útvonal Zala megyében, Lentitől délre lépi át a Drávát, és az egykori Varasd–Pozsony országút alatt vagy közvetlenül mellette tart a Zala északi partján fekvő, de csak később kialakuló Salla (Zalalövő) municipiumáig. Zalalövőtől északra a szántóföldeken át vezet Nádasd körzetébe, ahol két ágra szakadva haladt át a Rábán. A nyugati ág csak egy 17. századi, Vasvár megyét ábrázoló térképről ismert: ez Körmend mellett vezetett Savariába (Szombathely). A keleti ág Katafa körzetében haladt át a Rábán, nyomvonala a terepen Savariáig követhető. A Rába déli partján egy árokkal körülvett kiserőd ellenőrizte az átkelést. A Rába-híd helyét egy 19. századi vázlatrajz megörökítette. A Rábától északra, Nemesrempehollós és Sorokpolány között a mai út ráépült a rómainak. Sorokpolánytól délre az út nyugati oldalán útállomás állt fenn a III. század közepéig. A Borostyánkő-út Savaria észak-déli főutcáját alkotta, és a coloniától északra Scarbantián keresztül ismert vonalon tartott a Duna-menti Carnuntumba (Petronel ill. Bad Deutsche-Altenburg, Ausztria).

Óriszentpéter területéről nincs közvetlen adatunk római kori megtelepedésre, területe a legközelebbi római kori város a már említett Salla (Zalalövő) territoriumához tartozhatott. A közeli Szalafőn és Iváncon előkerült halomsírok a közelben élő romanizált lakosságról tanúskodnak. A kiszolgált és letelepült veteránok, jómódú városi polgárok a környékbeli (egyelőre nem ismert helyszíni) villa-gazdaságainak és falvainak lakói lehettek az egykor ide temetkezők.

A Salla folyó mai Zala neve a római időszakra emlékeztet. Sokáig használatban volt a Borostyánkő-út is hasonló funkcióval. A kora középkorban egyes szakaszai „Katonák útja“-ként is ismert, azonban a török időszakra elveszíti jelentőségét.

Árpád-kortól a kora újkorig

A honfoglalás időszakában Óriszentpéter és az Órség gyéren lakott területek közé tartozott, a letelepedett magyarok határőröket, őrállókat telepítettek az ország nyugati határvidékére. Az ide telepített segédnépeknek (pl. besenyők, a mai kutatás egy része a székelyek itt létét már nem fogadja el) az ország védelmére létrehozott gyeprürendszer, az áthaladó utak (pl. „Katonák útja“), és kapuk - ellenőrző pontok (pl. Vasvár) védelme, valamint külső támadások feltartóztatása volt a feladatuk.

A szűkebb értelemben vett Órséghez 18 község tartozik valamennyi szerepel már az Árpád-kori oklevelekben is. A vasi határőrvidéknek ez a része a középkorban is az egykori gyeprüvonalhoz tartozott, a régi okmányok Eórség néven említik. Az Órség szervezete talán már az államalapítás előtt létrejött, valószínűleg azonban csak IV. Henrik német-római császár hadainak 1051. évi betörése után nyerte el végleges formáját.

V. István király 1270-ben kelt szabadalomlevele a legkorábbi írásos emlék az „Órség“ működéséről, illetve szervezetéről. Az oklevelet a monorosdi (Mogyorósd?) őrállók kapták, ebből kiderül, hogy az Órség előljáróját őrnagynak, vagy ispánnak, embereit pedig őrállóknak nevezték. Az őrnagy vezetése alatt állt a 18 község által választott 12 esküdt, ezek az őrnaggal képezték az Órség bírósági és közigazgatási szervezetét. Mint a király népei, kiváltságokat élveztek, mert saját költségükön, saját fegyvereikkel védték a nyugati határokat.

Egy 1364-es oklevél alapján az első ismert őrnagy Sáska Miklós „őrnagy“ lehetett a másik ilyen néven nevezett őrnagy 1491-ből származó adat alapján egy gerencsér volt, a hodosi Gerencsér András. Az őrnagy fogalma megváltozott tartalommal tovább élt a 19., sőt, a 20. századig.

Az Órségben, a földrajzi körülményekből adódóan a települések a dombok tetején jöttek létre. A házak egyetlen sort alkotnak a dombon, — ez a szer. Több ilyen szer alkot egy falut. Óriszentpéter is egy ilyen szeres település. A településszerkezet máig megtartotta a szeres településformát. Kilenc szerből áll: dombtetőkön helyezkedik el a Baksaszer, Kovácsszer, Égészer, Galamboszer, Siskaszer, Templomszer. Három pedig követi a völgyben a helyiek által Szalának nevezett Zala folyását: délen a Városszer, északon pedig az Alszer és a Keserűszer. Ezek közül néhány a régi, őrálló családok nevét őrzi. A település IV. László király 1280-ban kelt

szabadalomlevelében szerepel először, mint a „zalafő örök” lakóhelye, azaz „Szentpéter nevű hely a Zala folyó mellett”.

43. ábra - A román stílusú római katolikus templom a Templomszeren.

A település legrégebbi épülete a Templomszeren álló római katolikus templom 1230-1240 körül épült román stílusban. A védőszentje Szent Péter apostol a település névadója is. Szabadon álló, egyhajós, a hajónál keskenyebb szentélye félköríves záródású. A torony a nyugati homlokzatból kilép, a szentély északi oldalán sekrestye áll. A hajó nyugati végében egy középoszlopos, két nyomott íves román karzat, oldalfalain két, illetve három ülőfülke látható. A nyugati oromfalat a torony tagolja, melynek harmadik szintjén körablak látható, a harangok szintjén középoszlopos ikerablakok félköríves záródással, fölötté vakívsoros párkány, a torony cseréppel fedett, gúlasisakos. A déli homlokzatán a kapu gazdag román, egylépcsős bélletű, pálcátagos, félkörív záródású, a homlokzaton különböző méretű és bélletű résablakok és lizénák láthatók. Különösen figyelemre méltó a templom bélletes kapuzata.

A régészeti feltárásokon előkerült kis számú csontvázas sír – a kor szokásainak megfelelően – templom körüli temető meglétére utal. A temető 13. és a 14. század közepe között funkcionálhatott.

A templom XV. század végi gótikus bővítése, a sekrestye és a sírkápolna valamint a temető körüli fal építése, az Újlaki család XV. század végi birtoklásához köthető, ugyanis Németujvár /Güssing/ várát az Őrséggel együtt 1458-ban az Újlaki család kapta adományul.

Lényeges dátum az Őrség életében: 1524. június 30., mivel II. Lajos király Batthyány Ferencnek adta adományul Németujvár várát és az egész uradalmat. Az 1549-es dica jegyzék - Batthyány Ferenc birtokaként - felsorolja az Őrség tartozékait és megemlíti, hogy élén az „Őrnagy” áll: Ez a jegyzék említi először az őriszentpéteri castellumot. Két bognárt, molnárt és kereskedőt is felsorol a dicajegyzék. 1553-ban portariust és vigilatort említenek, akik a Szentpéter castrumban szolgálnak.

Őriszentpéter többször is megrongálódott, sőt leégett a törökellenes harcok folyamán, de ismételten helyreállították.

Azt, hogy a török hadak Őriszentpéteren is jártak, biztosan tudjuk Batthyányi Ádámnak Pálfiy Pálhoz 1637-ben, írt leveléből, amelyben a Szentpéter vár szükségességét igazolta "...a 15 éves háború idején ... a Bánffyak ... az Őrséget a várból Lendvára vitték. Pedig már Sziget vészesekor is megfordult itt a török akkor méltónak ítéltet, hogy vegház legian..."

Írásos források 1549-ben említik először a „szentpéteri castellumot”, a török elleni végvárak láncolatához tartozott. A templomot 3-4 méter mélyen körülárkolták, és habarcsba rakott téglafallal övezték. E fal külső oldalára vesszővel font cölöpsort létesítettek, közé földet döngöltek. Az erődítés szerkezetét az 1980-ban végzett ásatás tisztázta. A falu tulajdonosa ekkor a Batthyány család.

Az erődítményt Kanizsa eleste (1600) után tovább erősítették. Ebben az időben az Őrség ún. hódoltsági terület lett, amely egyaránt adózott a töröknek és a magyar földesúrnak. A törökök fosztogatását a magyar földesurak a megerősített udvarházakba, váracskákba telepített hajdúkkal próbálták megakadályozni. Ezen kis váracskák „castellumok” közül a legjelentősebb az őriszentpéteri volt.

1640 körül 50 hajdú és 12-15 lovaskatona tartozott őrségéhez. A hajdú kifejezés itt és ebben a korban a földesurak és javaik védelmében gyalogos katonai szolgálatot vállaló környékelieket jelentette. A hajdúk a szolgálatért cserébe csekély kiváltságot is kaptak.

Egy 1653-as adat szerint "mindkét palánk kerítés igen rosszul vagyon". Az egyik palánk a templomot övező vár volt, a másik egy külső huszárvár lehetett, ahol a gazdasági épületek álltak. 1680 körül a vár már romos volt. A templomot valaha díszítő román kori freskók nagy része is elpusztult, csupán a déli külső falon található néhány töredék. A hajóban és a szentélyben látható bibliai idézetek a XVII. században készültek.

1980-ban a Valter Ilona régész ásatásán a templomtól délkeletre, a dombnak a Szala patakhoz közel eső részén előkerült egy 33 m²-nyi égetőfelülettel kialakított, agyagpados kemence, amit téglából és folyami kavicsból kiképzett rostéllyal építettek. Ebben az égetőkemencében készítették a várfal tégláit. A kemence kivételesen rendelkezett jól keltezhető régészeti leletanyaggal és a reá vonatkozó írott forrással is, hogy itt tégláégető műhely volt, a feltárássra került kemence tehát valószínűleg nem magában állt, hanem egy műhelyegyütteshez tartozott. Az előkerült edénytöredékek, kályhacserepek a tégláégető működését az 1500-as évek elejére keltezik. Két méretű téglát égettek benne: 29x14x8 és 24x15x5 centiméterest. Ezek megegyeznek a vár tégláinak méretével.

Az Őrség a Batthyány családot követve a 16. század közepén protestáns hitre tért. Szervezett református egyházzal azonban csak a 17. század elejétől beszélhetünk. A templomon e korban kisebb átalakításokat eszközöltek. Átalakították az ablakokat, befalazták a papi széket. A templombelsőt bevakolták, fehérre meszelték és fekete színnel a Károli bibliából vett idézeteket

festettek a falakra. Az idézetek között a magyar mellett latin nyelvű is van. 1732-ben erőszakkal visszafoglalták a katolikusok a templomot, majd kisebb barokk kori átalakítások történtek.

1779-ben már renoválásra szorult a templom. 1829-ben a fa kórus megvan, sekrestye nincs és a fa haranglábat sem említik. Az épület a 20. század elején igen rossz állapotban volt, de nagyarányú restaurálásra csak 1929-ben került sor.

A Városszeren lévő református templom késő barokk stílusú, 1790 körül, a türelmi rendelet után épült. Az orgonaház és a szószék szintén XVIII. századi, de népies *copf* stílusú munka.

A XVII-XIX. századokon végig húzódó pereskedések a Batthyányakkal szerencsére bőséges adattal szolgálnak a település múltjának feldolgozásához. Ezekből kiderül, hogy a többi településsel együtt tiltakozik a terhek növekedése ellen, de az is, hogy jobban viseli azokat. A falu gyarapodik, népessége nő, foglalkozási szerkezete pedig egyre inkább a mezővárosokéra kezd hasonlítani. A XIX. század elején egy feljegyzés tanúsága szerint, hogy Óriszentpéter mezőváros, bár az átlagosnál kevesebb szabadságjoggal. Kézművesipara és jelentős marhavásárai ellenére hamar elveszíti városi rangját. Fényes Elek, a híres magyar statisztikus a század közepén már ismét, mint falut említi Óriszentpéttert.

A település legrégebbi magja tehát – mai tudásunk szerint – a Templomszeren volt. Leghangsúlyosabb eleme a templom, temetővel és a település. A török korban erősítették és árokkal kombinált fapalánkkal látták el a templomot. Ezt később téglafallal erősítették meg. Itt sajnos legkevésbé a települést ismerjük, ami a jövő generációk kutatásának feladata lehet.

A település újabb magja a Városszeren jött létre a Batthyány család tevékenységének eredményeként a 17. századtól. Ennek nem mellékes eleme a reformáció és így egy új központi szerepet játszó épület: a templom. Ekörül azután a következő évszázadokban újabb fontos épületeket emeltek.

1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A régészeti adatgyűjtést a közhiteles nyilvántartásból még a Forster Gyula Örökségvédelmi Központ (Bp) megszüntetése előtt végeztük el illetve a Savaria Múzeum (Szombathely) régészeti adattárára, a történeti források elemzését pedig a levéltári és a könyvtári adatok alapján végeztük el.

6. táblázat - Óriszentpéter közigazgatási területén nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Sorszám	Nyilvántart. azonosító száma	Lelőhely neve	Kora és jellege	Hrsz.
1	43063	Római	középkor -	768, 767

		katolikus templom (Szt. György, majd Szt. Péter)	templom, erődített, temetővel	
2	43070	Templomszer	középkor – templom körüli temető, telep és bizonytalan korú és jellegű leletek	736, 743, 738, 739, 744, 745, 746, 747, 748, 742/2, 749, 060/7, 060/8, 060/21, 060/22, 060/6, 060/24, 060/23
3	43071	Keserűszer	őskor valamint bizonytalan jellegű és korú leletek	767, 901, 060/13, 060/11, 060/12, 067, 068/2, 069
4	43072	Téglaégető	középkor – tégláégető (ipari terület?)	767, 060/13
5	64022	Csikóvölgy	középkor – erődítés és település	0141, 0142, 0140/1, 0140/4
6	71989	Vendégszer	késő középkor – kora újkori szórványos emlékek	023/19, 023/31

További, olyan régészeti érdekű területeket is ismerünk – elsősorban szakirodalmi adatok alapján - a város területéről, ahol nagy valószínűséggel régészeti lelőhely előkerülése várható.

7. táblázat - Régészeti érdekű területek

Ssz	Leőhely neve	Koordinátái (EOV)		Kiterjedése (m)		Helyrajzi számok	Kora és jellege
		Y	X	É-D	K-NY		
1.	Pázsit	449100	170660	170	145	0171/15, 0171/24-31.	őskor (kőbalta, telep?)
2.	Szala-rétek	448750	170580	145	90	736, 738, 060/6.	középkor (telep, temető?)
3.	Kovácsszer	449440	170170	-	-		őskor (kőbalta, telep?)

4.	Könye-völgy, -árok	450155	169975	-	-		őskor (kőbalta, telep?)
5.	Farkas-domb	449955	169600	55	50	484, 485, 486/1-2.	őskor (kőbalta, telep?)
6.	Szarkás/Gala mbos szertől délre	448070	169320	70	95	08/16-18.	késő középkor, kora újkor (telep)
7.	Alszer	450400	169680	130	190	455, 456, 457, 458, 466, 467, 468, 469.	őskor (kőbalta, telep?) késő középkor, kora újkor (telep)
8.	Reszneki- domb	449435	169185	190	145	176, 177, 178, 179, 0397/15.	őskor (kőbalta, erődítés?)
9.	Cigán-gyöpp	450110	168900	135	70	44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51/1.	őskor (kőbalta, telep?)
10.	Baksaszer	449273	168715	130	170	0394/20-29.	őskor (kőbalta, telep)
11.	Hegy/Högyre	449810	168630	295	200	83, 82/1-4, 88-92, 93/1- 3, 94-100, 0363/11.	őskor (kőbalta, telep?) késő középkor, kora újkor (telep)
12.	Tikász majortól keletre	448610	168510	240	390	0363/25.	őskor (telep) középkor (telep)
13.	Fürjes/Csányi -mező I.	450200	168320	150	205	0321/15, 0337/17.	késő középkor, kora újkor (telep)
14.	Fürjes/Csányi -mező II.	450000	168150	400	230	0337/17, 0337/37.	Őskor (telep)
15.	Muszla-forrás	450710	168000	315	200	0330, 0331, 0332, 0333, 0334, 0338, 0339/1.	középkor (erődítés?)
16.	Galambos- árok/Szálás dűlő	449875	168740	190	135	0326/1, 0326/3-4.	őskor, középkor (telep)
17.	Samu-rét	448340	170705	110	190	726, 727, 0107/5, 0108, 0109/2, 0109/4.	középkor, kora újkor (telep)

A 30 cm-t meghaladó földmunkák veszélyeztetik, sőt, elpusztíthatják az ismert vagy még ismeretlen régészeti örökséget. Ezért ezek folyamatában az illetékes örökségvédelmi hatóság előírásait szigorúan be kell tartani, és legfőképpen a 2001. évi törvény szellemének megfelelően a régészeti jelenség vagy lelet előkerülésekor fel kell függeszteni a kivitelezői tevékenységet.

A tervezett építói beruházások (pl. szabadtéri tornapálya, vásárcsarnok) földmunkái nyilvántartott régészeti lelőhelyet egyébként nem érintenek.

Ezzel szemben a szerek közötti közúti átkötések esetleges megépítése – bár ezek pontos helyét még nem ismerjük – előtt előzetes régészeti dokumentációt (ERD) kell készíttetni, s annak függvényében lehet régészeti tevékenységre (pl. megelőző feltárás) számítani.

A száloptika kiépítése, mivel azt általában közlekedési utak mellé telepítik, több nyilvántartott lelőhelyet és régészeti érdekű területet érinthet. Kivitelezése során régészeti jelenségek és leletek kerülhetnek elő, tehát fokozott figyelemmel kell eljárni.

A felszíni csapadékvíz elvezetésének korszerűsítése esetében az előző ténymegállapítást kell szem előtt tartania a beruházónak és a majdani kivitelezőnek egyaránt.

1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Őriszentpéter legfőbb épített környezeti értéke a város 9 szerből álló területének népi hagyományokra épülő építészete. Lehet, hogy az Őrségben máshol szebb régi épületek láthatók, de ennyire egységesen, tömegesen és sokoldalúan sehol nem található meg a népi építészet emlékei. Nem véletlen, hogy Őriszentpéter közigazgatási területének nemcsak a külterületi része, hanem a belterületi része is az Őrségi Nemzeti Park területéhez tartozik.

A szerek területén jól megőrződött a hagyományos utcahálózat és telekszerkezet. A település építészeti arculata még ma is egységes jelleget tükröz, köszönhetően a nagy számban fennmaradt népi építészeti emlékeknek. Ehhez még hozzátartozik, hogy az újabb építések és felújítások, átalakítások során a tulajdonosok és az építészek nagyrészt igyekeztek megfelelni a hagyományoknak, a meglévő épített környezetet tiszteletben tartásával a szerek utcaképe megőrizte sajátos őrségi arculatát. Az épített környezet értékét tovább növeli a várost körülölelő táj szépsége.

1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület

A város területén világörökségi terület nem található.

Az OTrT Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete (3/6. melléklet) szerint Őriszentpéter közigazgatási területe szomszédságában található Szalafő község teljes közigazgatási világörökségi várományos terület. Ezt Őriszentpéter területén, különösen a csatlakozó részekben figyelembe kell venni.

1.14.6.5. műemlék, műemlék együttes

Őriszentpéter műemlékekben igen gazdag város. Ez az Őrség és a település történet tekintve nem meglepő. A védett épületek jelentős része a népi építészet emlékeihez tartozik, de megtalálhatóak a területen a vallási építészeti emlékek is.

A nyilvántartott műemléki értékek a Lechner Lajos Tudásközpont által rendelkezésünkre bocsátott táblázata szerint:

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
16582	Őriszentpéter. Keserűszer 15. hrsz.: 923	lakóház	Általános műemléki védelem III.

Az eredeti boronafalas lakóépületet elbontották, helyére új rönkházat építettek. A régi épületből talán csak az egyik zsalugáter maradt.

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
16583	Őriszentpéter. Keserűszer 15. hrsz.: 923	gazdasági épület	Általános műemléki védelem III.

Az eredeti boronafalas gazdasági épületet elbontották, helyére új rönkházat építettek.

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
8898	Őriszentpéter. Keserűszer 10. hrsz.: 912	lakóház	Műemlék II.

XIX. században épített kődisállásos téglaeépület, népi építészeti műemlék.

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
8899	Őriszentpéter. Keserűszer 15. hrsz.: 923	lakóház és gazdasági épület	Általános műemléki védelem III.

lásd: 16582 és 16583 azonosítószámú műemlék

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
7984	Őriszentpéter. Siskaszer 28. hrsz.: 692	boronapajta	Műemlék II.

Boronafalas mezőgazdasági építmény (pajta, csűr). Népi építészeti műemlék.

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
7985	Őriszentpéter. Templomszer hrsz.: 768	római katolikus templom	Műemlék I.

Római katolikus templom (Szt. Péter apostol). Román stílusú, erdőtített templom, 1230 körül építve. Bővítése gótikus stílusban történt a 14-15. században. Felújítva 1929-ben. Belső festése kora barokk 17. századi.

Bővebben: 1.14.6.1. bekezdésben

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
7986	Őriszentpéter. Városszer hrsz.: 364	református templom	Műemlék II.

1790-ben épület késő barokk stílusú, egyhajós, téglalap alaprajzú templom. A bejárati homlokzat előtt magasodó torony földszintje nyitott, három oldalról félkörívben záródó bejáratokkal. A tornyot gúlában végződő hagymasisak koronázza.

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
7986	Óriszentpéter. Templomszer hrsz.: 060/13	középkori téglaégető maradványai	Műemlék II.

XV. századi középkori téglaégetőhely maradványai kemencével. (a fotón a védőépület látszik)

Bővebben: 1.14.6.1. bekezdésben

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
8900	Óriszentpéter. Kovácsszer hrsz.: 588	lakóház	Műemlék II.

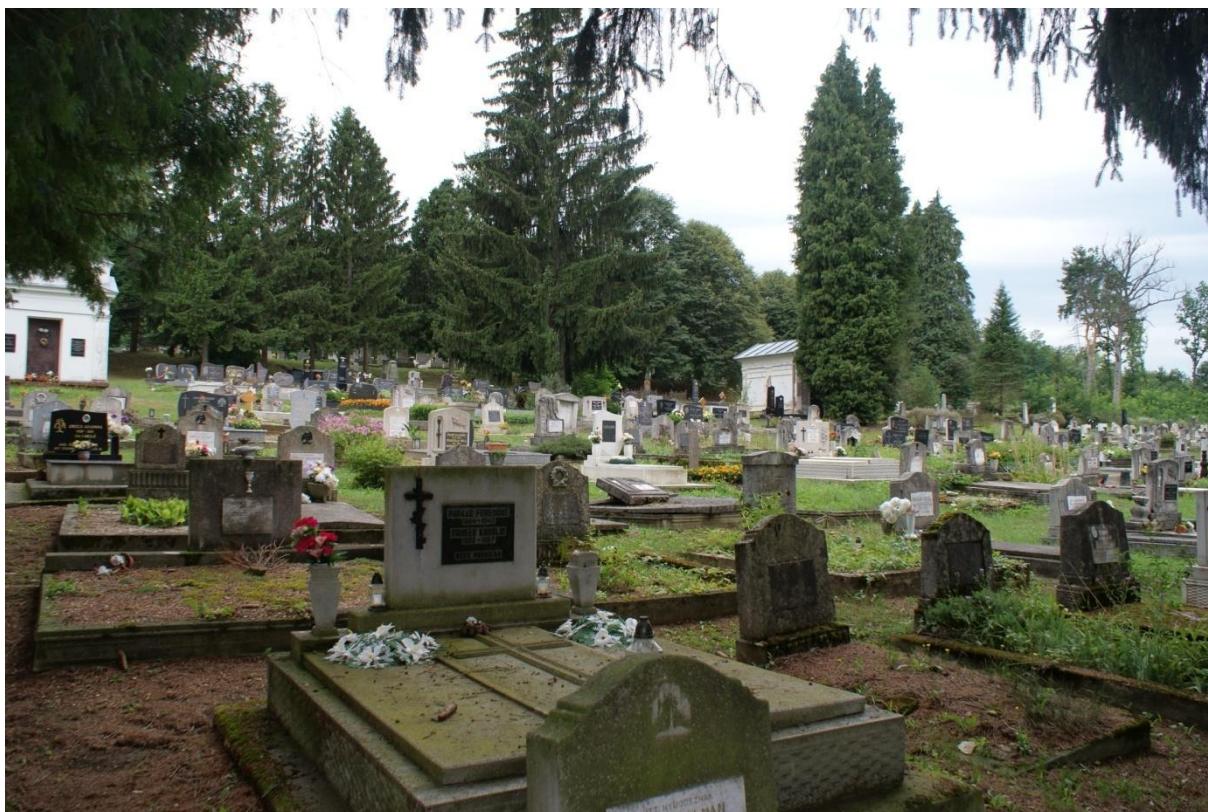
Lakóház, a XX. század elején épült. Vertfalú, gerendafödémű kialakítású, faoszlopos tornáccal. Szoba – konyha – kamra alaprajzú. Belsejében eredeti kemence található.

1.14.6.6. műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Óriszentpéter területén védett történeti kert nem található. Védett temető és védett temetkezési emlékhely sincs a településen.

temető:

A város területén tudomásunk szerint három temető is található. A legnagyobb temető jelenleg, a használatban lévő Város szer szélén található temető. Itt a magyarországi hagyományos síremlékek mellett megtalálhatók a gazdagabb családok temetkezési szokásaira jellemző kripták is. Az Őrség területére jellemző sökfás fejfák ebben a temetőben már nem találhatók.

A műemlék római katolikus templom melletti területen található a település másik temetője. Itt a jellemző síremlékeken kívül látható néhány tájidegen kopjafa is. A templomtoronnyal szemben urnafal is található.

A harmadik temető Keserű szer szélén található. A temető nincs használatban, néhány síremlék látható még a szer kivezető útja mellett.

1.14.6.7. műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Óriszentpéter területén védett történelmi táj, illetve műemléki jelentőségű terület nem található.

műemléki környezet:

A város területén több műemlék is található. A műemlékek jogszabályban meghatározott környezete műemléki környezetnek minősül. A műemléki környezet a védetté nyilvánított műemlékkel közvetlenül határos ingatlanokat, valamint a közterületrészek és a közterületrészekkel határos ingatlanokat jelenti, de ez nem automatikus. Az egyes védett épületek konkrét környezetét a műemléket védetté nyilvánító rendelet írja le, ha nincs erre utalás a rendeletben, akkor műemléki környezet sincs. Fontos tudni, hogy a 2001. július 10.-e előtt védetté nyilvánított műemlékek környezete a törvény alapján műemléki környezetnek minősül, kivéve, ha azt a korábbi védetté nyilvánító döntés más területnagyságra állapította meg. Tudomásunk szerint Óriszentpéter területén csak 2001. július 10.-e előtt védetté nyilvánított műemlék található.

A nyilvántartott műemléki környezet a Lechner Lajos Tudásközpont által rendelkezésünkre bocsátott táblázata szerint:

azonosító szám	cím és helyrajzi szám	név	védelem
26780	Óriszentpéter hrsz.: 935, 934, 948, 911, 913, 914	Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
26784	Óriszentpéter hrsz.: 589, 587, 586, 055/11, 621, 635	Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
26810	Óriszentpéter hrsz.: 691, 690, 689, 685, 681, 680/2, 680/1, 679	Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
26811	Óriszentpéter hrsz.: 766, 765, 060/1, 065, 060/17, 038, 071, 072/1, 902, 904, 092/2, 901, 767, 067, 060/12, 060/11	Középkori téglaégető maradványai ex- lege műemléki környezete	Műemléki környezet
26812	Óriszentpéter hrsz.: 767	Római katolikus templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
26813	Óriszentpéter hrsz.: 363, 365, 367, 344, 373, 270, 256	Református templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet

1.14.6.8. nemzeti emlékhely

Óriszentpéter területén nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. helyi védelem

Óriszentpéter területén jelenleg két helyileg védett épület található. Ez a város jelentőségéhez képest nagyon kevés. Sok népi építészeti emlék és más egyéb építmény méltó lenne arra, hogy helyi egyedi védelmet kapjon. Helyi területi védelem nem indokolt, mivel a város teljes közigazgatási területi magasabb jogszabály szerint az Őrségi Nemzeti Park része.

sorszám	cím és helyrajzi szám	név
1.	Óriszentpéter. Városszer 23. hrsz.: 194	emeletes lakóház, a régi főtér megmaradt része

sorszám	cím és helyrajzi szám	név
1.	Óriszentpéter. Városszer hrsz.: 208	Orvosi rendelő, 1930-as években átalakítva

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet számottevő konfliktusokat nem hordoz a településen. A város térbeli terjeszkedését a teljes közigazgatási területének természetvédelmi területként való nyilvántartása gátolja, de ez nem okoz konfliktushelyzetet, mivel beépítésre szánt területen (a város belterületi részén) sok építésre alkalmas üres telek található még. Az új építésű lakóépületek, lakások száma alacsony, a meglévő lakóépület-állomány felújítását, korszerűsítését a tulajdonosok egy része – anyagi helyzetük miatt – nem tudja megoldani. A településen az állandó lakók mellett jelentősen megnőtt az időszakosan ott tartózkodók száma is. Az általuk felvásárolt lakóépületeket – elsősorban hagyományos népi épületek – nagy részét már felújították és karbantartják. Ha ez az irány nem változik, akkor az őslakosságot lassan kiszoríthatják az üdülő, nyaraló tulajdonosok. A lakóépületekhez tartozó ingatlanok rendezettsége is vegyes képet mutat. A tulajdonosok nagy része igényes saját környezetére, míg néhányan nem gondozzák, nem tartják tisztán környezetüket, ez a tulajdonosok között konfliktusokhoz vezet.

Több figyelmet kell fordítani a város védett építészeti értékeire. A műemlékek és helyileg védett épületek egy része nem megfelelő állapotban van. Állagmegóvásukról, felújításukról gondoskodni kell. A védett, értékes épületek felújításának költsége sokszor többszöröse lehet egy új építéshez képest.

A város közlekedési helyzete kielégítő. Az utak felújítása folyamatosan, az Önkormányzat anyagi lehetőségei szerint történik. A kisebb szélességű utak a kétirányú gépjármű közlekedésre alkalmatlanok. Ezeknél a burkolatot szélesíteni kell, vagy legalább szakaszosan leállóhelyeket kell kialakítani. Különálló vonalvezetésű kerékpárutak nem jellemzőek, de a forgalom nagysága ezt nem is indokolja. A kisebb utak mellett nem található járda, illetve a járdák állapota több

helyen nem megfelelő. Ezek a gyalogos közlekedést – főként a járda nélküli utaknál - balesetveszélyessé teszik. A vasútállomás a város lakott területeitől viszonylag távol helyezkedik el, megközelítése többeknek gondot okoz.

1.15. Közlekedés

01.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Óriszentpéter, az Őrség fővárosa, Vas megye délnyugati részén, a Körmenti járásban fekvő város. A település az Őrség dombjain, a magyar- osztrák- szlovén hármashatár közelében terül el. A város a megyeszékhely Szombathelytől 55 km-re délre található.

Regionális közúti kapcsolatok vizsgálata

Nemzetközi kapcsolatok

Tekintettel arra, hogy Óriszentpéter közvetlenül az országhatár mellett fekszik, a területén áthaladó országos összekötő utakon keresztül igen könnyen elérhető két nyugati szomszédunk, Ausztria és Szlovénia. Említett országok a mellékúti kapcsolatokon kívül a település területét ugyan nem érintő, de a közeli városokon áthaladó főúton is megközelíthetők (Ausztria a 8. számú főúton Szentgotthárdon át, Szlovénia a 86. számú főúton Zalaövnön át). A fentiekén túl Győrön keresztül Szlovákia is egyszerűen elérhető.

Az Országos Területrendezési Tervben az „Új nyomvonalon történő főútfejlesztések” között szereplő „(Szlovénia) - Bajánsenye – Zalaövnő - Zalaszentgyörgy térsége (76. sz. főút)” útvonal a település közlekedési helyzetét tovább javítva, főúti kapcsolatot fog adni az új bajánsenyei közúti határátkelővel.

Nagyteréségi (távolsági) kapcsolatok helyzete

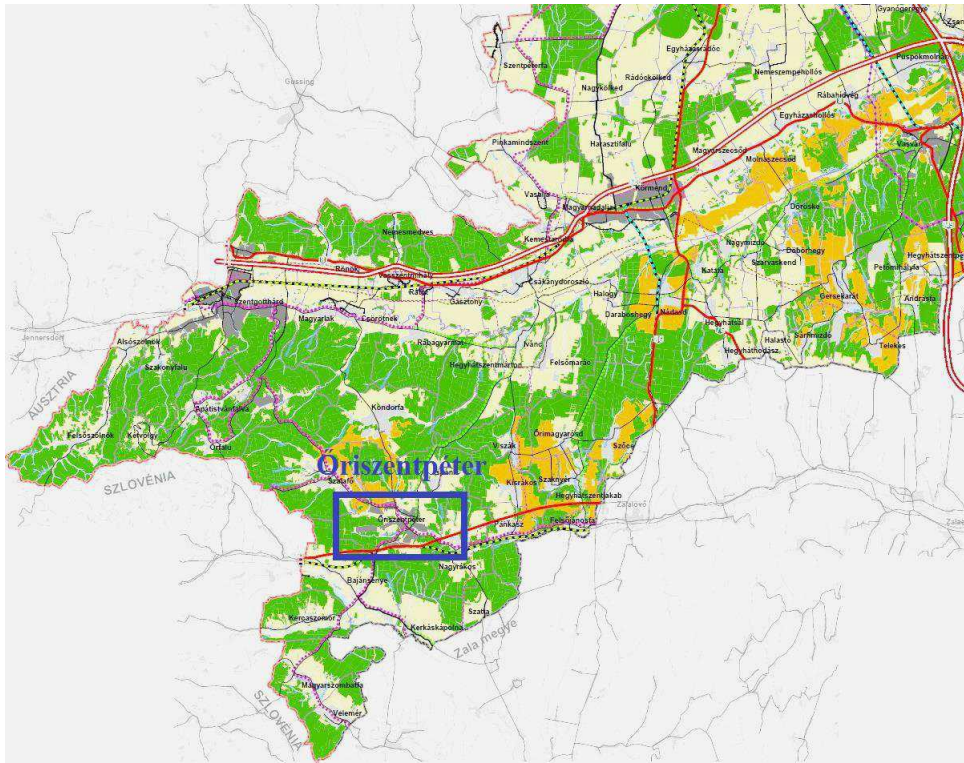
A település nagyteréségi szempontból viszonylag kedvezőtlen elhelyezkedéssel bír, hiszen területét jelenleg sem autópálya, sem az országos főúthálózatba tartozó közúti elem nem érinti. Területéhez legközelebb – a már említett két főút – a 8. számú Székesfehérvár - Jánosháza – Rábafüzes elsőrendű főút, illetve a 86. számú Rédics – Szombathely – Mosonmagyaróvár másodrendű főút halad. Ezeket a városon átvezető mellékutakon át lehet megközelíteni. A város nagyteréségi közlekedési kapcsolati helyzetét az OTTrT által tartalmazott távlati fejlesztés fogja nagymértékben javítani azáltal, hogy Óriszentpétert bekapcsolja az ország főúthálózatába.

Néhány nyugat-dunántúli város elérhetősége a következő:

- Körment: 7451. jelű úton és a 8. számú főúton át 29 km
- Szombathely: Körmenten át a 86. számú főúton 56 km
- Győr: Szombathelyen át az M86-os és M85-ös gyorsforgalmi úton 162 km
- Zalaegerszeg: a 7411. jelű úton át a 76. számú főúton 37 km

Térségi területrendezési tervek közlekedési munkarészeinek ismertetése

Vas megye területrendezési terve a város területét érintő új közúthálózat-fejlesztési elemként a „2.2. Új főúti kapcsolatok” között a „(Szlovénia) - Bajánsenye - Zalalövő- Zalaszentgyörgy térsége (76. sz. főút)” kialakítását tartalmazza. Az új főútvonal első sorban Zala megyének biztosít megfelelő közlekedési kapcsolatot az új bajánsenyei közúti határátkelővel, valamint az idegenforgalmilag fontos Őrségi Nemzeti Parkkal, ezen belül Őriszentpéterrel is.

44. ábra - Kivágat Vas Megye Közgyűlésének 19/2010. (XI. 29.) sz. rendelete Vas megye Területrendezési terve - I. sz. melléklet Térségi Szerkezeti tervéből

Kistérségi közúti kapcsolatok vizsgálata

Közúthálózat

Őriszentpéter területét több állami kezelésben lévő közút érinti; ezek a következők:

- 7411. jelű Felsőbagod – Őriszentpéter összekötő út
- 7451. jelű Magyarszombatfa – Csákánydoroszló összekötő út
- 7453. jelű Őriszentpéter – Rönök összekötő út
- 7455. jelű Őriszentpéter – Máriaújfalu összekötő út
- 74174. jelű Ispánk bekötőút
- 74329. jelű Őriszentpéter állomáshoz vezető út

A fenti utak (különösen az első három közút) jelentős szerepet töltenek be a város életében, mivel nemcsak a csatlakozó lakó és kiszolgáló utak forgalmát gyűjtik össze, hanem ezen keresztül érhetőek el a település legfontosabb közintézményei, illetve egyéb kereskedelmi és szolgáltatást végző vállalkozások is.

A településen áthaladó országos közutak forgalma

A települést érintő országos közutak legfrissebb, 2015. évi forgalmi adatait a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság „Az országos közutak 2015.évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma, Az országos közúthálózat Átlagos NapiForgalma, Összesítő táblázatok (országos és kezelőnkénti bontás)” kiadványának 2016. júniusában megjelent kiadásából vettük.

A forgalomfejlődés számítása előrebetítő módszerrel történt az e-UT 02.01.31 útügyi műszaki előírás alapján.

7411. jelű Felsőbagod – Óriszentpéter összekötő út a 22+205 – 25+279 km szelvények között (a számlálóállomás a 22+400 km szelvényben, Nagyrákos belterületén található, kódja: 8459)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	974	233	68	101	10	3	18	1407
2030	1237	296	70	144	11	3	18	1779

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi, illetve 800 E/óra belterületi „c” hálózati funkcióhoz tartozó forgalomnagyságot.

7451. jelű Magyarszombatfa – Csákánydoroszló összekötő út a 6+442 – 13+308 km szelvények között (a számlálóállomás a 8+100 km szelvényben, a Bajánsénye és Óriszentpéter közötti külterületi szakaszon található, kódja: 8471)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	767	184	58	133	19	4	30	1195
2030	974	234	60	190	21	4	30	1513

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi, illetve 800 E/óra belterületi „c” hálózati funkcióhoz tartozó forgalomnagyságot.

7451. jelű Magyarszombatfa – Csákánydoroszló összekötő út a 13+308 – 24+836 km szelvények között (a számlálóállomás a 15+400 km szelvényben, Őriszentpéter külterületén, az ispánki bekötőút útcsatlakozása közelében található, kódja: 4783)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	1279	375	0	168	19	0	80	1921
2030	1624	476	0	240	21	0	80	2441

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi, illetve 800 E/óra belterületi „c” hálózati funkcióhoz tartozó forgalomnagyságot.

7453. jelű Őriszentpéter – Rönök összekötő út a 0+000 – 14+134 km szelvények között (a számlálóállomás a 6+100 km szelvényben, az Őriszentpéter és Kondorfa közötti külterületi szakaszon található, kódja: 8474)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	581	106	28	165	16	2	63	961
2030	738	135	29	236	18	2	63	1221

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi, illetve 800 E/óra belterületi „c” hálózati funkcióhoz tartozó forgalomnagyságot.

7455. jelű Őriszentpéter – Máriaújfalu összekötő út a 0+000 – 12+283 km szelvények között (a számlálóállomás az 5+800 km szelvényben, Szalafő település külterületén található, kódja: 8479)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	176	26	8	53	13	7	10	293
2030	224	33	8	76	15	7	10	373

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi, illetve 800 E/óra belterületi „c” hálózati funkcióhoz tartozó forgalomnagyságot.

74174. jelű Ispánk bekötőút a 0+000 – 2+199 km szelvények között (a számlálóállomás az 1+000 km szelvényben, Ispánk község külterületén található, kódja: 9928)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	213	33	10	5	11	11	8	291
2030	271	42	10	7	12	11	8	361

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi forgalomnagyságot.

74329. jelű Óriszentpéter állomáshoz vezető út a 0+000 – 0+803 km szelvények között (a számlálóállomás a 0+100 km szelvényben, Óriszentpéter külterületén található, kódja: 6236)

Év	Személy- gépkocsi	Kisteher- gépjármű	Autó- busz	Nehéz- jármű	Motor- kpár	Kerék- pár	Lassú jármű	ÁNF összesen [E/nap]
2015	152	33	3	63	34	28	70	383
2030	193	42	3	90	38	28	70	464

A közút forgalma várhatóan 2030-ban sem haladja meg a két forgalmi sávós, kétirányú forgalommal rendelkező utakra megengedett, „megfelelő” szolgáltatási szinthez tartozó 1400 E/óra külterületi forgalomnagyságot.

Közösségi közlekedés

A távolsági közúti közösségi közlekedést az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. autóbuszai bonyolítják le. A járatok a következő vonalszámokon az alábbi települések között teremtenek - Óriszentpéter város érintésével – közlekedési kapcsolatot:

- 1191. vonal: Bajánsenye – Zalalövő – Zalaegerszeg – Budapest
- 1643. vonal: Lenti – Óriszentpéter – Szombathely – Bükfürdő
- 6277. vonal: Zalaegerszeg – Zalalövő – Óriszentpéter
- 6580. vonal: Lenti – Csesztreg – Szentgyörgyvölgy – Zalalövő
- 6902. vonal: (Körmend) – Szőce – Zalalövő – Pankasz – Óriszentpéter – Bajánsenye
- 6904. vonal: Körmend – Vadása-tó – Óriszentpéter
- 6905. vonal: Körmend – Zalalövő – Óriszentpéter
- 6909. vonal: Óriszentpéter – Ispánk

- 6921. vonal: Körmend – Csákánydoroszló – Pankasz – (Őriszentpéter) – (Szalafő)
- 6970. vonal: Szentgotthárd – Csörötnek – Őriszentpéter – Bajánsenye
- 6973. vonal: Őriszentpéter – Velemér

A tömegközlekedés a települési úthálózat alábbi elemeit használva működik (feltüntettük a megállóhelyek elnevezését és kiépítettségét is):

- 7411. jelű út (Városszer): Rózsaliget, mindkét oldalon autóbuszöböllel és leszállóperonnal, a kimenő oldalon fedett váróval
- 7451. jelű út (Városszer): Baksaszer, mindkét oldalon autóbuszöböllel, a bejövő oldalon fedett váróval
- 7451. jelű út (Alszer): autóbusz-állomás, buszfordulóval, leszállóperonokkal, fedett várakozási lehetőséggel
- 7451. jelű út (Alszer): Alszer 57, nincs kiépített megállóhely
- 7453. jelű út (Városszer): Iskola, kimenő oldalon autóbuszöböllel, leszállóperonnal, és fedett váróval
- 7453. jelű út (Siskaszer): Szalafői elágazás, mindkét oldalon autóbuszöböllel és fedett váróval
- 7455. jelű út (Templomszer): Patka, bejövő oldalon autóbuszöböllel, leszállóperonnal, és fedett váróval
- 74329. jelű út (0363/24 hrsz-ú út): Vasútállomás, autóbuszfordulóval, buszöböllel, leszállóperonnal és (a vasútállomáson belül) váróteremmel

A fenti autóbusz megállóhelyek egy része kiépítetlen, sem autóbuszöböl, sem szabványos leszállóperon nem található területükön. Javasoljuk ezek mielőbbi kiépítését, főleg az iskola előtt, ahol ez a feladat összehangolható a gyalogos átkelőhely és rávezető járda kialakításával.

Megemlítjük, hogy Budapestre csak munkaszüneti napok délutánján indul közvetlen járat. Ennek sűrítése indokolt volna. Tekintettel a közlekedő járatok gyakorisága és irányultságára, az autóbusz közlekedés további, nagyarányú fejlesztése nem szükséges.

Vasúti közlekedés

A város külterületének déli oldalán halad a MÁV 25-ös számú Bajánsenye – Zalaegerszeg – Boba – Celldömölk egyvágányú, villamosított nemzetközi vasúti fővonal. A Zalaörs – Bajánsenye szakasz őrségi vasút néven is ismert; ez hazánk egyik legújabb építésű vasútvonala. A 2010. május 18-a óta villamosított vonal Magyarország egyetlen vasúti kapcsolata Szlovénia felé.

Megemlítjük, hogy 1970 és 1980 között – a közlekedést modernizáló beruházási elvek miatt – több, kisméretű vasútvonalat megszüntettek. Ezek között volt a városon áthaladó vonal is, melyen 1980. október 18-án állt le a forgalom. Ezt követően a pályát is elbontották. A kilencvenes évek elején – a korábbi jugoszláv tagköztársaság, Szlovénia önállósodásával – nem maradt szlovén- magyar vasúthálózati kapcsolat, ezért döntés született az őrségi vasút újjáépítéséről. Az

új, nemzetközi fővonalai pálya alagutat és völgyhidat is kapott, kiépítési sebessége 160 km/ó, az engedélyezett sebesség pedig 120 km/ó. A pálya nyomvonala a város területén eltér a korábitól, így

Őriszentpéteren új vasútállomás is épült. A vasútvonal 2000-ben nyílt meg ismét. A vonalon két nemzetközi gyorsvonat közlekedik naponta oda-vissza, az Istria (Budapest Déli pályaudvar és Koper/Rijeka között), valamint a Citadella (Budapest Déli pályaudvarról Ljubljánába, majd onnan tovább közlekedve a szlovén tengerpartra Koperbe). Ezen felül az országhatárhoz (Hodosra 4 járat), illetve Zalaegerszegre (5 járat) közlekedik szerelvény naponta.

A település saját vasútállomással rendelkezik, amely a 7451. jelű úton át a 74329. jelű közúton keresztül érhető el. Területén távolsági autóbussz megállóhely is ki van jelölve.

Vízi közlekedés

Bár Őriszentpéter a Zala folyó mentén helyezkedik el, a községben vízi közlekedési lehetőség nem található. A Zala ezen szakaszának képe jelentősen eltér a balatoni torkolat környékétől, de már Zalaegerszeg alatt is kicsit más arcát mutatja a folyó. Az Őriszentpéternél egyes szelvényekben még kis szélességű patak a befolyó ereknek és csermelyeknek köszönhetően helyenként szélesebb medret növeszt, melyben akár nagyobb medencék is megfoghatják a rohanó vizet, lelassítva az áramlást. A folyó város környéki szakaszára a kavicsos-agyagos meder, és a vízínövénnyel sűrűn benőtt part jellemző. A fenti adottságokat kihasználva, a 386 hrsz-ú Alszer gázlójánál, a településrészek közti közlekedést segítő átkelési lehetőséget lenne célszerű kiépíteni.

Légi közlekedés

Bár a területen több légi útvonal is húzódik, a település a légi közlekedésben közvetlenül nem érintett. A legközelebbi nyilvános nemzetközi repülőtér a nyári szezonális járatokkal rendelkező, 79 km-re található sármelléki Hévíz Balaton Airport.

Kerékpáros közlekedés

A települést több jelentős kerékpárút hálózati elem is érinti, melyek Vas megye területrendezési terve szerint az alábbi kategóriákban, a következő, jelenleg még koncepcionális nyomvonalakon vezetnek:

- országos kerékpárút törzshálózatba tartozó kerékpárutak

- 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárút, 8.A vonal: Győr – Zirc – Veszprém – Balatonfüred – Szigliget – Keszthely – Zalaegerszeg – Zalalövő – Óriszentpéter
- 9. Dunántúli határmenti kerékpárút, 9.A vonal: Kölked – Villány – Siklós – Barcs – Gyékényes – Murakeresztúr – Letenye – Lenti – Rédics – Szentgyörgyvölgy – Velemér – Magyarszombatfa – Bajánsenye – Óriszentpéter – Szalafő – Apátistvánfalva – Magyarlak – Rábagyarmat – Rátót – Csákánydoroszló – Pinkamindszent – Szentpéterfa – Pornóapáti – Felsőcsatár – Narda – Bucsú – Bozsok – Velem – Kőszeg – Horvátzsidány – Csepreg – Szakony – Lövő – Fertőd – Hegyeshalom
- térségi jelentőségű kerékpárút
 - Rábagyarmat – Ivánc – Óriszentpéter.

1.15.2. Közúti közlekedés

A település belső közlekedési hálózatának és létesítményeinek vizsgálata

Helyi utak

A település szerkezetét alapvetően meghatározzák a városon áthaladó országos közutak, amelyek az átmenő forgalom szempontjából Óriszentpéter úthálózatának fő tengelyét is adják, ugyanakkor belterületi gyűjtőútként összefogják a város lakóútjait, összegyűjtve, illetve elosztva azok forgalmát. A jelenleg hatályban lévő településrendezési terv az országos közutak átkelési szakaszain kívül további gyűjtőutakat is meghatároz. Ezeket, illetve szabályozásuk megváltoztatására tett javaslatunkat is jelen fejezetben adjuk meg.

Óriszentpétert a 7411j., 7451j., 7453j., 7455j. országos mellékutak és a 74174j. bekötő út érintik.

A 7411. jelű a Felsőbagod – Óriszentpéter összekötő út, amely a 76. számú főúttól nyugat felé haladva Óriszentpéter településközpontjában csatlakozik a 7451. jelű és 7453. jelű utak körforgalmú csomópontjába. Az út a település átkelési szakaszán a B.V.c.D. útkategóriába (belterületi mellékút, gyűjtőút) sorolt Városszer mentén halad. Kialakult szabályozási szélessége 11,2-18,0 m, burkolatszélessége jellemzően 7,3 m. Ez utóbbi paraméter ugyan megfelel a szabvány előírásainak (minimális sáv szélesség 3,25 m), azonban – főként a településközpont térségében – a burkolatszélen várakozó, megálló járművek jelentősen leszűkítik azt, pedig az úton nagyarányú nehézforgalom, illetve autóbusszos tömegközlekedés is zajlik.

Az út két forgalmi sáv, kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, részben mindkét oldalán kiépített járdával (ennél az útkategóriánál legalább egyoldali, minimum 1,5 m burkolatszélességű járda kiépítése kötelező, a járda két oldalán 50-50 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett). Bár a helyi és a település környéki (elsősorban turisztikai jellegű) kerékpáros forgalom időszakonként jelentős, önállóan kiépített kerékpárút, vagy az úton, a forgalmi sávok mellett kijelölt kerékpársáv nem található, a kerékpárral közlekedők a forgalmi sávon haladhatnak az Őrségen belül kijelölt kerékpáros útvonalakon.

Megjegyezzük, hogy a megyei területrendezési tervben koncepcionális nyomvonalként szereplő, országos jelentőségű 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárút 8.A vonala a távlatokban erre vezet majd.

7451. jelű Magyarszombatfa – Csákánydoroszló összekötő út: Őriszentpéter településközpontjában csatlakozik a 7411. jelű és 7453. jelű utak körforgalmú csomópontjába. Az út a település átkelési szakaszán a B.V.c.D. útkategóriába (belterületi mellékút, gyűjtőút) sorolt Városszer és Alszer mentén halad. Kialakult szabályozási szélessége 15,6-25,6 m, burkolatszélessége a délnyugati ág esetében 8,0 (településközpont), illetve 6,5 m (benzinkút előtti szakaszon), az északkeleti ág esetében 6,0-6,1 m. A szabvány előírásai szerint a burkolatszélesség tömegközlekedést lebonyolító út esetében 6,5 m, azonban kivételes esetekben (helyszínrajzi kötöttségek, beépítettség) megengedett a 6,0 m-es szélesség is. A délnyugati ágon (a településközpont térségében) a burkolat két szélén merőleges, illetve párhuzamos beállású parkolási gyakorlat alakult ki.

A párhuzamosan beálló, a burkolatszélén várakozó járművek jelentősen leszűkítik a rendelkezésre álló sáv szélességet, pedig az úton nagyarányú nehézforgalom, illetve autóbuszos tömegközlekedés is zajlik.

Az út két forgalmi sáv, kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, a szelvényezés szerinti bal oldalon kiépített járdával (ennél az útkategóriánál legalább egyoldali, minimum 1,5 m burkolatszélességű járda kiépítése kötelező, a járda két oldalán 50-50 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett). A meglévő terepviszonyok miatt a járda mellett meredek rézsű található (a délnyugati ágon az árok miatt, a másik ágon pedig a vegyes szelvény miatt). Tekintettel arra, hogy az előírt járdaburkolat melletti biztonsági sáv nem, vagy csak részben biztosított, ezeken a szakaszokon korlát kiépítése javasolt. Ezt célszerűen a tervezett járdafelújítás során szükséges megtenni. (A tervezésénél vizsgálni kell azt, hogy a járdában meglévő lépcsők milyen egyéb műszaki megoldással hagyhatók el.)

Bár a helyi és a település környéki (elsősorban turisztikai jellegű) kerékpáros forgalom időszakonként jelentős, önállóan kiépített kerékpárút, vagy az úton, a forgalmi sávok mellett kijelölt kerékpársáv nem található, a kerékpárral közlekedők a forgalmi sávon haladhatnak az Őrségen belül kijelölt kerékpáros útvonalakon.

Megjegyezzük, hogy a megyei területrendezési tervben koncepcionális nyomvonalként szereplő, országos jelentőségű 9. Dunántúli határmenti kerékpárút 9.A vonala az út délnyugati ágán, míg a térségi jelentőséggel bíró

Rábagyarmat – Ivánc – Óriszentpéter kerékpárút az út északkeleti ágán vezet majd a távlatokban.

7453. jelű Óriszentpéter – Rönök összekötő út: szelvényezése Óriszentpéter településközpontjában kezdődik, a 7411. jelű és 7451. jelű utak körforgalmú csomópontjánál. Az út a település átkelési szakaszán a B.V.c.D. útkategóriába (belterületi mellékút, gyűjtőút) sorolt Városszer és Siskaszer mentén halad.

Kialakult szabályozási szélessége 10,2-16,6 m, burkolatszélessége 5,0 m (a központ térségében), illetve 6,0 m (temető előtti szakaszon). A szabvány előírásai szerint a burkolatszélesség tömegközlekedést lebonyolító út esetében 6,5 m, azonban kivételes esetekben (helyszínrajzi kötöttségek, beépítettség) megengedett a 6,0 m-es szélesség is. Ez utóbbi méretet az út belterületi szakaszán mindenhol biztosítani kell. A településközpont térségében, az üzletek - gyógyszertár előtt rendszeresen várakoznak gépjárművek. Egy részük a burkolt, akár parkolásra is igénybe vehető területeket használja (gyógyszertár előtt párhuzamos, az iparcikk üzlet előtt pedig merőleges beállással), míg mások a szelvényezés szerinti jobb oldali burkolatszélen várakoznak, tovább szűkítve a rendelkezésre álló forgalmi sáv méretét.

Az út két forgalmi sáv, kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, a szelvényezés szerint előbb kétoldali, majd a városközpontot elhagyva, a jobb oldalon az iskoláig kiépített járdával (ennél az útkategóriánál legalább egyoldali, minimum 1,5 m burkolatszélességű járda kiépítése kötelező, a járda két oldalán 50-50 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett). A gyalogos közlekedéssel kapcsolatban megemlítjük, hogy a művelődési ház – iskola térségében a létesítmények oldalán nincs kiépített járda, az intézményeket használók a túloldali járdán közlekedve az országos közúton kényszerülnek áthaladni. Bár a járművezetőket sárga villogó figyelmezteti a veszélyes szakaszra, véleményünk szerint ennél biztonságosabb megoldás egy gyalogátkelőhely kijelölése kétoldali rávezető járda kiépítése mellett. Tekintettel a szűk szabályozási szélességre, a kis burkolatszélességre, a keresztshelvényi adottságokra (vegyes szelvény magas rézsűvel), továbbá a helyszínrajzi, illetve magassági vonalvezetésre (ív és lekerekítés), a tervezés előtt javasoljuk az érintettek (közútkezelő, önkormányzat, közlekedési hatóság, rendőrség, tervező) helyszíni bejárását, egyeztetését a megfelelő megoldás érdekében. Ezzel együtt vizsgálni kell a temetőig tartó járda kiépítésének lehetőségét is.

Bár a helyi és a település környéki (elsősorban turisztikai jellegű) kerékpáros forgalom időszakonként jelentős, önállóan kiépített kerékpárút, vagy az úton a forgalmi sávok mellett kijelölt kerékpársáv nem található, a kerékpárral közlekedők a forgalmi sávon haladhatnak az Órségen belül kijelölt kerékpáros útvonalakon.

Megjegyezzük, hogy a megyei területrendezési tervben koncepcionális nyomvonalként szereplő, országos jelentőségű 9. Dunántúli határmenti kerékpárút 9.A vonala az út mentén halad a településközpont és a 7455. jelű út csomópontja közötti szakaszon.

7455. jelű Óriszentpéter – Máriaújfalu összekötő út: szelvényezésének kezdete a településen található, a közút 7453. jelű úttal alkotott csomópontjában. Az út a település átkelési szakaszán a B.V.c.D. útkategóriába (belterületi mellékút, gyűjtőút) sorolt Templomszer mentén halad. Az út két forgalmi sáv, kétirányú forgalmi renddel rendelkezik.

Az út kialakult szabályozási szélessége 8,5-12,9 m, burkolatszélessége 5,1 m. A szabvány előírásai szerint a burkolatszélesség tömegközlekedést lebonyolító út esetében 6,5 m, azonban kivételes esetekben (helyszínrajzi kötöttségek, beépítettség) megengedett a 6,0 m-es szélesség is. Ez utóbbi méretet az út belterületi szakaszán mindenhol biztosítani kell. Ugyancsak meg kell felelni a szabvány előírásainak a járda tekintetében is: az út mellett jelenleg nincs gyalogosjárda, azonban ennél az útkategóriánál legalább egyoldali, minimum 1,5 m burkolatszélességű járda kiépítése kötelező, a járda két oldalán 50-50 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett.

Bár a helyi és a település környéki (elsősorban turisztikai jellegű) kerékpáros forgalom időszakonként jelentős, önállóan kiépített kerékpárút, vagy az úton a forgalmi sávok mellett kijelölt kerékpársáv nem található, a kerékpárral közlekedők a forgalmi sávon haladhatnak az Órségen belül kijelölt kerékpáros útvonalakon.

Megjegyezzük, hogy a megyei területrendezési tervben koncepcionális nyomvonalként szereplő, országos jelentőségű 9. Dunántúli határmenti kerékpárút 9.A vonala a távlatokban erre vezet majd.

74174. jelű Ispánk bekötőút: az út belterületi szakasszal nem rendelkezik, a város közlekedésében pedig különösebb szerepet nem visel.

74329. jelű Óriszentpéter állomáshoz vezető út: az út belterületi szakasszal nem rendelkezik, a város életében pedig hálózati jellegű funkciót nem visel.

A város közúthálózatának jelenlegi kialakítása olyan, hogy a környező települések felől Óriszentpéterre vezető utak – gyakorlatilag alternatíva nélkül – a városközpontba vezetnek be. Városi rendezvény, vagy közlekedési baleset során kedvezőtlen esetben a centrum útjai lezárásra kerülhetnek, amely akár az átmenő forgalom teljes megbénulásával is járhat. Ennek elkerülése érdekében célszerű a szerek között alternatív közúti kapcsolatokat is biztosítani. A fentiekben már említésre került a 386 hrsz-ú Alszer (a 7411. és 7451. jelű utak között), valamint a 620 és 621 hrsz-ú Siskaszer – Kovácsszer (a 7453. és 7451. jelű utak között), azonban a további közutak (a 7451. és a 7455. jelű utak között, valamint délen a 7451. és 7411. jelű utak között) másodlagos kapcsolata jelenleg nem biztosított. Javaslatunk az, hogy tanulmányterv szinten vizsgálni kell az utak kialakíthatóságának lehetőségét, figyelembe véve a meglévő földrajzi, tulajdoni, illetve egyéb környezeti, gazdasági és társadalmi viszonyokat.

A jelenleg hatályban lévő rendezési terv a város belterületén – a fentiekén kívül – további gyűjtőutakat (B.V.c.D. útkategória - belterületi mellékút, gyűjtőút) is meghatároz. Ezek a következők:

Kovácsszer (621 hrsz): kialakult szabályozási szélessége 3,7-15,0 m, burkolatszélessége jellemzően 4,1 m. Az út kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, azonban jelenlegi keresztmetszeti kialakítása miatt nem felel meg a gyűjtőutakra előírt követelményeknek (burkolatszélessége és padkaszélessége kicsi, nincs kiépített járda). Hálózati szerepe akkor lenne megfelelő, ha gyűjtőútként a 620 helyrajzi számú Siskaszerrel közösen lenne kijelölve, így megfelelő forgalmi kapcsolatot tudna biztosítani a 7451. és 7453. jelű (illetve 7455. jelű) közutak között. Tekintettel minimális forgalmára, nem szabványos kialakítására, továbbá arra, hogy a kialakult szabályozási szélessége miatt a szabványos útkeresztmetszeti elemek kiépítése csak igen költséges felszabályozással lenne megvalósítható, javaslatunk az, hogy az út gyűjtőút kategóriából legyen lakóút kategóriába visszatorolva.

Alszer (386 hrsz): kialakult szabályozási szélessége 5,3-12,3 m, burkolatszélessége jellemzően 3,3 m. Az út kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, azonban jelenlegi keresztmetszeti kialakítása miatt nem felel meg a gyűjtőutakra előírt követelményeknek (burkolatszélessége és padkaszélessége kicsi, nincs kiépített járda). Hálózati szerepe akkor lenne megfelelő, ha a szabványos kialakítás mellett a 0283 helyrajzi számú külterületi úton át kapcsolódna a 7411. jelű út településre bevezető szakaszához. Ehhez a Zala folyón keresztül, a jelenlegi gázló helyén megfelelő átkelési lehetőséget kellene kiépíteni (pl. nagy átmérőjű Rocla csövek beépítésével; a vízfolyás kis vízhozama miatt megfelelő időben jelenleg is járható az út, azonban a közforgalom számára jelenleg nem elfogadható ez a kialakítás). Tekintettel az út minimális forgalmára, nem szabványos kialakítására, továbbá arra, hogy a kialakult szabályozási szélessége miatt a szabványos útkeresztmetszeti elemek kiépítése csak igen költséges felszabályozással lenne megvalósítható, javaslatunk az, hogy az út gyűjtőút kategóriából legyen lakóút kategóriába visszatorolva.

Égésszer (239 hrsz): bár az út a Városszeren keresztül (256, 228 hrsz-ú utak) a 7453. jelű úthoz csatlakozik (alkot hurokszerű egységet), gyűjtőútként csak az előbbi helyrajzi számú út szerepel a hatályos rendezési tervben. Kialakult szabályozási szélessége 5,0-14,9 m, burkolatszélessége jellemzően 4,0-4,2 m. Az út kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, azonban jelenlegi keresztmetszeti kialakítása miatt nem felel meg a gyűjtőutakra előírt követelményeknek (burkolatszélessége és padkaszélessége kicsi, nincs kiépített járda). Tekintettel minimális forgalmára, nem szabványos kialakítására, továbbá arra, hogy a kialakult szabályozási szélessége miatt a szabványos útkeresztmetszeti elemek kiépítése csak igen költséges felszabályozással lenne megvalósítható, javaslatunk az, hogy az út gyűjtőút kategóriából legyen lakóút kategóriába visszatorolva.

Baksaszer (159 hrsz): bár az út a 26 helyrajzi számú úton keresztül csatlakozik a 7411. jelű úthoz, gyűjtőútként csak az előbbi helyrajzi számú út szerepel a rendezési tervben. Kialakult szabályozási szélessége 4,0-10,3 m, burkolatszélessége jellemzően 3,2 m. Az út kétirányú forgalmi renddel rendelkezik, azonban jelenlegi keresztmetszeti kialakítása miatt nem felel meg a gyűjtőutakra előírt követelményeknek (burkolatszélessége és padkaszélessége kicsi, nincs kiépített járda). Tekintettel minimális forgalmára, nem szabványos kialakítására, továbbá arra, hogy a kialakult szabályozási szélessége miatt a

szabványos útkeresztmetszeti elemek kiépítése csak igen költséges felszabályozással lenne megvalósítható, javaslatunk az, hogy az út gyűjtőút kategóriából legyen lakóút kategóriába visszatorolva. Megemlítjük, hogy a település jelenleg egyetlen, a 0363/29 helyrajzi számú ingatlanon kiépített kerékpárútja (amely a vasútállomásra vezet) a Baksaszeren keresztül tart kapcsolatot a településközponttal. A Baksaszer azonban, a fentiek miatt, jelenlegi állapotában alkalmatlan a nagyobb arányú kerékpáros forgalom viselésére.

Az alábbi táblázatban a település meglévő úthálózatát mutatjuk be:

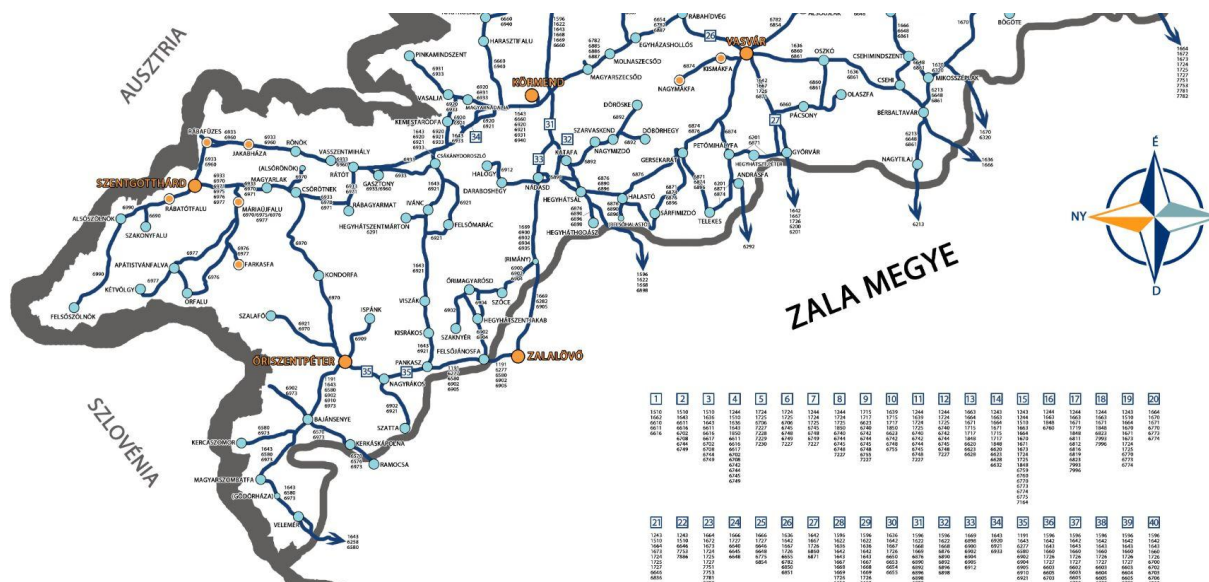
Út neve, hrsz	Útkategória	Tervezési osztály jele	Út kezelője	OTÉK szerinti új, minimális szélessége [m]	Megjegyzés
7411. jelű Felsőbagod – Őriszentpéter összekötő út 0303/1, 19/1, 19/2 hrsz	Külterületi mellékút, összekötő út, belterületi mellékút, gyűjtőút	K.V.B. B.V.c.D.	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatósága	30,0	Belterületen Városszer
7451. jelű Magyarszombatfa – Csákánydoroszló összekötő út 0398, 175/4, 193, 502/1, 0221/3 hrsz	Külterületi mellékút, összekötő út, belterületi mellékút, gyűjtőút	K.V.B. B.V.c.D.	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatósága	30,0	Belterületen Városszer, Alszer
7453. jelű Őriszentpéter – Rönök összekötő út 344, 046, 685, 0147 hrsz	Külterületi mellékút, összekötő út, belterületi mellékút, gyűjtőút	K.V.B. B.V.c.D.	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatósága	30,0	Belterületen Városszer, Siskaszer
7455. jelű Őriszentpéter – Máriaújfalu összekötő út 729, 092/2 hrsz	Külterületi mellékút, összekötő út, belterületi mellékút, gyűjtőút	K.V.B. B.V.c.D.	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatósága	30,0	Belterületen Templomszer
74174. jelű Ispánk bekötőút 0227 hrsz	Külterületi mellékút, bekötő út	K.V.B.	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatósága	30,0	Csak külterületi szakasza van
74329. jelű Őriszentpéter állomáshoz vezető út 0394/33, 0393/1, 0363/24 hrsz	Külterületi mellékút, állomáshoz vezető út	K.V.B.	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatósága	30,0	Csak külterületi szakasza van
Kovácsszer 621 hrsz	Belterületi mellékút, gyűjtőút	B.V.c.D.	Őriszentpéter Város Önkormányzata	22,0	Csak belterületi szakasza van
Alszer 386 hrsz	Belterületi mellékút, gyűjtőút	B.V.c.D.	Őriszentpéter Város Önkormányzata	22,0	Csak belterületi szakasza van
Égésszer és Városszer 228, 256, 239 hrsz	Belterületi mellékút, gyűjtőút	B.V.c.D.	Őriszentpéter Város Önkormányzata	22,0	Csak belterületi szakasza van
Baksaszer 159,174/8, 26 hrsz	Belterületi mellékút, gyűjtőút	B.V.c.D.	Őriszentpéter Város Önkormányzata	22,0	Csak belterületi szakasza van
A település további belterületi útjai	Belterületi mellékút, lakóút	B.VI.d.D.	Őriszentpéter Város Önkormányzata	12,0	

1.15.3. Közösségi közlekedés

1.15.3.1. Közúti közösségi közlekedés

A településen menetrend szerinti helyi autóbuszjárat nem közlekedik.

A települést 12 db Észak-Nyugat Magyarországi Közlekedési Központ Zrt. járat érinti. Ezek többsége Körmend és Szentgotthárd bekötésű, illetve ezen városokra való ráhordással nyújt távolsági elérést, de létezik közvetlen Budapest-Őriszentpéter (Bajánsenye) járat is, Zalaegerszegen és Sármelléken keresztül.

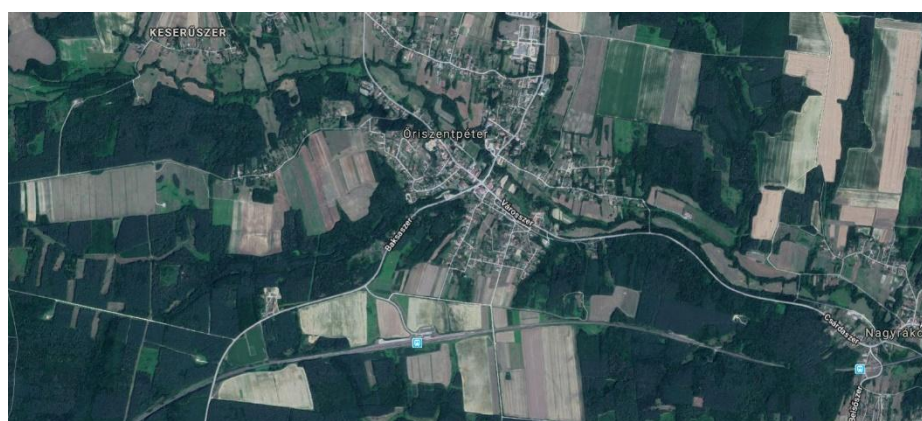

1.15.3.2. Kötőpályás közlekedés

Őriszentpéteren helyi kötőpályás közlekedés (elővárosi vasút, elővárosi gyorsvasút, metró, közúti gyorsvasút, villamos, vagy különleges vasút) nem üzemel.

Őriszentpéter nyáron két, téli időszakban egy nemzetközi gyorsvonattal és 2-4 óránként induló személyvonatokkal érhető el vasúton. Őriszentpéter a szlovén vasút vonalán fekvve, a határon túlról induló Bajánsenye után a második állomás. A vasúti nyomvonalat és a vasútállomás fekvését mutatjuk be a következő két térképen.

A vasút nyomvonalát Őriszentpéteren

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A településen több, regionális jelentőségű kerékpár túraútvonal halad át, összekötve az Őrség-beli településeket. Közös bennük, hogy az útvonalak táblákkal kijelöltek (pl. Őrség 1-3), ugyanakkor a kerékpárosok jellemzően csak az utak forgalmi sávján haladhatnak.

A településen jelenleg egy kiépített kerékpárút található, a vasútállomásról a Baksaszer felé vezető 0363/29 hrsz-ú ingatlanon. A kerékpárút szabványos szélességű, hossza mintegy 200 m.

A város törekszik új, biztonságos kerékpáros közlekedési lehetőségek kialakítására, ezért az 1980-ban megszüntetett, majd el is bontott vasúti pálya helyén – pl. a Városszer melletti 175/5 hrsz-ú ingatlan területén – megkezdődött egy új kerékpárút építése.

A településen csak az országos közutak mellett található járda. Ezek főként egyoldali kiépítettségűek, szélességük jellemzően kevesebb, mint a szabvány által előírt 1,5 m. Bár a városon átvezető utak besorolásuk szerint belterületi gyűjtőutak (ahol elegendő az egyoldali kiépítés is), javasoljuk, hogy a település központjában, továbbá a fontosabb intézmények térségében mindkét oldalon létesüljön szilárd burkolatú járda.

Ez különösen fontos a városszeri általános iskola környezetében.

Megemlítjük még, hogy a gyalogos közlekedés szempontjából igen előnyös volna megfelelő kapcsolatot kialakítani az Alszer és a 7453. jelű út (Városszer) között oly módon, hogy az érintse az autóbusz-pályaudvart, a sportpályát, továbbá a termelői piacot. Bár a gyalogos korridor egy része már kiépített, a megfelelő átjárhatóság biztosítása érdekében szükség van a sportpálya térségében egy, a Zala folyón átvezető gyalogos hídra is. Javasoljuk, hogy ennek tervezése során a kerékpáros forgalom átvezetésének megoldása is történjék meg.

Az önálló, illetve az elválasztás nélküli közös járda és kerékpárút kiépítése során a következő minimális burkolatszélességek építendőek ki:

- önálló járda: minimum 1,5 m, a járda két oldalán 50-50 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett.
- önállóan létesítésre kerülő kerékpárút, kétirányú, egyoldali kiépítéssel: 2,0 m, a burkolat két oldalán 30-30 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett.
- elválasztás nélküli közös gyalog- és kerékpárút: 2,7 m, két oldalán 50-50 cm-es biztonsági sáv szabadon hagyása mellett. Javasolt a két létesítmény színben és szintben történő elválasztása.
- kerékpársáv (csak belterületen): 1,3 m.

1.15.5. Parkolás

A település több kiépített parkolóval rendelkezik, amelyek részben szilárd burkolattal vannak ellátva. Ezek elsősorban a településközpontban (polgármesteri

hivatal, posta, üzletek, panzió, autóbusz pályaudvar, orvosi rendelő, mentőállomás) található, azonban más helyszíneken (a vasútállomásnál, művelődési háznál, Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságánál, temetőnél) is találunk kijelölt várakozóhelyeket.

Véleményünk szerint – főként a település idegenforgalmi súlyát tekintve – a meglévő, szabványosan kialakított parkolóhelyek száma nem elegendő. Jól mutatja ezt az is, hogy a járművezetők gyakran használják várakozásra az egyébként jellemzően megfelelő kiépítettséggel rendelkező országos közutak burkolatszélét, leszűkítve ezzel a járművek számára rendelkezésre álló forgalmi sávokat. A balesetveszélyes helyzetek elkerülése érdekében ezeken az útszakaszokon forgalomtechnikai eszközökkel (esetleg lokális építési beavatkozásokkal) kell szabályozni a várakozás rendjét, helyét és formáját.

1.15.6. Egyéb

Gépjármű üzemi létesítmények

A település közigazgatási területén egy üzemanyagtöltő állomás található, a 7451.jelű út településközpontba bevezető ága mellett. A benzinkúton manuális gépjárműmosó is üzemel.

Intermodalitás

A különböző közlekedési ágak egymáshoz illesztése, továbbá tudatos összekapcsolása – előremutató irányként – nyomokban már megtalálható a településen. Jó példa erre a vasútállomás térsége, ahol kiépített gépjármű parkoló, autóbusz-megállóhely, illetve kerékpárúti csatlakozás is található. Másik említésre méltó helyszín az autóbusz- pályaudvar, ahol nagyobb számú gépjármű befogadására alkalmas parkolóhely biztosítja a közlekedési ágak összekapcsolhatóságát.

Véleményünk szerint a város mérete miatt az intermodalitás a meglévőnél komplexebb megoldást jelenleg nem igényel.

1.16. Közművesítés

1.16.1. Víziközművek

1.6.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz)

Őriszentpéter város vízellátása az Őriszentpéter-Szatta-Nagyrákos kistérségi vízmű rendszeréhez tartozik. Üzemeltető a VASIVÍZ ZRT. (Szombathely, Rákóczi F. u. 19.) A rendszer üzemeltetési engedély száma 10.290/7/2000. Módosítva NYUDUVH-521-1/7/2014. szám alatt. Érvényes 2021. január 31-ig.

A településen a vízellátó hálózat kiépítettsége 100 %-os.

A kistérségi vízmű vezetékhalozata átmérőnkénti bontásban:

	NA 80 (fm)	NA 100 (fm)	NA 125 (fm)	NA 150 (fm)	összesen (fm)
Óriszentpéter	1 955	8 888	1 736	260	12 839
Nagyrákos	-	4 459	-	2 411	6 870
Szatta	-	4 280	-	-	4 280
Összesen	1 955	17 627	1 736	2 671	23 989

Az üzemeltetési engedély szerinti vízigények:

Óriszentpéter	223,0 m ³ /nap	81 395 m ³ /év
Nagyrákos	62,0 m ³ /nap	22 630 m ³ /év
Szatta	16,0 m ³ /nap	5 840 m ³ /év
Összesen:	301,0 m³/nap	110 000 m³/év

A 2016. I. félévi tényleges vízfogyasztási adatokból számolt vízigény:

Óriszentpéter	138,3 m ³ /nap	50 480 m ³ /év
Nagyrákos	22,1 m ³ /nap	8 070 m ³ /év
Szatta	6,8 m ³ /nap	2 480 m ³ /év
Összesen:	301,0 m³/nap	61 030 m³/év

A tényleges vízfogyasztás 55,5 %-a az engedélyezettnek.

A kistérségi vízmű rendszerét 3 db mélyfúrású kút látja el ivóvízzel. Mindhárom kút Óriszentpéteren van. Ezek közül egy 2016. február 17-től nem üzemel. (III. sz. kútból kivették a szivattyút)

I. sz. vízmű kút Helye: Óriszentpéter 0284/6 hrsz-ú terület (vízmű terület Alszer)

Létesítés éve: 1970
Talpmélység: 70,5 m
Nyugalmi vízszint: -3,8 m
Üzemi vízhozam: 250 l/perc

II. sz. vízmű kút Helye: Óriszentpéter 517 hrsz-ú terület (Ált. Iskola területe Kovácsszer)

Létesítés éve: 1962
Talpmélység: 56,0 m
Nyugalmi vízszint: -5,4 m
Üzemi vízhozam: 250 l/perc

Víztárolás 125 m³-es magaslati tárolóban. Túlfolyó szint: 289,00 mBf.

Ipari vízfelhasználás a településen nincs.

Tűzoltóvíz biztosítás

Oltóvízként a közüzemi vízvezeték-hálózatot kell figyelembe venni. A kiépülő új vízvezetéknek a minimális átmérő 100 mm-es lehet, a tűzcsapokat max. 200 m-ként kell telepíteni, és földfelettieknek kell lenniük. A kifolyási nyomás a vezetékhálózaton mindenütt meghaladja a 300 kPa értéket. A hálózaton lévő tűzcsapok intenzitását minden esetben vízhozam mérésel kell meghatározni. Ahol a tűzterhelés, vagy a tűzszakasz nagysága a mért eredménynél nagyobb vízmennyiséget igényel, ott az OTSZ vonatkozó előírásai az irányadók. 54/2014. (XII.5.) BM rendelet értelmében.

A területen öntözéses mezőgazdasági termelést nem folytatnak.

Termásvíz kitermelés ill. hasznosítás a területen nincs.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. tv. 11. § (1) bekezdése értelmében a víziközmű-szolgáltatás hosszú-távú (2016-2030) biztosíthatósága érdekében – a fenntartható fejlődés szempontjaira tekintettel – víziközmű rendszerként tizenöt éves időtávra gördülő fejlesztési tervet (GFT) kell készíteni. A GFT felújítási és pótlási, valamint beruházási tervrészekből áll.

A VASIVÍZ Zrt. az Őriszentpéter-Nagyrákos-Szatta kistérségi vízellátási rendszerére elkészítette a GFT-t. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal V052 Őriszentpéter-Nagyrákos-Szatta ivóvízellátási rendszer megnevezésű GFT-t, 11-29869-1-003-00-04 hivatali azonosító kóddal szerepel. A GFT-t az önkormányzat 81/2016 (VIII.17.) számú képviselő-testületi határozattal elfogadta, de a Hivatal részére még nem lett megküldve jóváhagyásra.

A GFT értelmében felújítási és pótlási munkák keretén belül tervezik a III. kút (2017) és a II. kút (2023) felújítását, Őriszentpéter, Alszer, Kovácsszer közötti 500 fm NA125 ac nyomóvezeték cseréjét 20 db bekötéssel együtt (2027), továbbá Nagyrákos és Szatta területén csomópontok átépítését, tűzcsapok cseréjét (2029 – 2030), valamint Őriszentpéter 125 m³-es víztorony földem belső felújítását, külső felület kezelését (2031).

1.16.1.2. szennyvízelvezetés

Őriszentpéter városban a szennyvízcsatorna hálózat teljes körűen ki van építve. A város szennyvízcsatorna hálózata az Őriszentpéter és térsége szennyvízelvezetési rendszer része. Üzemeltető a VASIVÍZ Zrt. Üzemeltetési engedély száma 1842-1/6/2008, mely NYUDUVH-16-1/3/2014 és 36800/4876-7/2015 számon lett módosítva.

Érvényes 2020. dec. 31-ig.

A szennyvízelvezető hálózat elválasztott rendszerű, vegyes, gravitációs és nyomott üzemű közbenső központi átemelővel, zömében gravitációs bekötésekkel. Ahol a terepviszonyok megkívánták házi-átemelős nyomott rendszer lett kialakítva. A gravitációs vezetékek anyaga KG-PVC műanyag cső. A

gerincvezetékek átmérője minden esetben NA200 mm, a lakossági bekötéseké NA150 mm.

A szennyvízelvezető rendszer vezetékei

Őriszentpéter	Gravitációs	12 629 fm		NA200 KG-PVC
	Nyomó		2 789 fm	D63-110 KPE
Nagyrákos	Gravitációs	3 975 fm		NA200 KG-PVC
	Nyomó		706 fm	D63 KPE
Pankasz	Gravitációs	3 830 fm		NA200 KG-PVC
	Nyomó		2 949 fm	D63-90 KPE
Viszák	Gravitációs	3 019 fm		NA200 KG-PVC
	Nyomó		3 230 fm	D50-90 KPE
Kisrákos	Gravitációs	3 097 fm		NA200 KG-PVC
	Nyomó		2 383 fm	D50-90 KPE
Összesen		26 550 fm	12 057 fm	

Szennyvízátemelők: Őriszentpéteren 5 db hálózati, és a szennyvíztelepi átemelő

Nagyrákoson 5 db hálózati
Pankaszon 3 db hálózati
Viszákon 4 db hálózati
Kisrákoson 4 db hálózati

A szennyvíztisztítás Őriszentpéteren történik. A tisztított szennyvíz befogadója a Zala folyó.

A szennyvíztisztító telep helye: Őriszentpéter 0278/6 hrsz-ú terület (Alszer)
kapacitása: 432 m³/nap kommunális szennyvíz és
20 m³/nap települési folyékony hulladék (TFH)

A szennyvíztisztítás eleveniszapos biológiai tisztítási technológiával valósul meg, tápanyag eltávolítással kiegészítve. A tengelyen beszállított TFH fogadása egy 10 mm pálcaközű kézi tisztítású rácson keresztül vezetve, a szippantott szennyvíz fogadóaknában történik. A szippantott szennyvíz a csatornán érkező szennyvízzel elkeveredve, a puffer szerepet is betöltő telepi átemelő műtárgyból jut a szennyvíztisztítási folyamatba.

Az üzemeltetési engedély szerint a keletkező fölösiszap sűrítés után, polielektrolit adagolása mellett, szalagszűrőprésen víztelenítésre kerül. Jelenleg a telephelyen belüli iszapvíztelenítés nem működik. Az iszap víztelenítése a Körmendi telephelyen történik, majd a víztelenített iszapot a Müllex-Körmend Hulladékgyűjtő és Hasznosító Kft. hasasztifalui telephelyére szállítják.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. tv. 11. § (1) bekezdése értelmében a víziközmű-szolgáltatás hosszú-távú (2016-2030) biztosíthatósága érdekében – a fenntartható fejlődés szempontjaira tekintettel – víziközmű rendszerenként tizenöt éves időtávra gördülő fejlesztési tervet (GFT) kell készíteni. A GFT felújítási és pótlási, valamint beruházási tervrészekből áll.

A VASIVÍZ Zrt. az Őriszentpéter és térsége szennyvízelvezetési és tisztítási rendszerére elkészítette a GFT-t. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal S041 jelű, Őriszentpéter, Kistrákos, Nagyrákos, Pankasz, Viszák szennyvízelvezetési és tisztítási rendszer megnevezésű GFT-t, 21-10630-1-005-00-03 hivatali azonosító kóddal szerepel. A GFT-t az önkormányzat 81/2016 (VIII.17.) számú képviselő-testületi határozattal elfogadta, de a Hivatal részére még nem lett megküldve jóváhagyásra.

A GFT értelmében felújítási és pótlási munkák keretén belül a teljes rendszerre vonatkozóan nyomóvezeték rekonstrukciókat, a szennyvízcsatornákon az infiltráció megszüntetését, valamint a szennyvízátemelők felújítását tervezik (2017 – 2028). Ezen kívül az Őriszentpéteri szennyvíztisztító telep rekonstrukciója, technológiai fejlesztése is tervbe van véve Ispánk és Szalafő települések csatlakozásának lehetőségét is figyelembe véve. Beruházás tekintetében a szennyvíztisztító telepen iszapvíztelenítő berendezés beszerzése és telepítése van betervezve (2017).

1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Őriszentpéter közigazgatási területe a Zala felső szakaszának vízgyűjtő területén helyezkedik el. A terület fő befogadója a Zala (helyi szóhasználatban Szala), a NYUDUVIZIG kezelésében lévő állami tulajdonú közcélú vízfolyás. Ebbe csatlakoznak észak felől a Siskaszeri-patak és a Csikóvölgyi-patak, dél felől a Cservölgyi-patak, melyek korábban az Őrségi Vízügyi Társulat kezelésében voltak. Átadás után a NYUDUVIZIG kezelésébe kerültek.

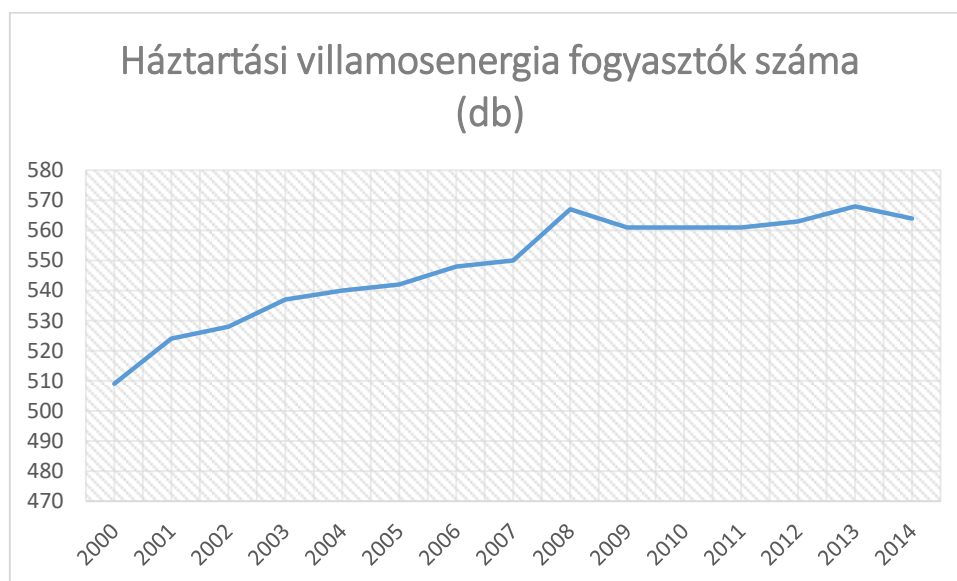
A befogadó vízfolyások ősállapotúak. Tekintettel arra, hogy Őriszentpéter az Őrségi Nemzeti Park területén fekszik, ezt az állapotot meg is kell őrizni. Vízügyi során az összegyűlt csapadékvizek kártétel nélküli továbbvezetése a cél, de a beavatkozások csak olyan jellegűek és mértékűek lehetnek, melyekkel az ősállapot fennmarad.

A település csapadékvizeit a belterület nagy részén az utak menti, többnyire földmedrű nyílt árkok vezetik el. A meglévő nyílt vízelvezető árkokról nagy általánosságban kijelenthető, hogy állaguk miatt nem képesek a belterületen keletkező, és esetlegesen a külterületről érkező csapadékok kártétel nélküli elvezetésére. Nagy részben a burkolatlan árkok medrének minősége nem megfelelő, sok helyen a kapubejárók, átereszek teljes keresztmetszetükben feltöltődtek. A kapubejárók alatti átereszek jelentős hányada beomlott, eltömődött, a pofafalak repedtek. Jelentős vízkárokat okoztak az esőzések 2013-ban és 2014-ben is. A meglévő árokhálózattal a vízelvezetés nem megoldott, a leszűkült mederszelvények eredeti állapotának helyreállítása mindenképp szükséges ahhoz, hogy az egyes vízgyűjtő területekről lefolyó csapadékvizek kártétel nélkül elvezethetők legyenek. A medrek feliszapolódásának

megszüntetését és a zárt szelvényű csövek tisztítását, valamint új áttereszek építését az Önkormányzat saját erőből megoldani nem tudja. A TOP-2.1.3-15 számú „Települési Környezetvédelmi Infrastruktúra-fejlesztések” nevű pályázat felhívása alapján az Önkormányzat elkészítetett egy projekt-előkészítő tanulmányt, mely bemutatja a szükséges beavatkozásokat. A nyílt árkok burkolása a nagy sebességgel lefolyó vizek eróziós hatását lényegesen csökkentené, és ezzel biztosítani lehetne a mederszelvény állékonyságát. A tervezett szakaszok felújítása, átépítése nagymértékben javítaná a belterületi vízvezető rendszer hosszú távú megbízható és hatékony működését. A tervezett beavatkozások érintik a Kovácsszer 621 hrsz-ú út középső szakaszát, a Baksaszer 159 hrsz-ú utat és a 81 hrsz-ú út északi szakaszát, valamint az Alszer 386 hrsz-ú út keleti szakaszát. A tervezett beavatkozás az utak kétoldali árkanak szükséges mértékű kiépítése, burkolása, áttereszek, kapubejárók tisztítása, felújítása, szükség esetén átépítése. A tervezett beruházások csak pályázati pénzből tudnak megvalósulni.

1.16.2. Energia

A háztartási villamosenergia fogyasztók száma a KSH adatai szerint 2000-2014 között emelkedett, mintegy 10%-al. 2008-ban volt a legmagasabb a számuk, 567 db. A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a település lakásállományának 100 %-a rendelkezik villamosenergia ellátással.

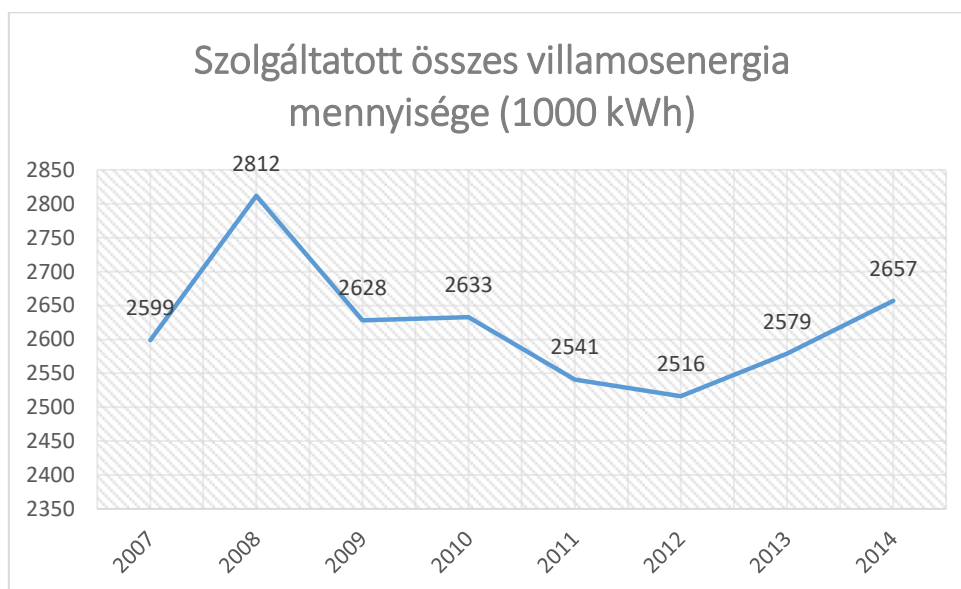
45. ábra - Háztartási villamosenergia fogyasztók számának alakulása - Forrás: KSH

A számok tükrében ez több, mint 100 % lenne, de ismerve az adatok eredetét, e vonatkozásban a szolgáltató adatközlése a mértékadó, mely szerint a villamosenergia ellátás teljes körű.

46. ábra - Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyiségének alakulása - Forrás: KSH

A KSH adatbázisán 2007. évtől kezdve áll rendelkezésre adat a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyiségéről. Míg 2007-2014 időszakban nőtt a villamosenergia fogyasztók száma a településen, addig csökkent a háztartások villamosenergia fogyasztása 1605 MWh-ról 1450 MWh-ra (10%-os csökkenés). Ennek háttérében a növekvő megújuló energia fogyasztása, illetve az energiatakarékos eszközök elterjedése áll.

47. ábra - Szolgáltatott villamosenergia mennyiségének alakulása - Forrás: KSH

Az előző ábrától eltérően a 2007-2014 időszakban az összes szolgáltatott villamosenergia mennyisége nőtt a város területén. 2008 és 2012 között 11%-os visszaesés történt, majd lassú emelkedés figyelhető meg 2012-től napjainkig.

Gázfogyasztás

A városban középnyomású földgázelosztó hálózat van kiépítve PE műanyagcsőből. Körment-Szentgotthárd közti földgázszállító vezetékre csatlakoztatva, Csákánydoroszló déli határán van kiépítve a gázátadó állomás. Innen $p = 10$ bar nyomású nagyközépnomású vezeték épült ki déli irányba Ivánc-Felsőmarác-Hegyhátszentmárton-Viszák-Pankasz-Kisrákos-Ispánk-Őriszentpéter-Nagyrákos irányába, illetve északi irányba Csákánydoroszló és Kemestaródfa földgázellátását biztosító gázfogadó állomás felé.

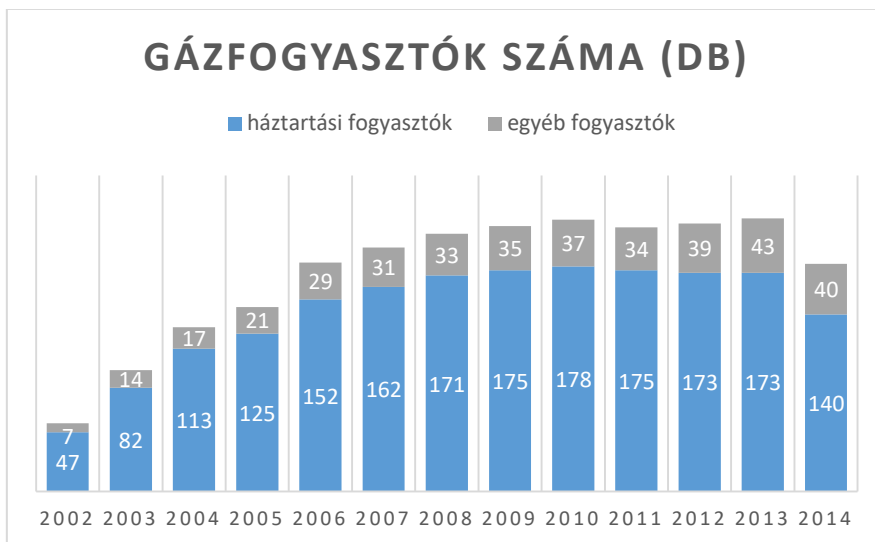
A gázfogadó állomás a város észak-keleti határában került kiépítésre, az Alszer úttól keletre, mely a gáz nyomását 4,0 bar értékre csökkenti- ellátva PE csőből épült elosztóhálózat, biztosítja a város földgázellátását. A városban a fő gerincvezetékek az Alszeren, majd a Baksaszeren épült ki déli irányba, illetve erről ágazik le nyugati irányban a Városszeren épült gázvezeték és a város központjában kelet-nyugat irányban a Városszeren. Az ingatlanok felé kiépítették a leágazó vezetéket, melyre csatlakoztatva telekhatáron került elhelyezésre a nyomásszabályozó és mérő.

A középnyomású vezeték védőtávolsága 4-4 m.

A biztonsági övezeten belül tilos: minden építési tevékenység, fák ültetése és szőlőművelés.

A fogyasztás jellege: lakossági, közületi és vállalkozói.

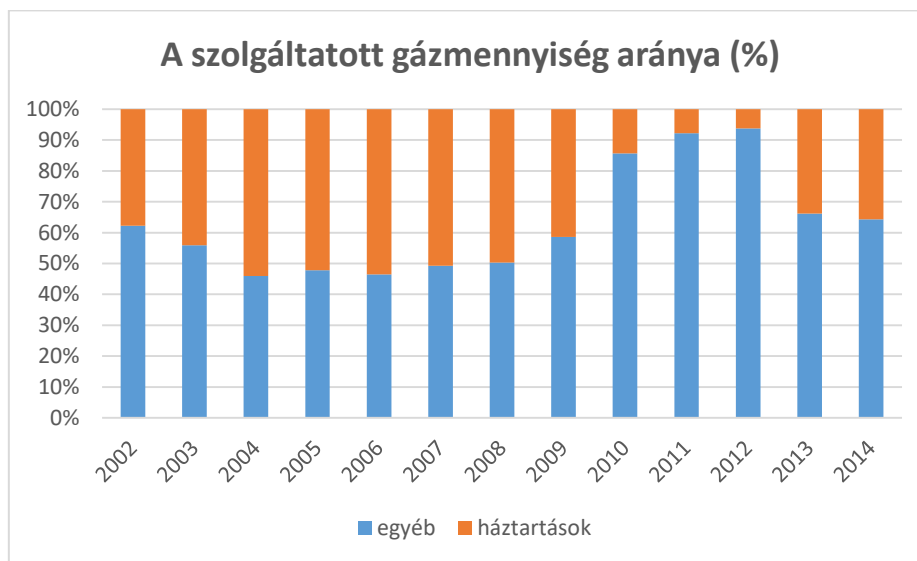
A szolgáltatást az ÉGÁZ-DÉGÁZ ZRt. végzi.

48. ábra - Gázfogyasztók számának alakulása - Forrás: KSH

A településen a korszerű, automatikus üzemvitelre is alkalmas földgázellátás is a 2000-es években került kiépítésre. 2002-ben a vezetékes gázzal rendelkező háztartások aránya még 10 % alatt volt, 2014. január 1-én már közel 27%, amely a terület természeti adottságára tekintettel, a könnyű és relatív olcsó fa tüzelőanyag beszerzés lehetőségére, lényegesen nem is fog növekedni. A kiépített 26,3 km kiépített gázhálózati hossz jelzi, hogy a kiépítettség teljesnek tekinthető. A hagyományos tüzelőanyag használata továbbra is jellemzőbb és egyelőre ebben jelentős változás nem is várható.

/Forrás: Óriszentpéter Hatályos Településrendezési eszközök felülvizsgálata (értékelő elemzések – előzetes javaslatok)/

49. ábra - Szolgáltatott gázmennyiség aránya - Forrás: KSH

2002-2010 között közel azonos mértékű volt a fogyasztás/szolgáltatott gázmennyiség a háztartási és az egyéb gázfogyasztás között, 2010-től azonban jelentősen csökkent a háztartásokban történő gázfogyasztás, amely 2012-től ismét növekedésnek indult. A megoszlás mértéke 2014-ben 35-65% volt.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A település mind a vezetékes mind a vezeték nélküli elektronikus hírközlési módokat kiépítettek, elérhetőek. A mobilszolgáltatók közül mind a Telekom, Vodafone, Telenor szolgáltatók hozzáférhetőek, lefedettségük jó.

A településen 2014-ben 285 egyéni analóg távbeszélő fővonal volt a KSH adatai szerint, valamint 2 távbeszélő állomás, emellett 31 üzleti analóg távbeszélő fővonal volt kiépítve a településen. ISDN vonalakkal együtt a távbeszélő fővonalak száma 366 db volt ebben az évben Óriszentpéteren.

Kábeltelevíziós hálózatba 25 lakás volt bekapcsolva, mely meglehetősen kevésnek mondható.

Óriszentpéteren 279 internet-előfizetést tartottak nyilván 2014-ben, ebből 228-at xDSL hálózaton, 51-et vezeték nélküli hálózaton.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

A volt TSZ telephelyeken esetlegesen (pl. a trágyakezelés, mezőgazdasági gépműhely következtében) kialakult talajszennyezésekről nem készült felmérés, ezért a talaj elszennyeződése egyértelműen nem kizárható.

Őriszentpéter település talaj és a felszín alatti vizek minősége védelmének ösztönzése érdekében rendeletet alkotott a „talajterhelési díjról”. A jogszabály ösztönzi a közcsatornára való rákötést vagy egyedi zárt rendszerű szennyvízkezelő kislétesítmény elhelyezését.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszíni vizek

Őriszentpéter a Nyugat-magyarországi peremvidék nagytájon, a Nyugat-Zalaidomság középtájon, illetve a Felső-Zala-völgy kistájon helyezkedik el.

Őriszentpéter közigazgatási területe a Zala felső szakaszának vízgyűjtő területén helyezkedik el. A terület fő befogadója a Zala (helyi szóhasználatban Szala), a NYUDUVIZIG kezelésében lévő vízfolyás. Ebbe csatlakoznak észak felől a Siskaszeri-patak és a Csikóvölgyi-patak, dél felől a Cservölgyi-patak, melyek korábban az Őrségi Vízrendezési Társulat kezelésében voltak. Átadás után a NYUDUVIZIG kezelésébe kerültek.

Őriszentpéter szerez település. A szerek közül kedvező helyre – végig gerincre – települt Galamszer. A többi szer völgyoldalba települt, fölötte kisebb-nagyobb külterületi vízgyűjtő területtel. A házak egy részére koncentráltan érkezik egy-egy úton, vagy meredek völgyoldalon a lezúduló csapadék, míg másutt a csapadékvíz természetes füves vápa vezet, illetve a gyepes völgyoldal csökkenti az eróziót, így a csapadék okozta kártételt.

A talaj vízáteresztő képessége rossz, így a csapadék legnagyobb része a felszínen folyik le. A talaj kötöttsége miatt a beszivárgás kicsi, a lefolyási tényező nagy. A terület tengerszint feletti magassága 214 – 267 mBf között változik. A csapadékvíz-elvezetés szempontjából a nyári rövid idejű nagycsapadékok a mértékadók, mely az országos átlagot nézve a leghevesebbek közé tartoznak. Őriszentpéter területe a legcsapadékosabb területek közé tartozik. Éves átlagban a csapadékösszeg 900 mm, de az elmúlt évek szeszélyes időjárása megmutatta, hogy az egymást követő évek között akár háromszoros eltérés is lehet.

A fő befogadó **Zala** (Szala) medre rendszeres karbantartás mellett a 10 évente előforduló nagyárvizeket kiöntésmentesen vezetni tudja. A 33 évente előforduló árvíz is a keskeny völgyfenéken vonul le, lakóépületben kárt nem okoz.

A **Cservölgyi-patak** dél felől csatlakozik be a Zalába, a 7451 sz. közút mellett, attól nyugatra. Vízugyűjtő területe 3,4 km². Hossza: 3900 m. Alsó szakasza belterületen halad (Égésszer), mely az 1970-es évek elején rendezésre került (vízjogi létesítési engedély szám: 1764/2/1970). A rendezés az alsó 500 méterét érintette. A patak a Q_{10%}-os vizeket kiöntésmentesen vezeti. Alsó szakaszán burkolt a meder, a felső szakaszon a tulajdonképpeni meder teljesen ellapult, csupán helyi terepmélyedés jelzi a víz levonulási irányát. Égésszer településrészén 2000-ben készült belterületi csapadékvíz elvezetési terv, de ez forráshiány miatt nem valósult meg.

A **Siskaszeri-patak** észak felől csatlakozik a Zalába Siskaszer és Kovácsszer között. Eredetileg jelentéktelen vízer volt, amely a környező lejtők csapadékvizeinek levezetését szolgálta. A Vízügyi Igazgatóság 1963-ban elkészített terve alapján a patak völgyének lecsapolására a völgy teljes hosszában meder-kialakítás történt. A kiépítést követően a felhőszakadások idején lezúduló víztömegek a mederfenéken nagymértékű kimosódásokat okoztak, a kiépített meder elfajult. A további rongálódások megakadályozására beavatkozásokra volt szükség, melyeket a 60-as évek végén el is végeztek. Jelenleg megfelelő karbantartás mellett a Q_{10%}-os vizeket kiöntésmentesen vezeti.

Csikóvölgyi-patak szintén északról csatlakozik a Zalába Keserűszer nyugati szélén. Ősállapotú meder, a Q_{10%}-os vizeket kiöntésmentesen vezeti.

A felszíni vizek vízminőség védelmének szabályait a 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet és a 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet tartalmazza.

Felszín alatti vizek

A vizsgált terület morfológiáját a Zala folyó völgye határozza meg. A város közigazgatási területén a Zala völgye ÉNy-DK irányú, DK-i lejtéssel. A völgy szimmetrikus, az allúviumokkal feltöltött völgytalp sík. A völgytalp szélessége a község központi részén kb. 150-200 m, magassága kb. 220-221 mBf. A Zala völgyét magas dombhátak kísérik, amelyek az eredeti felszín maradványai. Magasságuk kb. 250-270 mBf. A völgyet kísérő magasabb térszíneket a völgyre merőleges mély eróziós völgyek tagolják.

A terület alaphegységi képződményeit a mezozoós karbonátos alaphegység alkotja. Az alaphegységre miocén összletek települnek jelentős üledékhézaggal, majd erre települnek a vastag pannon üledékek. A pannon fedőjében a pleisztocén üledékek következnek. A vázlatos földtani rétegsor a vizsgált terület térségében a következő:

Pleisztocén	0- 5/10m
Felső pannon	5/10- 1200 m
Alsó pannon	1200 - 2300 m
Miocén	2300 - 3200 m
Mezozoós alaphegység	3200 -

Az alaphegységre jelentős üledékhézaggal a viszonylag miocén korú üledékek települnek. A miocénre az alsópannon tengeri finomszemű üledékei települnek, a jellemző képződmények agyagmárga, aleurit, és alárendelten homok. Az alsó pannonra a felső pannon szintén uralkodóan finomszemű üledékei következnek agyagmárga, aleurit, agyag és homok formájában. A felső pannon felső szakaszán az üledékképződési környezet megváltozása miatt a márgás képződmények eltűnnek, és csak a törmelékes üledékek, valamint az agyagok lesznek a jellemzők. A pannon képződményekre a pleisztocén változatos struktúrájú és összetételű üledékei települnek.

A felső pannon felső szakaszát és a pleisztocént a környékbeli vízműkutak tárták fel. Ezen kutak a Zala völgyében települtek, ezért a magasabb területek idősebb pleisztocén képződményeit nem tárták fel. A vízműkutak rétegsorával feltárt felső pannon uralkodóan finomszemű képződményekből -agyagos, iszapos üledékek- épül fel, amelyeket homokbetelepülések tarkítanak. E homokos szintek rétegvizeire települnek a vízműkutak.

A pleisztocénben megtaláljuk a változatos szárazföldi üledékképződés termékeit eolikus, alluviális, és deluviális üledékek formájában. A magasabb területeken idősebb pleisztocén képződmények találhatók. Jellemző képződményük a vörös agyagos homokos kavics. A völgyi területekre általában az erózió a jellemző, és csak a relatív erózióbázisokon képződtek fiatal pleisztocén üledékek, amelyek a magasabb térszínek idősebb pleisztocén képződményeinek lepusztulásából keletkeztek. Fiatal pleisztocén üledékképződés történt pl. a Zala folyó völgyében 5-10 m vastag durvatörmelékes összlet kialakulásával. A Zala mellékvölgyei általában eróziós területek, helyenként relatív erózióbázisok alakultak ki.

A vízműkutak kb. 200 m-ig tárták fel a felső pannont, és a pleisztocént.

A völgytalpon fiatal pleisztocén rétegek települnek. A pleisztocén alján egy kb. 3-5 m vastag durvatörmelékes összlet (kavicsos homok, homokos kavics) települ, amelynek fedőjében agyagos, iszapos rétegek találhatóak. A pleisztocén fekvését felső pannon agyagos képződmények alkotják. A feltárt mélységtartományban a felső pannont uralkodóan agyagos üledékek építik fel. A pleisztocén alatt közvetlenül települő agyagréteg vastagsága kb. 35 m. Kb. 40-70 m mélységben (150-170 mBf) két vastagabb homokréteg települ, kb. 10-10 m-es vastagsággal. A mélyebben elhelyezkedő homokrétegek viszonylag vékonyak, helyenként agyagosak.

Talajvíz

A vizsgált területen a talajvíz tározója a völgytalpi összlet durvatörmelékes (homokos kavics, kavicsos homok) összlet. A talajvíz feltehetően nyomás alatti, áramlási iránya a völgy általános lejtésének megfelelően DK-i. A magasabb térszíneken a talajvizet az idősebb pleisztocén rétegek porózus szintjei tározzák.

Rétegvíz

A rétegvizet a felső pannon rétegcsoport homokrétegei tározzák. A rétegek nyugalmi nyomásszintje a mélység növekedésével csökken, tehát a rétegvizek

kapcsolatára a lefelé irányuló áramlás a jellemző. A térség rétegvizeit a települési vízműutak csapolják meg.

A felszín alatti vizek minőségi védelmére vonatkozó 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet, valamint a 7/2005.(III.1.) KvVM rendelettel módosított 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet előírásai alapján Óriszentpéter város területe a felszínalatti vizek szempontjából az érzékeny felszínalattivízminőség védelmi kategóriába tartozik.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

Óriszentpéter teljes közigazgatási területe légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területbe tartozik. A településen ennek értelmében szigorúbb légszennyezettségi határértékek tartandók be.

A település jó levegőminősége alapvetően a jelentősebb környezetterhelő létesítmények (ipari, üzemi, főbb közlekedési utak) nem létének és a nagy kiterjedésű erdő és gyepterületeknek köszönhető.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Óriszentpéter környezeti zaj szempontjából többnyire kevéssé terhelt. Környezeti zajterhelés a településen közlekedésből származik, jelentősebb potenciális környezeti zajforrás a belterületet is átszelő közutak, ill. a település déli részén húzódó vasút, mely azonban lakóterületektől távolabb helyezkedik el és süllyesztett elhelyezésű.

1.17.5. Sugárzás védelem

Nem releváns

1.17.6. Hulladékkezelés

Óriszentpéter településen szervezett hulladékgyűjtés folyik. A települési szilárd hulladékot a MÜLLEX-KÖRMEND Hulladékgyűjtő és hasznosító Kft. gyűjti össze és szállítja el a Harasztifalu közigazgatási területén lévő, EU-normáknak megfelelő, szigetelt hulladéklerakóba. A városban szelektív hulladékgyűjtés is folyik.

A település a szilárd hulladékok gyűjtéséről rendeletet alkotott⁹, melyben kötelezi a hulladéktermelőket a hulladékgyűjtési rendszeri igénybevételére, ill. a termelt hulladék elszállításáról, ártalmatlanításáról való gondoskodásra. A rendelet a településen keletkezett építési törmelék elhelyezésének szabályait is meghatározza.

A települési folyékony hulladékok gyűjtését a város keleti részén, a Zala partján települt kistérségi szennyvíztisztító telep látja el. A szennyvíztisztító korszerűsítése 2001-ben megtörtént, ezzel kapcsolatban a település teljes belterületén a csatornahálózat is kiépítésre került.

A településen veszélyes hulladékok alapvetően háztartásokban keletkeznek, kis mennyiségben. További potenciális veszélyes-hulladék keletkezésével lehet számolni a gazdasági területeken.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Nem releváns

1.17.8. Árvízvédelem

Óriszentpéter közigazgatási területén négy közcélú vízfolyás gyűjti össze a felszíni vizeket. A három patak – melyeknek befogadója a Zala – a Zala völgyét kísérő domboldalokról érkező vizeket gyűjti össze és vezeti a Zalába. Meredek lejtésűek, gyors lefolyásúak, a nagyvizeket kiöntésmentesen vezetik. Inkább az erózió, ill. a hordalékképződés jellemző. A Zala felső szakasza ősállapotú, mederből való kilépés csak a sportpálya, és a Mentőállomás környékén fordul elő. Különösebb védekezésre itt nincs szükség. A vízfolyásnak a tavaszi hóolvadáskor - miután az őszi esőzés a kavicsos-homokos tározóteret feltölti - valamint kivételesen csapadékos nyarakon előforduló hosszantartó esőzés alkalmával van levonuló nagy vízhozama. De ezt a meder kiöntésmentesen szállítani tudja. Fontos azonban a mederszelvény és a parti sáv rendszeres karbantartása.

A 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2.§ (3) bekezdése alapján kizárólagos állami tulajdonú közcélú vízfolyások parti sávjának szélessége a partvonalától számított 6 méterig, egyéb vizek és közcélú vizilétesítmények partvonalától számított 3 méterig terjed.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Nem releváns.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Nem releváns

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. árvízveszélyes területek

Az árvizeknek kettős periódusa van. Március-áprilisban a hóolvadás, június-júliusban pedig a nyár eleji esőzések emelik meg a vízhozamokat. Óriszentpéter város területe nem tartozik az árvíz-veszélyeztetett települések közé. A terület fő befogadó Zalán levonuló nagyvizek nem okoznak elöntéseket. A 7451 sz. Csákánydoroszló- Bajánsenye ök. út keresztezésénél a híd befolyási oldalán mintegy 300 méteren mindkét oldalon kiöntés időnként előfordul. Az elöntés rövid ideig marad, hamar visszahúzódik a mederbe, és lakóházakat nem veszélyeztet.

A híd kifolyási oldalánál az északi oldalon a Mentőállomás területére is előfordul a mederből történő kilépés. Az önkormányzat a Mentőállomás épületének védelmére egy körgát építését tervezi.

A laza felszíni takaró, a bő csapadék és a nagy esés a vízfolyásokon jelentős hordalékszállítást eredményez. A manapság egyre gyakrabban előforduló extrém nagy csapadékok levonulásának elősegítése érdekében nagyon kívánatos a

területen lévő vízfolyások - különösen a belterületet érintő szakaszok-karbantartása, a megfelelő vízszállító képesség fenntartása, illetve a vízgyűjtő terület felszínén a növényzet megtartása, telepítése.

1.18.2.2. belvízveszélyes területek

A Dr. Pálfai Imre által készített Magyarország belvíz-veszélyeztetettségi térképe alapján a település nem tartozik a belvízzel veszélyeztetett területek közé.

A település területén belvízi eseményre nem kell számítani.

1.18.2.3. árvíz és belvízvédelem

Árvíz

Az árvíz a folyók, vízfolyások középső és alsó szakaszán mederéből kilépő vizek által okozott felületi elöntés. Óriszentpéter területe nem árvízveszélyes, nincsenek és nincs is szükség védművekre, árvízi védekezésre.

Belvíz

A településen belvíz nem keletkezik. Ezzel kapcsolatos védekezési feladatok nincsenek.

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM rendelet alapján Óriszentpéter nincs besorolva.

Annak érdekében, hogy a településen vízzel kapcsolatos káresemények ne fordulhassanak elő, fontos a vízfolyások, árkok rendszeres karbantartása, a meder tisztántartása, növényzet eltávolítása, a műtárgyak (útalatti átereszek, kapubejáró átereszek) kitisztítása, a meglévő átfolyási szelvény folyamatos megtartása.

1.18.3. Egyéb

Nem releváns

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Nem releváns

1.20. Városi klíma

A település fekvése, szerkezete és a zöldterületek kiemelkedően magas aránya miatt a klíma nem tér el a kistáj klimatikus viszonyaitól, melyek a korábbi fejezetekben már bemutatásra kerültek.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Erősségek	Gyengeségek
- Vonzó települési környezet, településszerkezet - gazdag kulturális örökség - gazdag épített örökség, ami sok helyen öröklődik tovább új építésekben is - Kiváló környezeti adottságok - az Őrségi Nemzeti Park, egyben az Őrség turisztikai központja - gazdag, minőségi és vonzó rendezvénykínálat - megfelelő intézményi háttér - erős helyi termék bázis, melyekre rendezvények is épültek - jó szálláshely kínálat - fejlődő vendéglátás, helyenként átlagból kiemelkedő minőség	- Kedvezőtlen demográfiai folyamatok, fogyó és elöregedő társadalom - Szezonális a turizmus, a gazdaság így csak szezonálisan tud megélhetést biztosítani - helyben kevés munkalehetőség - a nemzeti park korlátozásai miatt az ipari és szolgáltató szektor lehetőségei korlátozottak - javításra szoruló úthálózat - rossz megközelíthetőség - gyenge térségi gazdasági szerep
Lehetőségek	Veszélyek
- Helyi termékek piacának és körének bővítése, keresletének növekedése - magasabb feldolgozottságú helyi termékek értékesítésére alapuló helyi munkahelyteremtés és jövedelmezőség növelése - innovatív, kis környezeti hatású gazdasági szereplők bevonása révén a gazdaság diverzifikálása - minőségi szálláshely befektetők megjelenése - közösségi mobilitási megoldások terjedésével megközelíthetőség javulása - az internet alapú kereskedelem és a kiszervezett szolgáltatások lehetőségei helyben is adottak - térség- és desztinációs marketingben rejlő turisztikai és gazdasági potenciál mainál sokkal jobb kiaknázása	- A népességváltozás tendenciái fennmaradásával a település gazdasága és fenntarthatósága is gyengül - nem sikerül megtalálni a természetvédelmi szabályozások között is működőképes befektetőket, ami miatt az egy lábbon álló gazdaság sérül egy következő komoly turisztikai válságban - nem marketing szemléletet fejleszteni, az Őrség elveszti vonzerejét a környező térségekhez (Szlovénia, Ausztria Dél-Burgenland) képest - a túl sok üdülő- és befektetői ingatlanvásárlás miatt végzetesen lecsökken az állandó lakosok száma, ami társadalmi, gazdasági gondokhoz vezet

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Őriszentpéter népességmegtartó képessége romlását jelzi, hogy lakossága 1960-tól 1990-ig, is erőteljesen csökkent, ez a tendencia a rendszerváltás után is megfigyelhető volt, 2000 és 2010 között a település népessége mintegy 11%-kal csökkent, és ez napjainkig sem változott meg érdemben, közel a 2010-es lakosságszám a jellemző. A város demográfiai trendje illeszkedik napjaink magyarországi kedvezőtlen demográfiai tendenciáihoz, melynek fő tünetei a település romló koreloszlása, az elöregedő lakosság, és a kedvezőtlen népszaporulat, valamint Őriszentpéteren a vándorlási egyenleg is kedvezőtlen.

Az itt élők főként a környező városokba, Körmendre, Szentgotthárdra ingáznak, a település népességmegtartó ereje a szezonális gazdaság miatt alacsony. A település fejlődését a zöldfelületi, nemzeti parki tényezők meghatározzák, ám a nemzeti park egyben kincset is jelent a település számára.

A munkanélküliségi ráta csökkenése a gazdasági válság csillapodó hatásainak következménye, de az elmúlt években kedvezőtlenebb volt mind a megyei, mind a régiós értéknél. Az adófizetők aránya kedvezőbb a településen, mint a megyei és a régiós átlag, azonban az egy lakosra jutó nettó jövedelem elmarad a térségi átlagértékektől. Az ingatlanállomány növekedése évről évre lassú ütemben növekszik. Az ismertté vált hirdetési árak alapján a használt ingatlanok ára pár éve még 65 000 Ft/m², ma már ez felment 140 000 Ft/m² árra. Ez még mindig fele olyan magas érték, mint a megyeszékhely környezetében, de az ára legalább már nem csökken.

A város gazdasága egyoldalú és szezonális jellegű. A település főként a turizmusból és a helyi termékek feldolgozásából él meg a mindennapokban, szükséges lenne erősíteni az alternatív gazdasági ágakat. Erre jó lehetőséget kínálnak a jövő gazdasági megoldásai, a távmunka lehetősége, az internet alapú gazdaság erősödése.

Összegezve megállapítható, hogy a település önkormányzata felelősen gazdálkodik a város vagyonával, törekszik a polgárainak szociális téren a lehetőségekhez képest a maximumot nyújtani. Amennyiben a város az internet és a szolgáltatás alapú gazdaság mellett marketing területen tovább erősíti jövedelem termelő képességét, úgy van esélye, hogy visszanyerhesse a népességmegtartó képességét is. Őriszentpéternek ugyanis elsősorban a jelenleg kedvezőtlen demográfiai tendenciáinak megváltoztatására kell törekednie, mely a gazdaság erősítésével, az turizmus jövedelemtermelő képessége növelésével érhet el. Ehhez az Önkormányzat a következő, 2020-ig tartó EU-s fejlesztési ciklusban azt a közigazgatási háttérrel és szabályozást tudja biztosítani, ami elősegíti ezen célok megvalósulását. A város vezető stakeholdereinek, beleértve a politikai és gazdasági vezetőket és társadalmi véleményformálókat is, egymással összehangoltan és céltudatosan kell tennie a gazdaság és lakosság

minél szélesebb körét érintő és minél jelentősebb megerősödése érdekében. Ennek dinamizálása szintén az önkormányzat feladatai közé tartozik. A cél, hogy erősödjön a gazdaság egésze, a lakosság identitása és jövőképe és ezzel egyidejűleg ne romoljon, de inkább javuljon a település környezeti állapota és csökkenjen ökológiai lábnyoma.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A város jelenét és jövőjét elsősorban az alábbi belső tényezők alakulása befolyásolják:

- a fő adófizető vállalatok eredményessége
- a lakosság demográfiai mutatói
- a kisvállalkozói szféra fő mutatói – új cégek száma, meglévők jövedelmezősége, beruházási indexük, foglalkoztatottsági mutatóinak változásai
- a helyi szolgáltatások fejlődőképessége, minőségi és mennyiségi téren, elsősorban a gazdaság, de legalább ilyen súllyal a lakosság számára
- a turisztikai és térségmarketing szintjének és hatásosságának fejlődése
- a város működtetése hatékonyságának szintje, elsősorban gazdasági, másodsorban intézményi szinten
- a rendelkezésre álló fejlesztési forrásoknak a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból a fenntarthatóságot erősítő felhasználási hatékonysága (látvány- és jóléti fejlesztések és/vagy gazdasági, társadalmi vagy környezetvédelmi befektetések
- közvetett módon a térség nagyobb városainak (Körmend, Szentgotthárd) fejlődése is hatással van a városra, demográfiai és gazdasági szinten egyaránt.

Amint látható, a fenti tényezőkre közvetlen ráhatása a közösség vezetésének csak a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása, kisebb mértékben a helyi szolgáltatások fejlesztése terén van. Ezen a területen a legjelentősebb hatása a rendelkezésre álló fejlesztési források felhasználásának van.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítésének a célja, hogy egy tervezési ciklusokon átívelő, széles társadalmi egyetértésen alapuló fejlődési irányt fogalmazzon meg Óriszentpéter számára. A stratégia alapja lesz a város fejlődésének, továbbá alapul szolgál az esetleges rendezési, szerkezeti tervek módosításának, felülvizsgálatának, új készítéséhez.

A stratégia megjelöli azokat az irányokat, amely mentén a város hosszú rövid - középtávú fejlődése biztosítható, majd megjelöli azokat a pontokat – akcióterületeket – amelyek beavatkozást igényelnek.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

Őriszentpéter beazonosított problémás helyzetei

- Őriszentpéter-Zalalövő települési szakaszán, illetve a belterületen hiányzó kerékpárutak kiépítetlensége (egykori Őrségi vasútvonal nyomvonala mentén)
- kerékpáros B+R állomás és kölcsönző hiánya a vasútállomás mellett
- Sárgaház leromlott állapota – megjelenés, és funkció, energiahatékonyság tekintetében, és lakossági bérlők, gazdasági és közösségi szereplők érdekeinek összeegyeztetési problémája
- piacon fedett árusító hely hiánya, az árusító kapacitások szűkössége, a piac forgalmának időjárásfüggősége (Őriszentpéter, hrsz 366.)
- város leromlott zöldfelületei, a zöldfelületek funkcionalitásának hiányosságai (Őriszentpéter hrsz 1., 365., 280., 257/43.)
- szabadtéri sportpálya hiánya – felnőttek számára nincs szabadtéri testmozgási, szórakozási lehetőség, amit látva másutt bevált sikerét, a lakosság hiányol
- a hosszú távon kiépítendő 76-os számú főút tervezett nyomvonala a szlovén vasúttól északra vezetett szakasza a város életét, nyugalma zavarná (lásd Vas Megyei Területrendezési Terv)
- A 386 hrsz-ú Alszer (a 7411. és 7451. jelű utak között), valamint a 620 és 621 hrsz-ú Siskaszer – Kovácsszer (a 7453. és 7451. jelű utak között), azonban a további közutak (a 7451. és a 7455. jelű utak között, valamint délen a 7451. és 7411. jelű utak között) másodlagos kapcsolata jelenleg nem biztosított.
- funkcióját veszített volt egyéb gazdasági területek barnamezős rehabilitációt igénylő beavatkozásai (volt TSZ major, cipőgyár, határőrlaktanya)
- egykori szennyvíztároló területe rendezetlen, érdemi rekultivációt igényel
- a közigazgatási terület K-i részén lévő új szennyvíztisztító telep létesítményei nem tájba illőek, a telep körül takaró növényzet telepítése javasolt

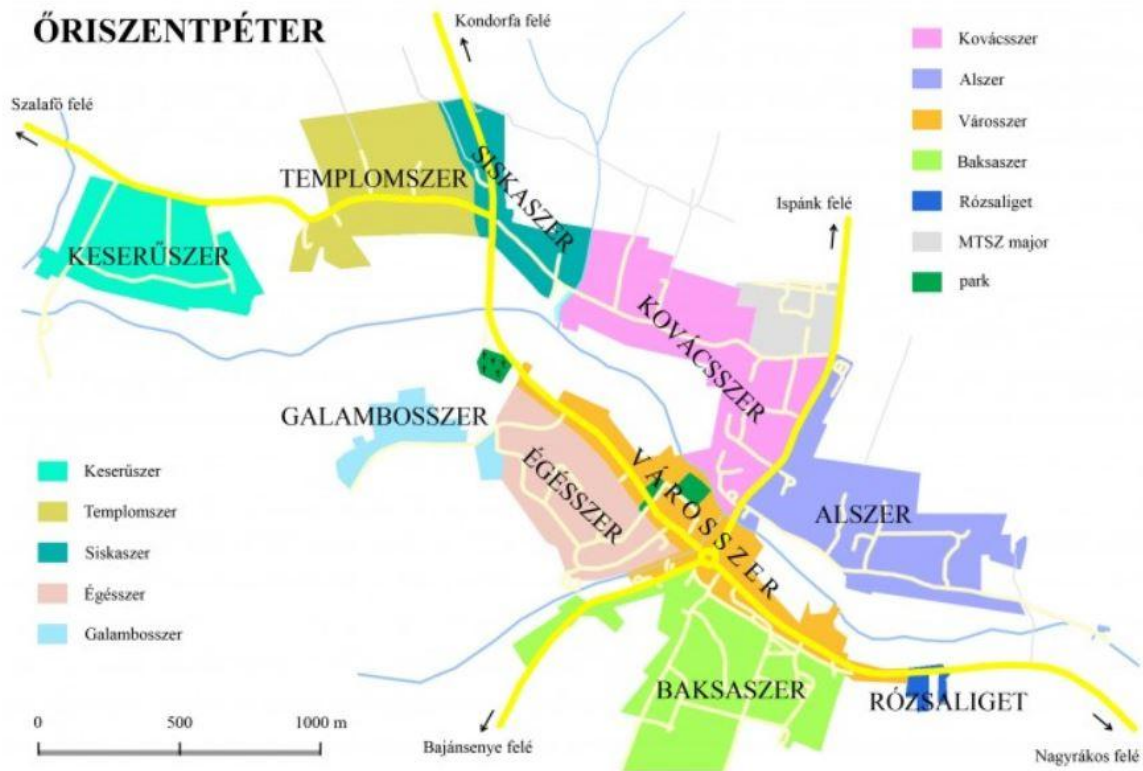
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Őriszentpéter, az Őrség központja, ahova már a honfoglalás körében a határ védelmére őrállókat telepítettek és akik a dombok tetején, erdőirtásokon alakították ki a telephelyeiket. Ezek bővülésével jöttek létre az úgynevezett szerek, melyek együttese alkotta, alkotja ma is a települést. A szerek tipikus

egymástól távol eső házcsoportok, melyeket mezők, rétek, patakokkal átszelt völgyek választanak el egymástól.

A település kilenc szerből áll: dombtetőkön helyezkedik el a Baksaszer, Kovácsszer, Égészer, Galamboszer, Templomszer, Siskaszer, három pedig követi a Zala folyását: délen a Városszer, északon pedig az Alszer és a Keserűszer. A II. világháború után a központban lévő Városszer kezdett ugyan jobban beépülni, de a szórvány jelleg továbbra sem szűnt meg.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Óriszentpéteren a KSH adatszolgáltatása szerint nem található szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett terület.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A potenciális akcióterület(ek) kijelölése az integrált településfejlesztési stratégia során fog megtörténni. Elsődlegesen a cél, hogy a teljes települést egy akcióterületként kezeljük, mivel Magyarország második legkisebb városát tovább

bontva már olyan kis egységek jönnének létre, amelyek sem önálló akcióterületként, sem azon túli fejlesztési területként nehezen lennének a többi rész nélkül értelmezhetőek.

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. ábra - Lakónépesség alakulása 1880 és 2000 között - Forrás: KSH	27
2. ábra - Lakónépesség alakulása 2000 és 2014 között - Forrás: KSH	27
3. ábra - Természetes szaporodás/fogyás alakulása - Forrás: TeIR.....	28
4. ábra - Vándorlási egyenleg alakulása - Forrás: TeIR	29
5. ábra - Öregedési mutató (Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma) - Forrás: TeIR	29
6. ábra - Óriszentpéter korszerkezetének változása 2011 és 2014 között - Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás	30
7. ábra - Munkanélküliségi ráta alakulása - Forrás: TeIR	32
8. ábra - Adófizetők arányának alakulása - Forrás: TeIR	33
9. ábra - Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem - Forrás: TeIR.....	33
10. ábra - Óvodai férőhelyek és a beiratott gyermekek száma - Forrás: KSH	38
11. ábra - Általános iskolai tanulók számának változása - Forrás: KSH	40
12. ábra: - A házi orvosi ellátásban a megjelentek és meglátogatottak számának alakulása - Forrás: KSH	42
13. ábra - A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és meglátogatottak számának alakulása - Forrás: KSH.....	42
14. ábra - Házi segítségnyújtásban részesülők számának alakulása - Forrás: KSH	43
15. ábra - Földrészlet statisztika művelési áganként	46
16. ábra - Óriszentpéter adóbevételei 2006 és 2011 között - Forrás: KSH	50
17. ábra - Lakásállomány változása 2001 és 2014 között - Forrás: KSH.....	56
18. ábra - Óriszentpéter elhelyezkedése a kistájakban	58
19. ábra - az alapközetek elhelyezkedése Óriszentpéter környezetében	59
20. ábra - a talajok elhelyezkedése Óriszentpéter környezetében	59
21. ábra - Óriszentpéter környezetének vízgyűjtőterületei	60
22. ábra - a kisvízfolyások hálózatának térbeli elhelyezkedése Óriszentpéter térségében	60
23. ábra - Óriszentpéter a 1. katonai felmérés térképén 1763-85 (forrás: Arcanum)	62
24. ábra - Óriszentpéter a 2. katonai felmérés térképén 1806-69 (forrás: Arcanum)	62
25. ábra - Óriszentpéter a 3. katonai felmérés térképén 1910 (forrás: Arcanum)	63
26. ábra - Óriszentpéter a 4. katonai felmérés térképén 1940-44 (forrás: Arcanum)	63
27. ábra - Óriszentpéter a FÖMI 1:10 000 léptékű EOVS térképén (forrás: FÖMI)	64
28. ábra - Óriszentpéter az Google Map aktuális satelitképén	64
29. ábra - Óriszentpéter és környéke potenciális vegetációja Zólyomi nyomán ..	66
30. ábra - A település vonatkozásában elkészült az aktuális élőhelytérkép (Király 2010)	68
31. ábra - A település Natura 2000 érintettsége.....	71
32. ábra - A Natura 2000 élőhelyek elhelyezkedése	72

33. ábra - Az erdők Natura 2000 érintettsége a http://erdoterkep.nebih.gov.hu/ térképén	73
34. ábra - A megyei terv tájképvédelmi lapjának vonatkozó részlete	74
35. ábra - Az ökológiai hálózat érintettsége a településen	75
36. ábra - 7453. jelű út	77
37. ábra - Az óvoda tágas udvara	79
38. ábra - Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont tókéval	80
39. ábra - Játsszótér	82
40. ábra - Temető	82
41. ábra - Sportpálya	82
42. ábra - Csörgőalma Gyümölcsöskert	82
43. ábra - A román stílusú római katolikus templom a Templomszeren.	94
44. ábra - Kivágot Vas Megye Közgyűlésének 19/2010. (XI. 29.) sz. rendelete Vas megye Területrendezési terve - I. sz. melléklet Térségi Szerkezeti tervéből	108
45. ábra - Háztartási villamosenergia fogyasztók számának alakulása - Forrás: KSH.....	129
46. ábra - Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyiségének alakulása - Forrás: KSH	130
47. ábra - Szolgáltatott villamosenergia mennyiségének alakulása - Forrás: KSH	130
48. ábra - Gázfogyasztók számának alakulása - Forrás: KSH.....	131
49. ábra - Szolgáltatott gázmennyiség aránya - Forrás: KSH.....	132
1. táblázat - Élveszülések és halálozások számának alakulása Óriszentpéteren - Forrás: KSH.....	28
2. táblázat - A népesség nemzetiség szerint (2011) - Forrás: KSH	31
3. táblázat - A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint (2011) - Forrás: KSH	31
4. táblázat - Óriszentpéter rendezvényei - Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás	35
5. táblázat- Földrészlet statisztika művelési áganként - Forrás: http://www.takarnet.hu/pls/tknet/hivatalok_p.kozseg_adat?kozsegkod=3557 ..	46
6. táblázat - Óriszentpéter közigazgatási területén nyilvántartott régészeti lelőhelyek.....	96
7. táblázat - Régészeti érdekű területek	97